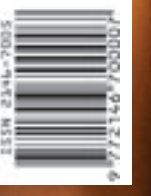

ŞUBAT-MART 2013 SAYI:20 8TL.

ŞALOM

Dergi

Bensiyon Pinto
ANLATTIK
OLDU...

TERRACOTTA
ORDUSU
Çin'in kilden
askerleri...

Galata'nın
YAŞAYAN
ANILARI

Müzik,
MAHLER,
Magma

ÇOCUKLUĞU
ÇALINAN

Lolita

Sıcak bir
modernizm

OSLO

SON SEFARAD
ve beklenen
hikâyesi...

Genco ERKAL

O sadece oyun yazar, yöneten, çeviren,
uyarlayan bir araştırmacı değil, o her rolün adamı...

GIRLS

Sıradışı,
güzel ve
çekiciler...

*hergün
daha iyiye
değişim*

MEN & WOMEN

Kaizen®

HAIRDRESSING

JAPON KÜLTÜRÜNÜN BİNLERCE YILDIR BİR PARÇASI OLAN KAİZEN 'KAI'; 'DEĞİŞİM' VE 'ZEN'; 'İYİ OLMAK' KELİMELERİNDEN TÜREMİŞTİR. DEĞİŞİME, KÜÇÜK ADIMLARLA HAYATIN HER BİR NOKTASINI SÜREKLİ OLARAK GELİŞTİRMEYE VE ÖĞRENMEYE ODAKLI BİR HAYAT BİÇİMİNİ DESTEKLER. İŞTE CEM SALBAZ VE EKİBİ DE BU YEPYENİ ANLAYIŞLA DAHA İYİYE DOĞRU BİR ADIM ATIYOR.

CEM SALBAZ KİMDİR ?

Mesleğine 1994 yılında caddebostan Erdem Kiramer salonlarında başlayan Cem Salbaz, kariyerini Diba salonlarında sürdürdü. Bu süreçte önde gelen modacıların defilelerinde, çekimlerinde ve şovlarında saç, makyaj ve kostüm üzerine stil danışmanlığı ve uygulamacılığı yaptı. Johnnie Walker ve Cemil İpekçi ortak defilesinde kendi tasarımlarını sergiledi.

2004 yılında dünyada 1 numaralı trend setter olarak kabul edilen "waardering" kursunun 6 aylık zorlu maratonunu üstün başarıyla tamamlayarak Toni&Guy Academy'de eğitmen olma hakkını kazandı. Academy Eğitim Müdürlüğü süresince dünya modasına yön veren uluslararası ustalarla ve direktörlerle aynı sahnede eğitimler verdi. Daha sonra aynı markanın franchise salonunu Kemerburgaz'da açtı.

2006 ve 2007 de Uluslararası Boğaziçi Kuaför & Güzellik Festivali'ne katılarak eğitim ve seminerler verdi, ana sahnede 500 kişiye şov yaptı, madalya aldı. Çeşitli tarihlerde İzmir, Denizli ve Ege bölgesinde kabalık kuaför topluluklarına eğitimler verdi. Her sene sonunda Londra'ya giderek büyük fuarlara katıldı, yeni saç ve makyaj stillerini inceledi, kendini sürekli geliştirdi.

Eğitimci, uygulamacı, girişimci ve yenilikçi kimliği ile Cem Salbaz ve bu doğrultuda oluşturup, eğittiği ekibi Kaizen ile hizmetinizde....

Kaizen... Hergün Daha İyiye Değişim

MEN & WOMEN
kaizen[®]
HAIRDRESSING

İstanbul Cad. Artell Forum Çarşısı
38/O Göktürk-Eyüp/İstanbul
Tel: (0212) 322 62 00-01-02
Fax: (0212) 322 62 03
www.kaizenhairdressing.com/

Editörden...

Şalom Dergi, Şubat sayısında yine siz değerli okurları ile buluşuyor. Dergi kapağımızdaki Şubat-Mart ibaresi "acaba artık iki ayda bir mi çıkıyor?" türünden yanlış anlaşılmalara sebep olmasın, dergimiz aylık çıkıyor. Çin Kültür Yılı Etkinlikleri kapsamında Topkapı Sarayı'nda sergilenen 'Terracotta Askerleri' sergisini bilmem gördünüz mü? Görmediniz ise 20 Şubat'a kadar izleme şansınız var. Kaçır-dım diyorsanız; "İmparator Qin Shi Huang'ın Terracotta Ordusu" yazısını okuyun, Çin'in Xian kentine gitmiş gibi olacaksınız. Gezi yazımız okuru, Asya'nın doğusundaki Xian'dan Avrupa'nın kuzeyindeki Norveç'in başkenti Oslo'ya götürecektir, sıcak bir modernizmin hüküm sürdüğü bu kenti sanatsal ve

kültürel yönüyle bizlere tanıtacak. Diğer bir gezimiz de Galata'ya doğru... Bu yazımızda Galata'nın sırlarını keşfedeceğiz.

"Müzik, Mahler, Magma" yazısında yazarımız, bestelerini dinlemede zorlandığı bestecilerin önce yaşamlarını inceledikten, duygularını tahmin etmeye çalıştıktan sonra onların eserlerini dinleme yöntemini seçtiğini dile getirmekte. Mahler'in eserlerinde keşfettiği bestecinin tutkularını, dışlanmışlığını, acılarını bizlere aktarıyor.

Bu ayki ilk konuşumuz Beyazıt Akman... "Son Sefarad" kitabının yazarı, genç akademisyen ile gerçekleştirilen söyleşiyi ilgi ile okuyacaksınız. Diğer bir konuşumuz Türk Müsevi Cemaati Onursal Başkanı Bensiyon Pinto. "Anlattık Oldu" başlıklı söyleşiyi yapanın Pinto'nun anlatılarını; "Anlatmasam Olmazdı, Geniş Toplumda Yahudi Olmak" adı altında kaleme alan Tülay Gürler Kurtuluş olması yazıyı daha bir anlamlı kılmakta.

Türk tiyatrosunun çok değerli bir simasını, Genco Erkal'ı Şalom Dergi'ye konuk etmenin, fotoğrafını kapağımıza taşımanın gururunu taşıyoruz. Kendisi ile gerçekleştirilen çok yönlü söyleşide Genco Erkal'ı daha yakından tanıma olanağını bulacağız.

Şalom Dergi'de her ay farklı alanlardan sevdiğimiz, takdir ettiğimiz kişileri konuk ediyor, kendileri ile gerçekleştirdiğimiz söyleşilere yer veriyoruz. Geçtiğimiz ayın konuğu Halk Partisi Milletvekili Şafak Pavey'di. Siz okurlara sağlık ve esenlikler dilerken yazımı Şafak Pavey'in kendisi ile söyleşen Suzan Nana Tarablus'a gönderdiği bu mesajla sonlandırıyorum:

"Sevgili Suzan... Döner dönmez dergiyi buldum evde. Çok ama çok beğendim. Kalemimizin oldukça etkileyici olduğunu hissetmişim ama doğrudan karşılaşmak bir kez daha hatırlattı. Kaç gündür bir teşekkür e maili yazayım diye düşünüyordum ama ancak bugün becerebildim. Tekrar en içten teşekkür ve sevgilerimle... Şafak"

Nelly BAROKAS

nellybarokas@gmail.com

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Işık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşimşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşimşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,
Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6

Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.
"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.

T: (0212) 440 24 24

Yayın Türü:

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR

TANSAGTURKAKADEMI

GÖKTÜRK / İSTANBUL

TAN SAĞTÜRK AKADEMİ GÖKTÜRK'DE...

Tan Sağtürk Akademi
2012-2013 Sezonu Programı

BÖLÜMLER

YETİŞKİNLER İÇİN PROGRAM:

Latin
Oryantal
Zumba
Hobi Bale
Sirtaki
Tango Ateşi
Yoga
Profesyonel Dj Workshop
(Alanında Ün Yapmış Profesyonel Dj'ler Eşliğinde)
Ses Eğitimi - Vokal Koçluğu
Piyano
Keman
Klasik Gitar - Elektro Gitar-Bas Gitar
Bateri
Nefesli Çalgılar
Solfej

ÇOCUKLAR ve GENÇLER İÇİN PROGRAM:

Klasik Bale
(Bale öncesi, hazırlık ve teknik gruplar)
Street Jazz (7-8,9-12 yaş grubu)
Latin Kids (8-10,11-13 yaş grubu)
Modern / Jazz Dans (13 yaş ve üzeri)
Hip-Hop
Mini Zumba (7 yaş ve üzeri)
Alanında uzman profesyonel eğitimci eşliğinde;
LCM "London College Of Music" Sertifika Programı
Piyano
Keman
Klasik Gitar-Elektro Gitar-Bas Gitar
Bateri
Ses Eğitimi - Vokal Koçluğu
Mini Müzik (Okul öncesi 3-5 yaş grubu)
Yaratıcı Drama

Göktürk Mah. Camgüzeli Sk. Belediye Cad.
Doğa77 Apt. Göktürk - Eyüp / İst.
T: 0212 322 0 322

www.tansagturkakademi.com

stylish

elegant

classy

BOUCHE

Living the difference with

BOUCHERON

Divine *Rose*

İstanbul Cad. Begonya Sok. Gök mahal İş Merkezi A Blok No: 23 Göktürk - Eyüp / İstanbul
Şima Eren YEMENOĞLU 0 530 342 98 36 Burcu SOYAK 0 530 342 98 35

içindekiler

MODA
100

SÖYLEŞİLER

• ANLATTIK, OLDU...

Türk Musevi Cemaati Onursal Başkanı Bensiyon Pinto ile anılarını ve yeni kitabını konuştuk...

36-42

• BEN, GENCO ERKAL

O sadece oyun yazar, yöneten, çeviren, uyarlayan bir araştırmacı değil, o her rolün adamı...

50-56

• SON SEFARAD

Beş asırdır anlatılmayı bekleyen hikayesiyle Beyazıt Akman...

60-66

KİM, NEREDE?...

12-18 HAIM KARDEŞLER

2013'ÜN YENİ SİMALARI

Los Angeles'li Haim üçlüsünün 2013'te kendinden söz ettirecek. Danielle, Este ve Alana adlı Yahudi üç kız kardeş, soyadları Haim'i gruplarının adı olarak belirlediler.

İRAN 'ARGO'YA

YANIT VERECEK

Altı ABD'li diplomatın CIA tarafından İran'dan çıkarılmasını konu alan 'Argo' filmine, İran'ın yine bir filmle karşılık vereceği belirtildi.

MEKAN

44-48 GALATA'NIN SIRLARI

Galata'nın her köşesi bana çocukluğumu anımsatır. O yılların beni bir

hayli etkilediğini, çözemediğim olayların, yıllar boyunca bende kocaman soru işaretleri bırakmış olduğunu düşündüm her zaman.

KÜLTÜR

26-34 İMPARATOR QIN SHI HUANG'IN TERRACOTTA ORDUSU

YAŞAMDAN

58 YAŞAMZEDE

Bakma böyle alıştığım yalnızlığa, sonsuzluğa imrenen tek yaşamzedeyim aslında. Her zafere bir yenilgi gizlemekten bıkmadın mı, her kahkahanda bir gözyaşı.

BAKIŞ

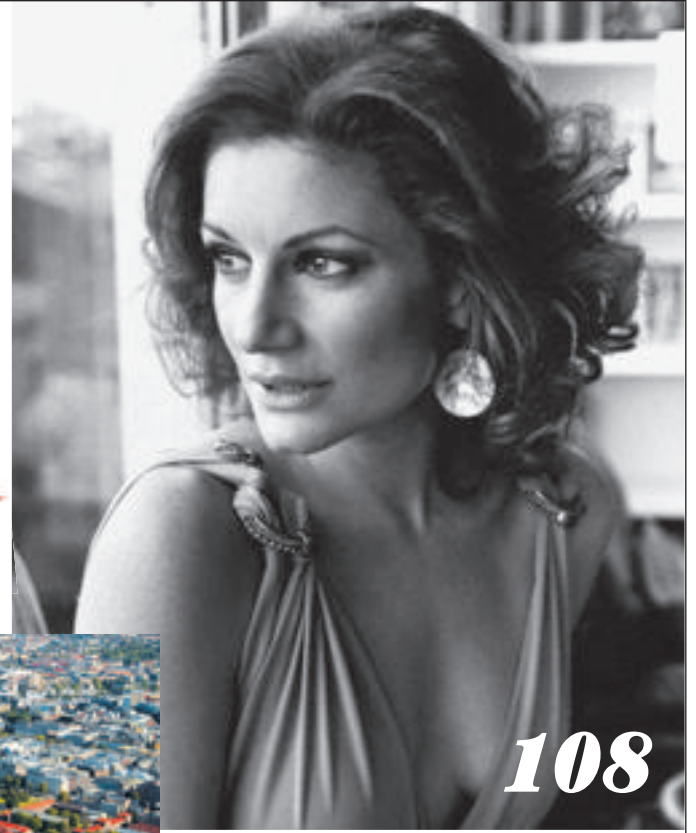
20-24 ÇOCUKLUĞU ÇALINAN LOLİTA

Yayınlandığı dönemde büyük olay yaratan Vladimir Nabokov'un Lolita romanı, günümüzde çocuklara yönelik cinsel istismar konusunda duyarlılığın artmasıyla tartışmaları da beraberinde getiriyor.

20

Lolita

108

78

86

NİTELİK+KİTAPLIK

68-69 "...DUR GEÇME,
NE KADAR GÜZELSİN!"

GEZİ

78-84 NORVEÇ'İN BAŞKENTİ
OSLO'DA SICAK BİR MODERNİZM

2013 yılındaki tatilinizi değerlendirmek için, "alternatif" değil, "hatırı sayılır" bir seçenek kuzeyin bu zarif başkenti.

TIYATRO

94-95
YAŞAR NE YAŞAR
NE YAŞAMAZ?

İnsanlar günümüzde çok sayıda toksinle içiçe yaşamakta. Buz zehirli maddeler yaşam alanlarımızı kuşatıyor, yediğimiz gıdalar kirleniyor.

SAĞLIK

96-98 "HAMİLELİKTE
DOĞRU BESLENME"

96

İNCELEME

70-76 MÜZİK, MAHLER, MAGMA
Yaşam, notaların ve ritimlerin sonsuz bir kombinasyonu sadece...

SİNEMA

86-92 DANİMARKA SİNEMASI

Özellikle cinselliğe özgür bakışı ile Danimarka Sineması, kendine Avrupa pazarlarında sağlam bir yer oluşturmuşken ABD'nin film yapımında öne geçmesiyle film ihracatı gerilemeye başlar.

SANAT
AJANDASI

108-110

LA Vie EN Rose

“Scone”lar,
“cupcake”ler,
“macaron”lar,
“brioche”lar,
“pancake”,
“finger
sandviçler”...

**La vie en Rose’da
bu lezzetlere
doyabilirsiniz.
Işıl Azak ile
mekandaki
“tearoom”
konseptini ve
özgün tatları
konuştuk...**

Çok özel tatlarla keyifli çay saatleri

Şalom: Bize La vie en Rose’dan bahseder misiniz? La vie en Rose’un konsepti nedir? Café mi restoran mı?

IŞIL AZAK: Bu soruyu bizi henüz ziyaret etmemiş olan kişilerden sıkça duyuyoruz. La vie en Rose aslında tam anlamıyla ne café ne de restoran. Avrupa’da daha yaygın olan tearoom konseptinde. Burada kendi ürettiğimiz ekmekler, tatlılarımız, çok geniş bir kahvaltı menümüz ve bütün bunlara eşlik edecek lezzetli bir yemek menümüz var.

Sanırım menünüzde tatlılar ve ekmekler daha ön planda...

Evet. Asıl yoğunlaştığımız alan patisserie kısmı.

En iddialı olduğunuz ürünleriniz nelerdir?

Macaronlarımız, banana pudingimiz ve kesinlikle “famous cookie”lerimiz...

Macaron yapımı çok zor olan bir tatlı, bu konuda iddialıyız diyebilmek de iddialı bir söz...

Çok doğru. Macaron yapımı gerçekten çok zahmetli olan bir ürün. Ve benim hayalimdeki tadı yakalayabilmem çok uzun zamanımı aldı. Ben *cupcake* yapmaya başlamadan önce, pastacılığa karşı hiçbir ilgim ve bu konuda bilgim yokken de *Macaron*’u çok severdim. Daha doğrusu görüntüsünü çok estetik bulduğum için çok beğenirdim. Fakat tadı çok şekerli gelirdi hep. Sonra böyle bir mekan açma fikri

oluşunca Londra ve Paris’te gezmemiş olduğum ne kadar ünlü patisserie varsa gidip görmeye karar verdim. Pierre Herme’nin mağazasına girip özellikle de macaronları deneyince hem görüntülerinin hem de tatlarının mükemmelliğinden çok etkilendim. Ve bunun üzerine uzun bir deneme/yanılma sürecinden sonra, Türkiye’de bulabildiğim malzemelerle, ganajları lezzetli, içi yumuşak macaronlar yapmaya başladım.

Yani macaronlarınızın sırrı iç dolgularında mı?

Öyle de diyebiliriz. Macaronun dışını yumuşatan, kolayca yenilebilir hale getiren, şekeri azaltılıp çikolatası ya da meyvesi artırılmış, lezzetli dolgular yapıyoruz. Böylece alanlar üst üste dört beş tane macaron yiyebiliyor.

Peki ‘famous cookie’ ve ‘banana pudding’ten de bahseder misiniz?

‘Banana Puding’ NewYork’daki ünlü Magnolia Bakery’nin ‘Banana Pudding’i. Tek farkımız, Türkiye’de Amerika’daki malzemelerin aynısını bulamadığımız için, içine kendi uydurduğumuz bir kremayı koymamız. Bu kremanın kıvama ulaşması da bir gece sürüyor ve sanırım bizim ‘banana puding’imizi de bu kadar sevilir yapan bu kremanın verdiği ekstra tat. ‘Famous cookie’ler de şu ana kadar deneyen hemen herkesin bağımlısı olduğu, içi kek kıvamında çok yumuşak ve birkaç farklı çeşidi olan ‘chocolate chip cookie’ler.

Bir de sanırım bu patisserie konseptine ek olarak "afternoon tea" sunuyorsunuz

Evet. Afternoon tea benim Londra'da okuduğum dönem çok sevdiğim bir konseptti. Gümüş kek stantlarında ya da vintage porselenlerin içinde 'finger sandviçler', 'sconelar', 'kekler' geliyor. Bazen çayın yanında şampanya da veriliyor. Yani akşamüstünü değerlendirmek için çok güzel bir fırsat.

Ve orda bu sadece büyük otellerin tearoomlarında değil, patisserie-café tarzı mekânlarda da yapılıyor. İnanılmaz keyifli. Hatta bu yüzden de bir süre sonra bağımlılık yaratıyor. Ben de Londra'dan sonra 'afternoon tea' bağımlılığımın olduğum için, aynı keyfi kendi mekânımda da sürdürmek istedim. Biz de aynı şekilde Londra'daki gibi katlı kek stantlarında 'scone'lar, briochelar, 'finger sandviçler', 'cupcake' ve 'macaron'lar sunuyoruz. Tek farkımız afternoon tea bizde daha geç bitiyor, çalışanların da iş çıkışı gelebilmeleri için, saat 19.00'a kadar sürüyor.

En çok dolu olduğunuz zamanlar hangileri? Haftanın hangi günlerinde ya da hangi zamanlarda daha çok tercih ediliyor La vie en Rose?

En çok dolu olduğumuz zamanlar organizasyonların olduğu zamanlar. Bu da genelde hafta sonu ya da cumartesi oluyor. Mesela hemen her cumartesi öğleden sonra ya bir 'baby shower' ya da çocuk doğum günü yapıyoruz. Herhalde renklerimiz de pastel olmasının etkisinden olsa gerek, bu tür organizasyonlar için anneler bizi çok tercih ediyor. Onun dışında da çok sık doğum günleri ya da konseptli partiler yapıyoruz. Organizasyonların haricinde de kahvaltı saatlerinde, özellikle de pazar günleri yoğun oluyor.

Kahvaltı menünüz de patisserie kısmı kadar geniş ve iddialı görünüyor.

Evet, kahvaltı menümüz oldukça geniş. Farklı kültürlerin kahvaltılarını birleştirerek oluşturduğumuz

bir menü. Klasik Türk kahvaltısının yanında 'oeufs en cocotte', 'frittata', 'French toast', 'Belgian waffles', 'kruvasan'lar ve 'pancake'ler var. Ve bir de bunlara eşlik edecek mimosa kokteyllerimiz var. Yani yine iddialı bir söz olacak ama bütün bu tearoom konseptine sahip olma özelliğimizin yanında şehirdeki en keyifli kahvaltı mekânlarından biri diyebilirim.

Peki La vie en Rose'u açma fikri nasıl oluştu? Anladığım kadarıyla daha önce böyle bir hayaliniz ve eğitiminiz yoktu.

Bu fikir tamamen kendiliğinden oluştu. Koç Üniversitesi'nde işletme okudum, daha sonra London School of Dramatic Art'da da oyunculuk eğitimi aldım. Ve ikisini de yapmak istemediğime karar verdim. Çalışmadığım bir sene boyunca nelerden hoşlandığımı ve severek neyi yapabileceğimi düşünürken, annem bir mekân açma fikrini verdi. Ve sonrasında bu konuda hazırlık yapma, kendimizi geliştirme

ve yer araştırma derken La vie en Rose'u açtık.

Anneniz size bu konuda çok destek olmuş sanırım

Kesinlikle. O olmasa böyle bir mekânı açamazdım. Bana yardımcı olmak için MSA'ya bile gitti, orda pastacılık eğitimi aldı. Şu an da mutfakta her şeyi beraber yapıyoruz. Maddi manevi her anlamda benim için çok büyük destek.

Son olarak, La Vie En Rose haftanın hangi günleri ve saatleri açık? Sizi merak edenler, size nasıl ulaşabilirler?

'La vie en Rose' haftanın her günü açık. Yerimiz Yeniköy'ün ana caddesi üzerinde, ulaşımı çok kolay. Bunun haricinde de web sitemizden, www.lavieenrose.com.tr'den hem mekân hakkında bilgi alınabilir, hem de isteyenler online sipariş verebilirler. Avrupa yakasındaki birçok semte gönderim yapıyoruz.

KİM, NEREDE, NASIL

Nelly BAROKAS

Haim kardeşler 2013'ün yeni simaları

Los Angeles'li Haim üçlüsünün 2013 müzik endüstrisinde kendinden söz ettireceği belirtildi. Danielle, Este ve Alana adlı Yahudi üç kız kardeş, soyadları Haim'i gruplarının adı olarak belirlediler. Babaları İsraili olan Haim kardeşlerin yaşları 21-26 aralığında olup on yıldır müzikle ilgilenmektedirler. İlk albüm deneyimleri "Rockinhaim"da anne Donna ile baba Mordechai da kızlarına eşlik etti. Kardeşlerin her biri ayrı ayrı gruplarda müzik yapmış olmalarına rağmen, üçlü olarak birlikte şarkı söylemenin çok daha eğlenceli olduğuna karar vermişler. "Forever" ve "Don't Save Me" adlı şarkılar Haim grubunun en beğenilen parçaları arasında...

KRAL HEROD'U TANITAN SERGİ

İsrail Ulusal Müzesi, Roma İmparatorluğu işgali döneminde, günümüzden iki bin yıl önce Yehuda bölgesini yönetmek üzere tayin edilen Kral Herod'u konu edinen bir sergi hazırlığına girdi. Bu konuda bir ilki oluşturan sergi kapsamında Herod'un onarılan mezarı da yer almakta. 12 Şubat'ta açılışı yapılan sergide 30 ton arkeolojik bulgu yer almakta. Serginin, dokuz aylık bir süre için ziyaretçilere açık olacağı belirtildi. Herod, Kudüs'teki İkinci Tapınak'ın inşasına izin vermiş olması ile tanınır.

Herod'un yenilenen mezarı

İRAN 'ARGO'YA YANIT VERECEK

Ben Affleck'in yönetmenliğini yaptığı, Altın Küre'den En İyi Yönetmen ve En İyi Film ödülleri ile ayrılan ve 7 dalda Oscar'a aday gösterilen 'Argo' adlı film İran'ı rahatsız etti. Altı ABD'li diplomatın CIA tarafından İran'dan kaçırılmasını konu alan filme, İran'ın yine bir filmle karşılık vereceği belirtildi.

Ataollah Salமானian tarafından yönetilecek İran filminin adı 'Genelkurmay' olacak.

Film, 1979 yılında 52 ABD'li diplomatın devrim yanlısı gençler tarafından 444 gün boyunca rehin alınması konusunda İran'ın resmi görüşünü yansıtacak. İran haber ajansı MNA'ya konuşan Salமானian, "Çok büyük bütçeli bir yapım olacak. 'Genelkurmay' ile tarihi gerçeklerden yoksun 'Argo'ya uygun bir yanıt vereceğiz. 'Argo'da anlatıldığı gibi Amerikalı tutsakları ABD kurtarmadı. İranlılar teslim etti. Filmimizde gerçekleri anlatacağız" dedi.

Bu arada 'Argo' ABD Film Eleştirmenleri tarafından En İyi Görüntü ödülüne layık görüldü.

Ben Affleck

Qubbe
Bahçe

28 ŞUBATA KADAR

Kır düğünlerinin yeni mekanı...

Doğa'ya Qubbe'den lüks dokunuşlar...

Gündüz Nikah
Seremonileri **45 ₺**

Herşey dahil
Yemekli Davet Paketi **100 / 110 ₺**

SINIRLI KALAN YAZ SEZONU GÜNLERİ İÇİN BİZE ULAŞIN

0553 294 47 28 - 0533 497 98 49 & 0212 226 18 95

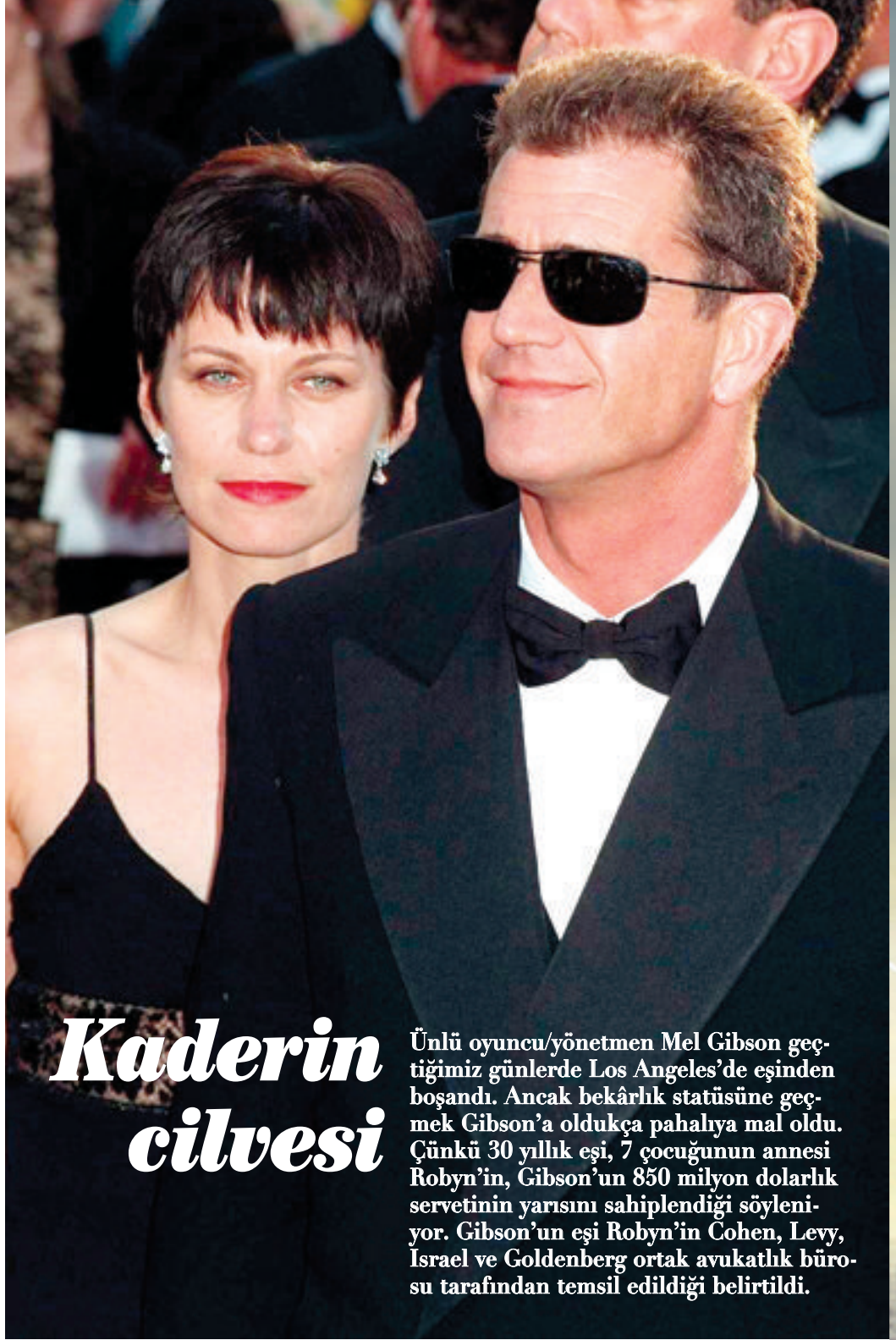
www.qubbebahce.com

Jan Fischer

ÇEK YAHUDİSİ BAŞKANLIK YARIŞINI KAYBETTİ

Kamuoyu araştırmalarına göre Çek Cumhuriyeti'ne ilk kez bir Yahudinin cumhurbaşkanı seçilebileceğine ilişkin tahminler gerçekleşmedi. Jan Fischer ikinci tur oylamada 9 aday arasında 3. gelerek seçilme şansını yitirdi. 2009 yılında koalisyon hükümetinin dağılmasının ardından kısa bir süre için başbakanlık görevinde bulunan 62 yaşındaki Jan Fischer'in cumhurbaşkanlığı yarışında rakibiyle başabaş durumda olduğu belirtilmişti. Jan Fischer'in babası Auschwitz'de hayatta kalmayı başarmış bir Holokost kurtulmuş, annesi ise Katolik'ti. O kendisi, Noel'i kutlamış, aynı zamanda sinagoga gitmiş biri. "Yom Kippur, Roş Aşana ve Purim'de babam beni sinagoga götürürdü. Pesah'ta Seder sofrası kurmazdık fakat evimizde her yıl matsa bulunurdu. Babam 1950'li yılların sonuna dek Yahudi Cemaati'nin etkin bir üyesiydi" sözleri ile Yahudilikle ilintisini dile getirmekte.

Kaderin cilvesi

Ünlü oyuncu/yönetmen Mel Gibson geçtiğimiz günlerde Los Angeles'de eşinden boşandı. Ancak bekârlık statüsüne geçmek Gibson'a oldukça pahalıya mal oldu. Çünkü 30 yıllık eşi, 7 çocuğunun annesi Robyn'in, Gibson'un 850 milyon dolarlık servetinin yarısını sahiplendiği söyleniyor. Gibson'un eşi Robyn'in Cohen, Levy, Israel ve Goldenberg ortak avukatlık bürosu tarafından temsil edildiği belirtildi.

DEVLET BAŞKANLARI DA KARTOPU OYNAR

Şimon Peres

Ocak ayının ilk günlerinde kara teslim olan Kudüs kenti beyazlara büründü. Bu sene her zamankinden daha fazla kar yağın kentte hayat felce uğrarken; yalnız çocuklar değil, büyükler de bu fırsattan yararlanarak kartopu oynadı. İsrail Devlet Başkanı Şimon Peres de, ileri yaşına rağmen karın zevkini çıkarınlar arasındaydı.

THE UPPER CRUST PIZZERIA İSTANBUL

"It's not your average pizza."

Dünya bir süre bekleyebilir...

Şehrin en lezzetli gurme pizzası için

Çırağan (0212) 227 5 227 Bebek (0212) 265 0 266

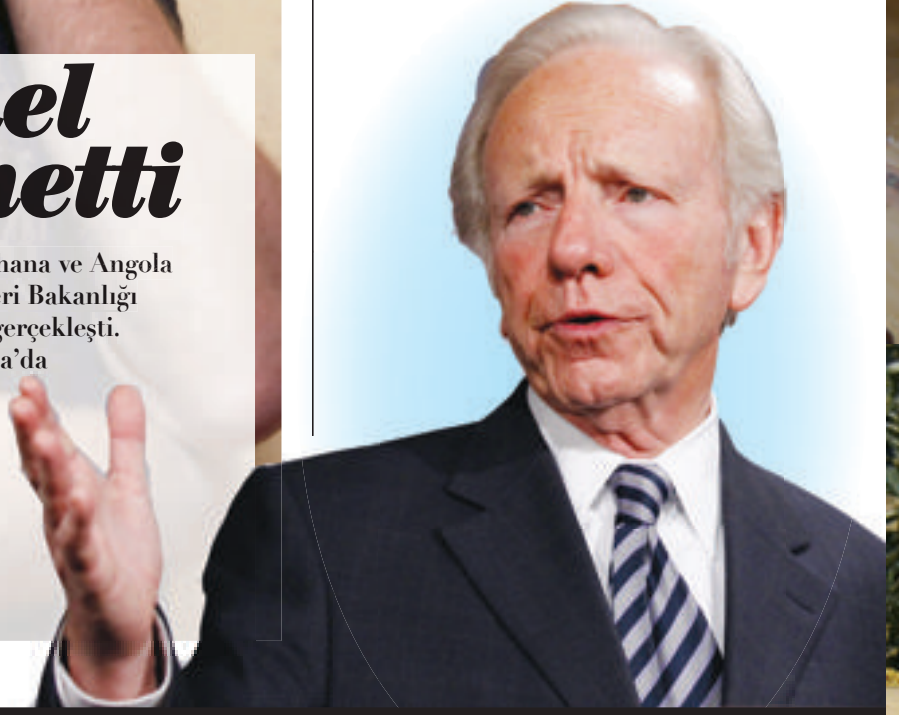
facebook.com/theuppercrusttr ■ twitter.com/theuppercrusttr

LIEBERMAN ELVEDA DEDİ

Geçmişte ABD başkanlığına oynayan ilk Yahudi olarak tarihe geçen Joe Liberman siyasetten çekildiğini açıkladı. 1988'de Connecticut eyaleti Demokrat Parti temsilcisi olarak senatör seçilen Joe Liberman o tarihten günümüze bu görevini sürdürdü. Veda konuşmasında uzun kariyerine değinen Liberman; "Senatoda göreve başladığımda blackberry bir meyve, tweet de sadece kuşların yaptığı bir şeydi" dedi. Ayrıca yılbaşı gecesi attığı tweette hizmet etme ayrıcalığına sahip olduğu Connecticut halkına 2013'ün sağlık ve mutluluk getirmesini diledi.

Idan Raichel Afrika'yı fethetti

İsraili müzisyen Idan Raichel on gün süren Rwanda, Ghana ve Angola turnelerinde büyük başarı elde etti. Turne, İsrail Dışişleri Bakanlığı ve Afrika ülkelerindeki İsrail elçiliklerinin girişimi ile gerçekleşti. Rwanda'da başkent Kigali'de sahne alan Raichel, Ghana'da Accra kentindeki ulusal tiyatro binasında ülkenin ünlü Reggae sanatçısı Rocky Dawuni ile birlikte konser verdi. Seyirciler arasında geleneksel kıyafetleri içinde kabile reisleri, hakimler, medyatik kişiler ve aralarında Türkiye ve Fas'm da bulunduğu diplomatik temsilciler yer aldı. Idan Raichel'in Afrika turnesinin Angola'nın başkenti Luanda'da gerçekleşen ilk konserine ülkenin dışişleri bakanı da katıldı.

MOORE'UN YENİ ARKADAŞI LOKANTACI

Demi Moore ile restoranlar kralı Harry Morton'un son haftalarda sıkça bir araya geldikleri belirtildi. 50 yaşındaki Moore'un 31 yaşındaki Morton ile birlikteliğinden oldukça hoşnut görüldüğü söylendi.

2012'nin Kasım ayında Moore ile eşi Ashton Kutcher evliliklerine son

verdiklerini açıklamışlardı. Aralık ayındaki boşanmanın ardından Kutcher, Mila Kunis ile birlikteliğini alenen yaşamaya başladı. Pink Taco restoran zincirinin kurucusu olan Harry Morton, geçmişte Lindsay Lohan daha sonra da Jennifer Aniston ile kısa süreli birliktelikler yaşamıştı.

ARTISTIC DESIGN

ATÖLYE İMAM ÇEŞME YOLU HUZUR MAH.
USLU İŞ HANI NO: 10 K:1 SEYRANTEPE/ŞİŞLİ İST
(0212) 332 06 05

SHOWROOM ADNAN MENDERES CD. NO: 45/47
BAHÇEKÖY/SARIYER İST (0212) 226 26 52

%70'e varan indirim fırsatını kaçırmayın...

info@artistiktasarim.com

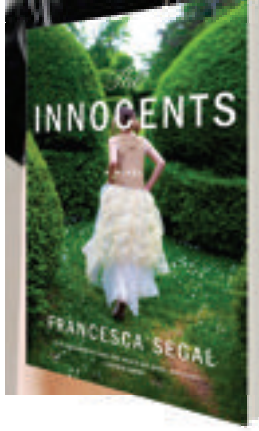
JUSTIN BIEBER KORUMASINI KOVDU

Genç yaşta şöhrete ulaşan ünlü müzisyen Justin Bieber ocak ayında farklı bir gündemle medya haberlerinin merkezine oturdu. Mart 2011 ve Ekim 2012 arasında Bieber'in korumalığını yapan İsraili Moshe Benabou, şarkıcının fazla mesai ücretlerini ödemediğini ve kendisine saldırdığını ileri sürdü.

Her gün 14-18 saat aralıksız çalıştığını belirten Benabou, genç şarkıcının ekim ayında kendisine hakaret edip fiziksel saldırıda bulunduğundan sonra haksız bir biçimde işten çıkarıldığını söyledi. Benabou'nun avukatı Ilan Heimanson ise iki yıl boyunca kendisini Bieber'in kişisel güvenliğini sağlamaya adanmış müvekkilinin her çalışan gibi saygı görmeyi hak ettiğini vurguladı. "Believe" adlı albümü ile yaklaşık 1,3 milyon dolarlık satış yapan Bieber, geçen yıl dünyanın en önemli müzik ödülleri arasında yer alan Amerikan Müzik Ödülleri'nde yılın sanatçısı ödülüne layık görülmüştü.

Ödüüllü aşk romanı 'The Innocents'

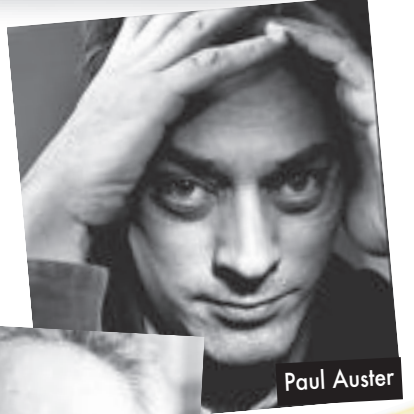

Londra'nın kuzey batısında yaşayan Yahudi toplumunda yaşam ve aşkı konu edinen bir roman prestijli bir ödül olan Costa Kitap Ödüllerinde roman dalında birincilik ödülünü kazandı. "The Innocents" adlı romanın yazarı Francesca Segal 25bin pound'luk para ödülünü aldı. Roman, bir İsrail gezisinde tanışan Rachel ile Adam'ın arasındaki ilişkiye odaklanıyor. Love Story'nin yazarı Erich Segal'in kızı olan romanın yazarı Francesca Segal attığı tweet'te bu yılın kendisi için iyi başladığını yazdı.

MEKTUPLARDAKİ DOSTLUK KİTAPLAŞTI

Nobel ödüllü J.M. Coetzee ve Amerika'nın en tanınmış yazarlarından Paul Auster, 2008 yılında tanışmışlardı. Ardından Coetzee'nin teklifiyle ikili arasında mektuplaşmalar başladı. 2008-2011 arasında 3 yıl süren bu mektuplaşmada iki yazarın ele aldığı konular, spor, film festivalleri, politika, finansal kriz, aile, sanat ve evliliğin de aralarında olduğu değişik alanları kapsıyor. İki ünlü ve önemli kalemin 3 sene süren yazışmaları kitaplaştı, Türkçeye kazandırılarak ocak ayında "Şimdi ve Burada" adı altında Can Yayınları'ndan yayınlandı.

J. M. Coetzee

Paul Auster

NARUMI

Bone China
Japan

It's Narumi time...

rooms
HOME ACCESSORIES

Bağdat Caddesi No: 463/A Suadiye-İstanbul

Tel: 0216 463 6890

info@roomshome.com www.roomshome.com

Lolita

*Lolita,
Hayatimin işiği,
Kasıklarımın ateşi,
Günahım, ruhum,
Dilin ucu damaktan dişlere
doğru, üç basamaklık bir yol alır.
Üçüncüsünde gelir dişlere
dayanır.*

Lo-lee-ta...

Stanley Kubrick'in 'Lolita'sı Sue Lyon

**Humbert
Havva ile
ilişkiye
girebilirdi
ama o Lilit'i
istedi.**

L

olita veya tam adıyla *Lolita, Beyaz Irktan Dul Bir Erkeğin İtirafı*, Vladimir Nabokov'un 1955 yılında yayınladığı en bilinen romanı.

Yayımlandığı dönemde büyük olay yaratan roman, günümüzde çocuklara yönelik cinsel istismar konusunda duyarlılığın artmasıyla tartışmaları da beraberinde getiriyor.

Sinir bozukluğu nedeniyle sayısız kez sanatoryuma yatan orta yaşlı bir edebiyat profesörünün kötü bir boşanmayla biten evliliğinin ardından kitap yazmak üzere küçük bir kasabaya yerleşmesi ile başlıyor roman. Dul Charlotte Haze'in 12 yaşındaki kızından etkilenen, kendi deyimi ile aşık olan Humbert'in sırf bu nedenle evde bir oda kiralaması, daha sonra anne ile evlenmesi, annenin ölümünden sonra ise üvey baba/sevgili olarak kızın hayatında yer alması anlatılıyor romanda.

Humbert Humbert'in (ilki ismi, ikincisi soyadı) en büyük hastalığı ergenlik çağındaki küçük kızlara olan tutkusudur. 'Supercikler' olarak adlandırdığı kızlar genelde 10-14 yaşları arasında. Humbert'in bu sapkınlığı huzursuz etse de, romanın ilk sayfalarından itibaren yakalandığını bilmek ve bir jüriye savunma yapıyor olması okuyucuyu bir nebze rahatlatıyor. Bu kızların büyüyen hallerinden tiksintiye varan derecede öğrenen Humbert, doktorların teşhisine göre bir homoseksüel. Ancak o ilk aşkı yaşadığı Annabel'in 13 yaşında aniden ölmesini ileriki yaşlardaki küçük kız tutkusunun sebebi olarak gösteriyor. Lolita'da hayalindeki Annabel'i gören Humbert, ona tutkuyla bağlanıyor. Lolita'yı elde etmek için her şeyi göze alan Humbert sonunda emeline ulaşıyor. Suçu biraz da Lolita'ya yükleyip zaten bakire olmadığını ve oteldeki sevişmeyi onun başlattığını söylemesine rağmen, Humbert romanın sonlarına doğru Lolita'nın çocukluğunu çaldığını itiraf ediyor.

Lolita'nın yaratıcısı Nabokov

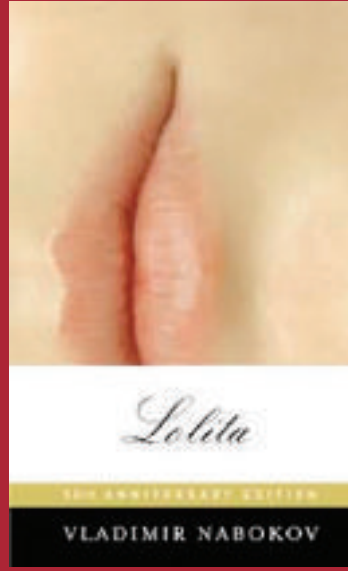
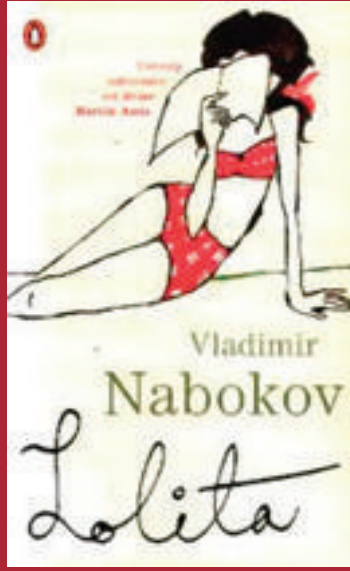
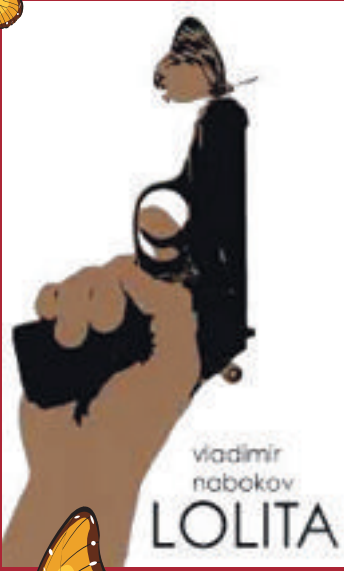
1899 yılında Saint Petersburg'da zengin bir Rus ailenin en büyük çocuğu olarak doğan Vladimir Nabokov, Rusça

dışında İngilizce ve Fransızca'yı da ana dili gibi öğrendi. Nabokov'un babası önemli bir gazeteci, avukat ve devlet adamıydı. Bolşevik isyanının ardından ülkeyi terk etmek zorunda kalan aile önce İngiltere'ye daha sonra da Berlin'e yerleşti. Babasının farklı biri sanılarak öldürülmesinden çok etkilenen Nabokov'un acısı birçok eserine de yansdı. Kitap karakterlerinden birçoğunu öldürmeyi tercih eden Nabokov, Lolita'da Humbert'in çocukluk aşkıdan komşuya, eski eşinden Lolita'nın sevgilisine hatta ana karakterlere kadar herkesi bir hastalık veya kaza ile öldürmeyi tercih etti.

1925 yılında sevgilisi Rus Yahudisi Vera Slonim ile evlendi ve 1934'te tek çocukları Dimitri doğdu. Almanya'da artan antisemitizm nedeniyle Vera işten çıkarılınca Nabokov'lar 1937'de Almanya'dan ayrılıp Amerika'ya gitmeye karar verdiler. ABD'de üniversitede ders veren, kitap yazan ve hobisi olan satranç problemi hazırlama ile kelebek avcılığına önem veren Nabokov, hayatının son yıllarını İsviçre'de lüks bir otelde geçirdi. 1977'de vefat eden yazarın mezarı Montreux şehrinde bulunuyor.

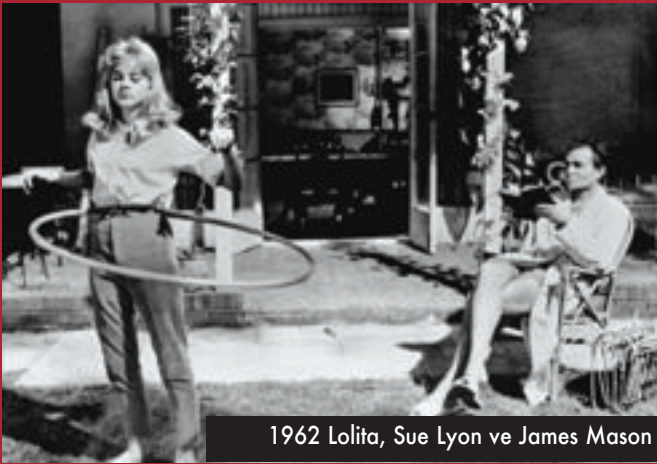
Vladimir Nabokov ve eşi Vera

“İlk bakışta aşkı, son bakışta, her bakışta.”

Kelebeğin sırrı

Lolita'yı eşi ve en büyük yardımcısı Vera ile kelebek peşinde şehirden şehre yaptıkları bir yaz yolculuğu sırasında yazar Nabokov. Bu nedenle İletişim Yayınları'ndan çıkan Türkçe çevirisinin kapağında yazarı kelebek avlarken gösteren bir fotoğraf ve dev kelebek resmi bulunuyor.

1962 Lolita, Sue Lyon ve James Mason

1997 Lolita, Jeremy Irons ve Dominique Swain

Kitabı okurken en rahatsız edici yön, günümüz ahlak anlayışına aykırı olmasına ve kesinlikle yanlış olduğunun bilinmesine rağmen okuyucunun Humbert ile empati kurabilmesi. Bu aynı zamanda yazarın anlatımındaki büyük ustalığı da gösteriyor. Romanı okurken kahramanın küçük kızlara olan tutkusu şehirli modern insan için rahatsız edici boyutta olsa da, kitap pornografik sayılabilecek pek bir öge taşıyor. Konu itibarıyla birkaç erotik motif bulunsa da birçok eleştirmen için Lolita edebi bir başyapıt. Samuel Schuman'a göre Nabokov Gogol, Dostoyevski ve Kafka gibi bir sürrealist, Lolita ise iğneleyici ironiye sahip bir roman.

Esin kaynağı

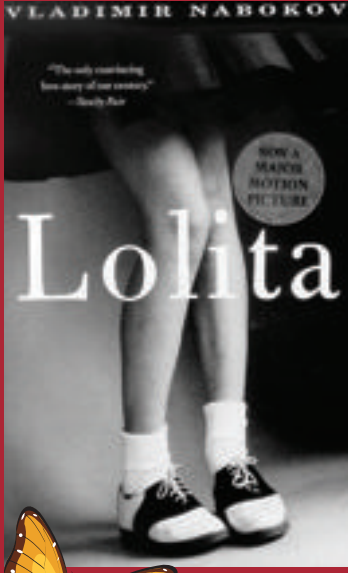
İlk romanlarını Rusça yazan ancak daha çok okura ulaşabilmek için ana dili yerine İngilizceyi tercih eden Nabokov, bu dile de çok hakim. 1955 Amerika'sında kitabını yayınlamak için bulamayan Nabokov, bu emeline Fransa'da kavuşuyor.

Amerika'da ancak 1958'de yayınlanan roman ilk üç haftada 100 bin satış rakamına ulaşarak Rüzgar Gibi Geçti'nin rekoruna ulaşıyor. Amerikan baskısı için yazdığı sonsözünde Nabokov, Lolita romanından çıkarılacak bir ders olmadığını özellikle belirtir. Yazar ayrıca roman için ilhamı bir gazete haberinden aldığını söyler. Yapılan bir deneyde aylarca süren uğraşlar sonrasında bir maymun resim çizmeyi becerir, ancak çizemediği tek resim kafesinin demir parmaklıkları olur.

Edebiyatçılara göre ise Nabokov, Alman yazar Heinz Von Eschwege'nin 1916 yılında yazdığı Lolita adlı öyküden veya 1948 yılında 5 dolar çaldığı için 50 yaşındaki tamirci Frank La Salle'in kaçırıp 21 ay boyunca farklı eyaletlerde sakladığı 11 yaşındaki Florence Horner'in acı hikayesinden etkileniyor. Yazarın kitabında da bir cümleyle bahsettiği bu gerçek hikayeden esinlendiği tahmin ediliyor.

Lolita'nın ismi

Vladimir Nabokov, başarılı romanının kilit karakterine uygun ismi büyük bir uğraş ve araştırma sonrası bulduğuna

Geleneksel bir İspanyol ismi olan ve 'acılar' anlamındaki Dolores isminin kısaltılmış hali olan Lola'dan güçlenmiş Lolita. Dolores aynı zamanda Meryem Ana'ya verilen isimlerden biri. Bu ismi seçerek bu küçük kıza duyduğu sevgiyi hem kutsal, hem yasak olarak nitelerken, onu hem sevdiğini, hem de acıdığını anlatıyor. Orta sınıf bir Amerikan ailesinin kızlarına bu ismi verebilmesi için de Meksika seyahatlerinden ve o kültüre hayranlığından bahsediyor ilk sayfalarda.

Lolita fenomeni

Romanın ardından 'Lolita' bir pop kültür fenomeni haline geldi. Lolita dendiği anda ekose etekli, saçları iki yandan ayrılmış liseli kız tiplmesi geliyor aklımıza hemen. Yaşına göre erken gelişmiş, çekici, baştan çıkarıcı, seksi

genç kızlar için kullanılıyor bu kelime her dilde. Nabokov da bu durumun kendi sorumluluğu olduğunu kabul ediyor ve artık kimsenin kızına Lolita ismini koymadığını, daha çok evcil hayvanlarda bu isme rastlandığını söylüyor bir röportajında.

Kubrick Lyne'e karşı

Kitaptan çevrilen iki önemli film var. Biri 1962 yapımı Stanley Kubrick'in kendi yorumunu kattığı siyah-beyaz Lolita'sı. Bir diğeri ise Adrian Lyne'nin kitaba sadık kalarak 1997'de çevirdiği Lolita. İki yönetmen de ikilinin beraber kalmasının ana sebebi olan yetimhane/hapishane korkusu üzerinde fazla durmazken, romandaki pasaklı, yağlı saçlı, pis tırnaklı Lolita'yı güzel ve çekici yapmayı tercih ettiler.

Adrian Lyne'nin filminde Dominique Swain, çilveli ve başarılı bir "Lolita" portresi çiziyor

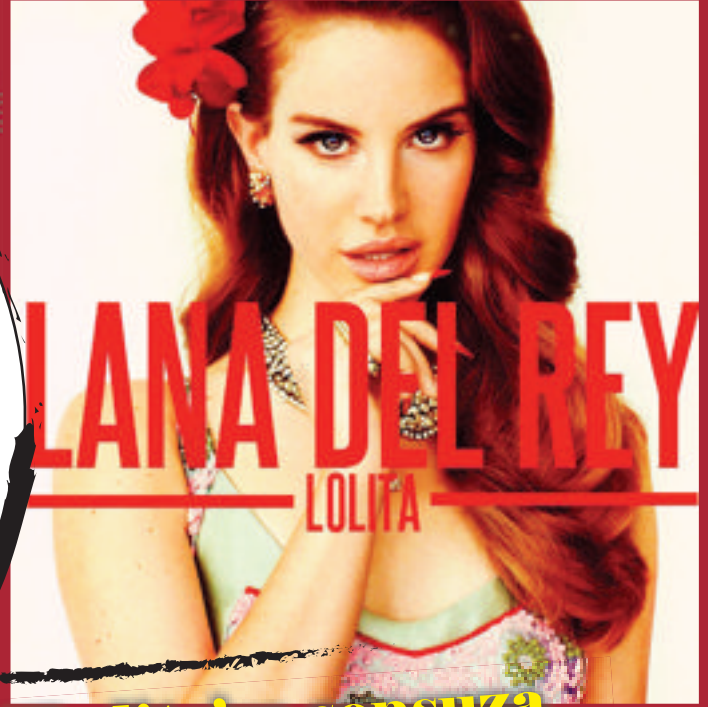
Şarkılarda Lolita

Birçok şarkı ve şarkıcı da Lolita'dan etkilendiler. Bunların arasında en önemlilerinden Celine Dion 1987 yılında *Lolita*, *Trop Jeune Pour Aimer* (Çok genç sevmek için) derken, Suzanne Vega *Nine Objects Of Desire* albümünde *Lolita* adlı bir şarkıyı seslendirdi. Marilyn Manson ve Meksikalı şarkıcı Belinda romanın müziklerini önemli ölçüde etkilediğini söylerken her ikisi de Kubrick'in film afişinde kullandığı kalp şeklindeki gözlüğe şarkılarında yer verdiler. Manson *Heart Shaped Glasses* şarkısı, Belinda ise *Lolita* şarkısı ile romana olan hayranlıklarını dile getirdiler. Kubrick'in kalp şeklindeki güneş gözlükleri, bu tarihten sonra basılan kitapların da kapağını süsledi. Ancak bu kapağın Lolita romanının gerçek ruhunu yansıtmadığını düşünen mimar ve blogger John Bertram, Lolita kapak yarışması düzenledi. Bertram ayrıca 1955'ten bu yana 37 ülkede yayınlanmış 185 Lolita kitap kapağını da bir araya getirdi. Bertram, tüm kapakları bir kitapta toplamayı planlıyor.

Jeremy Irons'ın başrolde oynadığı Lyne'in filminde Dominique Swain cilveli ve başarılı bir Lolita portresi çizerken, Kubrick filmindeki Quilty'yi oynayan Peter Sellers'in oyunculuğu mükemmel. Quilty ile Lolita'yı yakınlaştıran ve birlikte plan yapmalarını sağlayan tiyatro oyunu kitapta sahnelenmeden Lolita ve Humbert yeni bir yolculuğa çıkmışlardı. Ancak Kubrick filminde Lolita'yı tiyatrodan oynattı hatta annesi Charlotte ile Quilty'nin şehirdeki bir dansa karşılaşıp sohbet etmelerini de sağladı. Romana kendi yorumunu katıp bazı bilinmezleri başarıyla birleştiren Kubrick'in filmi benim favorim.

Humbert iyi mi, kötü mü?

Lolita hakkında Nabokov'un aldığı en büyük eleştiri anlatımın hayli sübjektif olduğu, olayı anlatan Humbert'in içtenliğiyle okuyucunun sempatisini kazanmaya çalıştığı ancak Lolita karakterine derinlemesine inmeyip bir seks objesi olarak bıraktığı yönünde oldu. Romanın sırf Humbert'in gözünden aktarılmasına tepki olarak olayları Lolita'nın gözünden anlatan birçok devam kitabı yazıldı. 1995 yılında *Lo'nun Günlüğü*'nü yazan Pia Pera aynı hikayeyi Lolita'nın gözünden anlatıyor. Kim Morrissey *Lolita'yı Düşleyen Adamlar İçin Şiirler* kitabında ise bir günlük tutan masum ve yaralı Lolita'ya olayları şiirlerle anlatıyor. Amerikalı aktör Steve Martin *50 yaşında Lolita* adlı öyküsünde hayatı boyunca erkekleri tavlaman bir kadının komik portresini sunuyor. Emily Prager *Robert Fishbite* ile Nabokov'un romanını ve günümüz Lolita simgesini eleştiriyor. Ünlü İtalyan düşünür ve yazar Umberto Eco ise 1959 yılında yazdığı *Granita* adlı kısa hikayede Humbert'in İtalyan versiyonu olan kendi adı Umberto Umberto'nun yaşlı Granita'ya olan tutkusunu mizahi bir dille anlatıyor.

“Lolita'ya sonsuza kadar aşık olduğumu biliyordum, ama onun sonsuza kadar Lolita olarak kalmayacağını da biliyordum.”

İlham perisi Lolita

Birçok esere ilham veren Lolita'nın Woody Allen'ı etkileyip 1979'daki *Manhattan* filminin esin kaynağı olduğu düşünülürken, 1999 yapımı *Amerikan Güzeli* filminde de Lolita'ya göndermeler var. Lolita birçok farklı esere de esin kaynağı oluşturdu. Konusunu Nabokov'un eserinden alan çizgi film, müzikal, tiyatro oyunu, tek kişilik gösteri, bale, opera bulunuyor. Lolita ayrıca özellikle Japonya'da popüler olan bir giyim tarzı oluşturmuş durumda.

Time Dergisi'nin '1923-2005 Arasında Yayınlanmış En İyi 100 İngilizce Eser' arasında bulunan Lolita, Modern Library'nin '20. Yüzyılın En İyi 100 Eseri' arasında üst sıralarda. 'Tüm Zamanların En İyi 100 Kitabı' arasında da gösterilen Lolita, Le Monde'un 'Yüzyılın En İyi 100 Kitabı' listesinde de bulunuyor. ■

Lolita kitabı, Time Dergisi'nin '1923-2005 Arasında Yayınlanmış En İyi 100 İngilizce Eser' listesinde

MUTLULUK AYAKTA BAŞLAR!

ONLINE SATIŞ

NAR
SHOP

www.narshop.com

Distribütörü olduğumuz markalar

*art. *art. Deigual. Melagrana NeroGiardini GRÜNLAND GRÜNLAND UNISA
KIDS junior

B&W Barefooters

Portföyümüzdeki diğer markalar

Panama Jack S SUDER STONEFLY SUPERGA croce camel active CARRERA PIRELLI CESARIE POCIOTTI

Melagrana

GÖKTÜRK MAĞAZA

Belediye Cad. Kemer Life Çarşı
No:26T Göktürk - Eyüp / İstanbul
TEL: +90 212 322 70 33

Melagrana

TEŞVİKİYE MAĞAZA

Harbiye Mah. Maçka Cad.
Teşvikiye - İstanbul / Türkiye
TEL: +90 212 225 28 42

Melagrana

ÇAMLIBEL MAĞAZA

Atatürk Cad. Tank Miskavi Apt.
No:56 Çamlıbel - Mersin / Türkiye
TEL: +90 324 237 47 67

Bizi Takip Edin

facebook.com/narglobalticaret
facebook.com/narshop

KÜLTÜR

Suzan Nana TARABLUS

İMPARATOR QIN SHI HUANG'IN

TERRACOTTA ORDUSU

Çin'in Xian
şehrinden...
İstanbul'un
Topkapı
Sarayı'na...

Yaşam ile ölüm birbirinden ayırt edilmesi imkânsız denecek kadar güçlü kavramlar... Tarih derinliklerindeki firavunlar, imparatorlar yaşam ile ölüm arasında köprü kurmayı, ölümsüzlüğü arzulamışlardı.

Geçmişlerden bugünlere ulaşan hazineler sıradan insan gözü ile firavunların, imparatorların ölümsüzlüğünün olası bir şekli mi? Bu konuda kendimi ilk kez, yıllar öncesinde Mısır'daki Kahire Müzesi'nde, "Tutankamon Hazinesi"nin, izleyicisini şaşkınlıklara düşürecek kadar ince detaylar taşıyan objeleri karşısında hayranlıktan dilim damağına yapıştığı sırada sorgulamıştım.

Geçtiğimiz günlerde Topkapı Sarayı'nda "Çin Hazinesi Sergisi"ni gezerken zihnimde uyumakta olan bu aynı soru gündemime tekrar taşındı. MÖ 221'de altı devleti yıkarak Çin'in ilk birleşmesini sağlayan Qin Hanedanı'nın ilk imparatoru Qin Shi Huang'a eşlik eden, tamamı gerçek boyutlarda ve birbirinden farklı özelliklerde yapılmış dört askeri ile bir atı Topkapı Sarayı'na yolculuk etti – uçakla da olsa.. İpek Yolu üzerinden...

On bir yıl önce, kazı alanlarına hayran kaldığım ve binlerce toprak askeri ile selamlaştığım Çin'in Xian kentine ziyaretimden de dem vururken Çin Hazinesi, Yeraltı Ordusu, Toprak veya 'Terracotta Askerler' ve ölümsüzlüğün anımsattıklarına doğru kısa bir gezi yapalım mı?..

Quanyi Yang,
Tina Varon ve
Suzan N. Tarablus

ÖYKÜ BİZE ŞÖYLE NAKLEDİLMİŞTİ 11 YIL ÖNCESİNDE: ANLATAN DA QUANYİ YANG...

1974'ün bir ilkbahar günü Yang ailesinin üç genç ferdi Peiyan, Zhifa ve Quanyi, Xian şehri yakınlarındaki köyleri Xiayang'daki tarlalarında kazmaya başlarlar. Amaç, kuraklık döneminde su ihtiyaçlarını karşılayacak bir kuyu bulmak. Kazarlar, kazarlar... ve beşinci gün kürekleri toprağın çok sert bir bölümüne isabet eder. İnatla devam ederler. Sonra da ansızın, gerçek bir insan boyutundaki toprak asker heykelinin değişik parçaları kürekleri sayesinde gün yüzüyle buluşur. Devam ederler kazmaya – bir toprak asker ve sonra da çok toprak asker keşfederler.

Ananelere uygun bir davranış sergileyerek köyün yaşlılarına koşarlar. Bu toprak askerlerin adının sanının duymadıkları bir tanrıya mı ait olduğunu sorarlar. Bunun üzerine yaşlılar çocukluklarında, yılların içinde işittikleri ilginç anlatıları anımsarlar: Köylüler, Yang'ların babaları, amcaları özellikle kuyu veya mezar kazarken bir asker çıkardıklarında bunu hayra yorumlamayacak bir işaret, bir uğursuzluk habercisi olarak yorumlamış. Batıl inançlarını, korkularını yenmek için de buldukları o toprak askeri ya bir ağaca asarak un ufak olasıya dek kamçılarla veya taşla tutarlar, sonra da geride kalan parçaları tekrar gömerlermiş.

O zamanlara kadar hiç kimse kazılar ertesinde gün yüzüne çıkanların 2000 yıllık bir tarihin kanıtları olduğunu düşünmemiş. Lâkin 1974'ün ilkbaharında geçmişin tekerrürü yaşanmadı ve haber tez elden Xiayang köyünden büyük şehre – Xian'a, ondan sonra da başşehir Beijing'e ulaştı.

Kısa zamanda bütün dünya bu arkeolojik buluntulardan haberdar oldu. 1976'dan itibaren kazılar bir yandan sürerken bir yandan da Xian akınlarla gelen ziyaretçilerini konuk etmekte. Bu konuda dönemin ünlü liderlerinden bir kaç şöyle söylemişlerdi:

Henry Kissinger, ABD eski Dışişleri Bakanı, Xian'ı üç kez ziyaret etti: "Qin Hanedanı'nın Terracotta askerleri ve atları beni son derece etkiledi. Dünyada eşi benzeri olmadığını düşünüyorum." Ve ülkeyi payelendirerek devam etti: "Bu denli görkemli bir tarih ve kültür sahibi olan Çin'in geleceğinin çok parlak olacağını düşünüyorum."

Jacques Chirac, Fransa eski Cumhurbaşkanı 1978'deki Xian ziyaretinde: "Dünyada yedi harika var. Terracotta Ordusu dünyanın sekizinci harikası olabilir. Çin'e kadar gelip Terracotta askerleri ve atları görmeden dönemezsiniz. Aynen Mısır'a gidip Piramitleri görmeden dönemeyeceğiniz gibi."

Günümüzde ise "Dünyanın Sekizinci Harikası" söylemi Qin Hanedanı'nın Terracotta Ordusu ile eşanlamlı oldu.

Qin Hanedanı'nın ilk imparatoru Qin Shi Huang (kelime anlamı = Qin'in İlk İmparatoru) iki bin yıl öncelerinde 13 yaşında iken tahta geçti. 49 sene yaşadı. MÖ 210'da öldüğünde gençken inşaatını başlattığı yeraltı mezarına (ki bu mezar dünyanın en ilginç hükümdar mezarlarından biridir) hayatı boyunca kullandığı her şey, çocuk doğurmamış cariyeler ve mezarı inşa eden ustalar bile onunla birlikte toprağa gömülmüştü. Gerekçe ise, cariyelerin başkalarıyla evlenmesini ve mezarın bilgilerinin dışa sızmasını önlemektir. Bilindiği kadarıyla mezar 56 kilometrekareyi kaplıyor.

BÜYÜK ÇİN SEDDİ'NDE ADIM ADIM

On bir yıl kadar önce arkadaşım Tina ile Çin'deydik... Varış noktası Başkent Beijing idi, şüphesiz. Nefes almadan hemen Büyük Duvar'a... yani Çin Seddi'ne gittik. MÖ 221-210 yılları arasında, İmparator Qin Shi Huang tarafından yaptırılan büyük duvar, Sarı Deniz'in kuzeyindeki Liaotung Körfezi kıyısından başlıyor, dağları ve boyun noktalarını takip ederek Kansu Eyaleti'ne kadar devam ediyor. 5000 km uzunluğunda ve 5-10 m yüksekliğinde, 5-8 m genişliğinde, kalın ve yüksek duvarlardan oluşan Çin Seddi, uzaydan görülebilen tek insan yapısı.

İmparator
Qin Shi Huang'ın
yaptırdığı Çin Seddi

MÖ 2. yüzyılda Hunlar Moğolistan'da büyük bir "Göçebe İmparatorluğu" kurmuştu. Bozkırlarda atlı göçebe halinde dolaşan bu Türk boyları, Çin'i ciddi bir şekilde tehdit etmeye başlamışlardı. Bunun üzerine İmparator Qin, Hun akınlarını durdurmak amacıyla kuzeybatı sınırına kadar uzanan Büyük Çin Seddi'ni yaptırmaya başladı. Ülke savunması dışında bu duvarın diğer yapılma amaçları da ülkeden kaçışları önlemek ve topraklarının tek yönetim altında birleştiğini içeriye ve dışarıya göstermektir. Yürümüşük üzerinde... çoluk çocuk bütün Çinliler, tüm dünyadan turistler... Çin askerleriyle birlikte!

XIAN'DA BUDİST STİLİ ÇATILARIYLA ÜNLÜ 1360 YILLIK BÜYÜK CAMİ

Hemen sonra da Xian'a uçmuştuk. Terracotta Ordusu'nun çağrısına uyarak o kente gidenlerin çok gezecek, görecekleri var: İmparator mezarları, manastırlar ve çeşitli ulusal

Xian Büyük Camii

Toprak ordu kalıntıları

İmparator Qin Shihuang

Heykel sanatının en güzel örneklerinden olan, boyları 180-200 cm arasında değişen bu heykel askerlerin her birinin yüz ifadesi farklı. Ağırlıkları ise 100 ila 300 kg. arası olan, şimdiye kadar binlercesi ortaya çıkarılan eşsiz asker heykellerin yanında, yüzlerce at ve savaş arabası on binlerce silâh gün yüzüne kavuştu. İnşaati tamamlanmadığından ölümünden ancak iki ay sonra

cenazesi ihtişamlı mezarına yerleştirilen İmparator'un mezarlığında toprak askerlerin dışında, yeraltında oluşturulmuş sunî akarsular, göller, değerli taşlar ve inciler yer alıyor.

Çin tarihi, hanedanlar arası savaşlarla dopdolu, çok kanlı bir tarih. Nitekim İmparator Qin'in ölümünden sonra oğullarından biri olan Huhai, kardeşlerinden birkaçını öldürerek İmparator Qin'den boşalan tahta oturduysa da babasının ölümünden 4 yıl sonra o da hayatını kaybettiğinde (veya öldürüldüğünde) Qin Hanedanı son buldu ve Han Sülâlesi dönemi başladı. (Qin'in 30 oğlu, 20 kızı toplam 50 çocuğu vardı fakat hepsinin adı bilinmemekte.)

Çin tarihinde "korkunun simgesi" olarak da anılan İmparator Qin'in, 2000 yıllık uykusundan uyanan devasa ordusunun bir ölümsüzlük arayışı olduğu, daha doğrusu İmparator'un tekrar dünyaya gelişinde – reenkarnasyonunda onu 'hazır ol' vaziyette bekleyen askerlerinin varlığını talep ettiği aşikâr.

Platon ve Pisagor gibi filozofların döneminden 19. yüzyıla dek sistemsiz bir şekilde dalgalanan, reenkarnasyonu kabul eden ruhçuluğa (spiritüalizm) göre, reenkarnasyon (veya ruh göçü), ruhun sürekli olarak tekrar bedene kavuşmasıdır.

doğal parklar. Şehir içinde ise tarihi surlar, çan ve davul kuleleri ile 1360 yıllık Büyük Camii^[1], Big Goose Pagoda ve sokakların gece yaşamı muhakkak görülmesi gerek. En eski çarşılarıyla Müslüman bölgesi son derece etkileyici. Hızlı bir alışveriş olanağı da sunan bu çarşılar alışveriş esnasında dünyanın doğu yakasına uygun bol pazarlık her daim tavsiyeye şayandır.

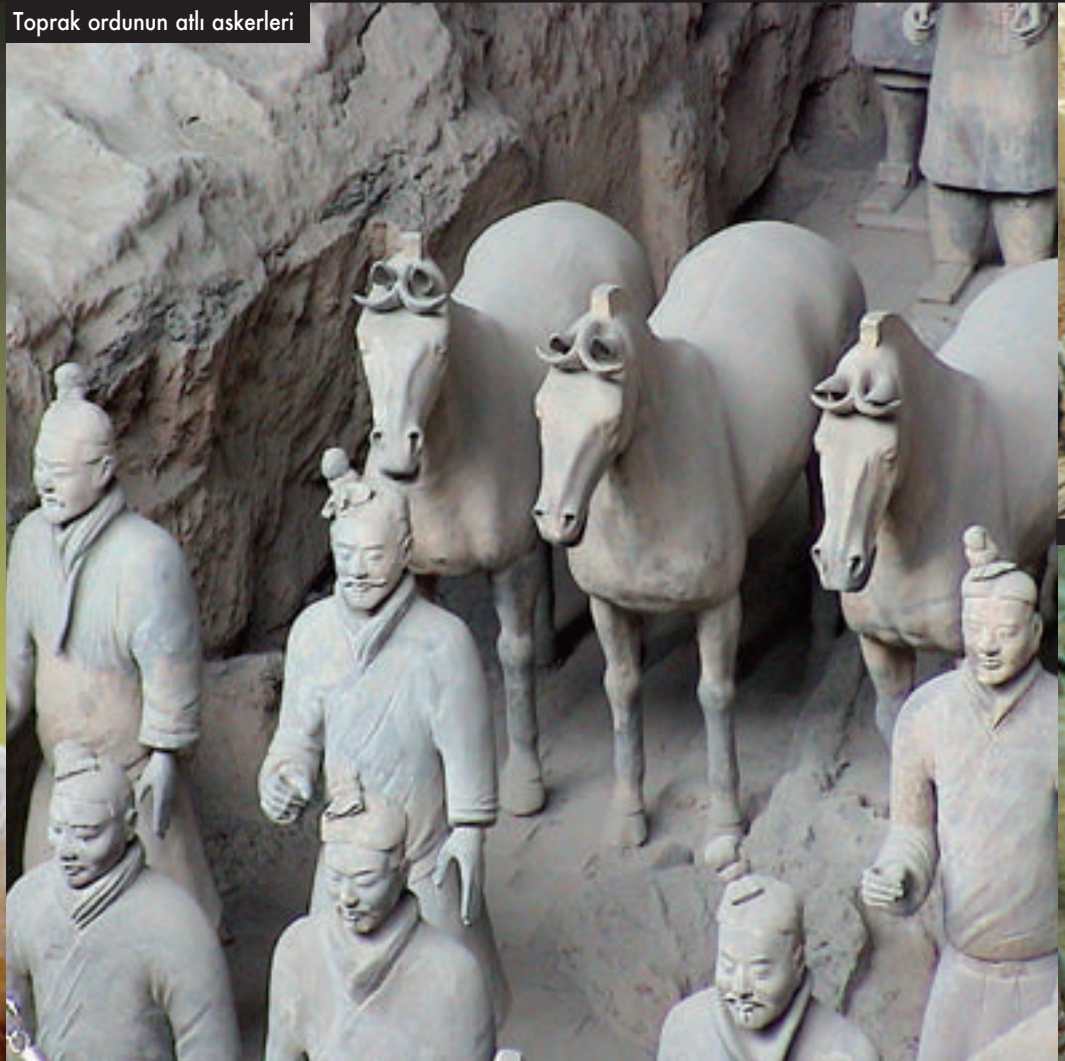
Şehir merkezinden yarım saat uzaklıkta olan kazı alanlarının üzerleri camekânlı çatılarla örtüldü. 11 yıl önce sadece 3 veya 4 'hendek' – kazı alanı vardı! İlk girişte gerçek bir ŞOK idi duyumsadığımız. Nutuklar tutuldu, gözler şaşkınlıkla apaçık ve söyleyecek hiçbir söz bulamadık! Hayret, hayranlık, büyüklük karşısında donduk... Herhalde bunları ilk fotoğrafımız, ilk algımız... Terracotta Ordusu ile İmparator Qin'in güç gösterisinin azameti karşısında çok şaşırılmıştık... Samimiyetle söylemem gerek ki o sırada hissettiklerimiz sıradanlığın hayli dışında bir duygu seli idi!

Kazı alanlarının girişinde orta yaşlı bir adam, Quanyi Yang (- 1974'te kuyu kazacakken Toprak Askerlerin binlercesinin gün yüzü görmelerine sebep olan üç kardeşten biri) kitap imzalıyordu. "İmparator Qin Shihuang'ın Yeraltı Ordusu" hakkında bilgi veren kitabı. Biz de imzalatık kitaplarımızı!

MÖ 2. yüzyılda, öldükten sonra yaşamın aynen devam edeceğine inanıldığından imparatorlar eşleri, hizmetçileri, özel orduları ve hayvanları ile beraber gömülürlermiş. Qin Shi Huang'ın sağ kolu, Vezir Li Si, bu korkunç âdetin ortadan kaldırılması ve yerine askerlerin benzeri olan heykeller yapılması konusunda İmparator'u ikna etmiş.

Toprak ordunun atlı askerleri

Subay rütbesindeki toprak asker

Her askerin farklı bir yüzü var

RUHUN TEKRAR BEDENE KAVUŞMASI...

Aslında çok eski çağlardan beri, eski Mısır, Kelt, Maya ve İnka uygarlıkları gibi birçok uygarlıkta bilinen, kabul görmüş olan bir kavram olan ruh göçüne günümüzde milyonlarca insan inanmakta: Hindular... Jainistler^[2]...

Ayrıca Dürzilik ve Nusayrılık gibi Orta Doğu'da yayılmış bazı dinlerde de bu inanış mevcut. Bu kavrama Asya'nın Şamanist toplumlarının birçoğunda ve birçok Kızılderili kabilesinde de rastlanmakta. İnuit'lerde de^[3] ruh göçü, kutsal kabul edilen bir kavram. Kimi zaman Budist yeniden doğum anlayışı da reenkarnasyon olarak nitelenmekte.

ŞAMANİZM'DE...

Asya Şamanizm'inde, ölümden sonraki yolculukta ölü- nün geçemediği takdirde, azap çekmesinin söz konusu olduğu bir köprüyle karşılaşılır. Şaman bu köprüyü kolayca geçebildiği gibi, ölenlere de bu köprüyü geç- melerinde yardım edebilir. Orta Sibirya Şamanizm'i ne göre, şaman, birkaç 'ırmağı' ve bir 'köprü'yü geçtikten sonra 'Gölgeler Diyarı'nın uzandığı 'büyük su' ya gelir. Altay Türkleri geleneğinde, şamanın gölgeler diyarını ziyaret edişinde, bir dağa çıkış olgusu da bulunur. Bu diyarda ölümler dünyadaki yaşamlarını aynen sürmekte- dirler. Onlar orada, yeryüzünde tekrar doğmaya hazırlanırlar.^{[4][5]}

Ruh göçünden bahseden en erken Taoist belgeler Han Sülâlesi dönemine dayanır. Bu belgelerde "Lao Zi'nin Üç Hükümdar ve Beş İmparator Döneminden" itibaren farklı dönemlerde farklı kişiler olarak yaşadığı anlatılır.^[6]

Taoizm'in kutsal kitaplarından Chuang Tzu'da (MÖ 4. yy) şöyle denir:

"Doğum başlangıç değildir, ölüm de son değildir. Varoluş sınırsız, sonsuzdur; bir başlangıç noktası olmayan süreklilik söz konusudur. Sınırı olmayan varoluş (varlık) uzaydır. Başlangıç noktası olmayan süreklilik zamandır. Doğum da vardır, ölüm de; biri dışarı doğru olan sonuçtur, diğeri içeriye doğru olan sonuçtur."

YAHUDİ MİSTİSİZMİ KABALA'DA RUH GÖÇÜ

SHA'AR HA'GİLGULİM

Yahudilerin mistik ve ezoterik tradisyonu olan Kabala'da ruh göçü kavramının bulunduğu görü- lür. Ruh göçüne özellikle Sha'ar Ha'Gulgulim'de değinilmektedir. İbranicede bu kavram ruhların devreleri anlamında kullanılan Gilgulei Ha Neshamot terimiyle ifade edilir. Eserde ruh- ların tekâmül için çeşitli enkarnasyon- lardan (doğumlardan / yaşam- lardan) geçmesi gerektiği kavramı işlenir.

İSLÂM'IN EZOTERİK ÖĞRETİSİ SUFİZM'DE REENKARNASYON

İslâm'ın ezoterik öğretisi Sufizm'de reenkarnasyonu kabul eden metinler bulunmaktadır. Örneğin, İranlı büyük Sufi üstadı Bahram Elahi, "Kemâl Yolu" adlı eserinde kişinin ruhsal tekâmül yolundaki kurtuluşa ermesi için yaklaşık 50.000 yıl boyunca çeşitli bedenlerde reenkarne olması gerektiğini açıklamakta. Ancak, kitap- taki ifadeleri şüphesiz ki başka şekillerde de yorumlanabilir.

Mevlânâ Celaleddin Rumî'nin ve Yunus Emre'nin şu sözlerinde de reenkarnasyonun ima edildiği ileri sürül- mektedir: "Ben de cansız varlıkken öldüm, yetişip gelişen bitki oldum; bitkiyken öldüm, hayvan biçiminde tezahür ettim. Hayvanlıktan geçip öldüm, insan oldum; öyleyse ölmekten korkmak niye? Hiç daha kötüye dönüştüğüm, alçaldığım görüldü mü?" (Mevlânâ) ^[7]

"Ete kemiğe büründüm, Yunus olarak görüldüm (...) Her dem yeni doğarsız, bizden kim usanası." (Yunus Emre) ^[8]

İMPARATOR'UN 6 DEVLETİ: Qİ, CHU, YAN, HAN, ZHAO, WEİ

Qin Hanedanı'nın ilk imparatoru olan İmparator Qin Shi Huang, MÖ 2. yüzyılda, 'ölümün son olmayacağı' inancının hâkim olduğu bir zaman diliminde yaşamıştı. Soyundan aldığı asalet ile harmanlanmış amansız gücü sayesinde 6 devleti Qi, Chu, Yan, Han, Zhao ve Wei'yi kendi devleti Qin'in bünyesine alarak yaşadığı günler ve sahip olduğu geniş sınırlar da göz önünde tutulduğunda, İmparatorun adından 2000 yıl sonra-larında bile, ülkesinin onuru, gururu olarak bahsetmek son derece doğal! Çinliler onu hem kahraman hem de canavar olarak bildi!

MÖ 200'ler despotik feodal yönetimlerin çok kanlı ve çok çatışmalı zamanları... İmparator sarayını, mezarını ve ülkesini mamur hale getirmek zorundaydı: 2 milyon erkek kölelik düzeninde çalıştı. O günlerde Çin sadece 20 milyonu ve zorunlu çalışanlar nüfusun yüzde onunu temsil ediyordu.

Qin Shi Huang kendine rakip gördüğü Shang ve Zho Sülâleleri'nin toprak sahipliklerini lağvetti. Ülke yönetim kadrolarının bürokratik düzenine özen göstererek 12 bakan eşliğinde merkezi yönetime güçlü bir bağlılık sağladı. Kurduğu bürokratik düzen ile tarihe geçti. Yasaların kaleme alınmasını ve uygulamaya geçilmesini sağladı. Böylelikle hukuk, Çin'de önemli bir kurum oldu. Aynı şekilde tarihe geçecek "üçlü birlik" yaşama kazandırıldı:

1. Ağırılık, uzunluk ve tüm ölçü birimlerinin birliğine ulaşıldı.
2. Qin Hanedanı'nın yazı dilinin bütün Çinliler tarafından benimsenmesi sağlandı.
3. Geçerli bir para birimi tesis edildi. (Diğer 6 hanedanın paraları dolaşımdan kaldırıldı)

İmparator Qin'in kurduğu sistem, sülâleler değişmesine rağmen günümüze kadar yaşadı.

Kendi zamanları için bunların tümü devrim niteliği taşıyan fenomenler! İmparator Shi Huang tarihe "kitapların yakılması" olarak geçen bir olayda, kendinden önceki geleneklerin hatırlanmaması için yazıtları tamamen yakmıştı.

Hâlâ Xian'daki Terracotta Ordusu'nun sergilendiği alanda binlerce heykel askerin daha binlerce olduğu tahmin edilen kazı bölgesi UNESCO tarafından korumaya alınmış durumda.

ÇİN İLE TÜRKİYE, İPEK YOLU'NUN BİRER UCUNDA...

Asya'nın doğu ve batı uçlarında yer alan Çin ile Türkiye, bin yıl kadar öncelerinde, İpek Yolu adıyla bilinen tarihi yollarla birbirlerine bağlanmışlardı. İpek Yolu'nun başlangıcı Çin iken, Türkiye İpek Yolu'nun bir kolunun, Asya kıtasındaki bitiş noktasıydı.

Yeni Taş Çağı'ndan feodal Çin toplumunun son Hanedanı olan Qin Hanedanı'na (1644 – 1911) kadar yaklaşık 5000 yıllık bir dönemi kapsayan Çin Hazinele-

Sergisi, köklü Çin tarihini, İpek Yolu Güzergâhı üzerindeki rengârenkliği ve geleneksel Çin kültürünü tanıtmak amacıyla, Türkiye'de "2012 Çin Kültür Yılı" çerçevesinde düzenlendi. Yasak Şehir Müzesi, Şanghai Müzesi, Qin Shi Huang Müzesi başta olmak üzere Çin'in 11 önemli müzesinden getirilen 101 eseri içeren Çin Hazinele-

Sergisi için Topkapı Sarayı Müzesi'nin Has Ahırları seçildi. Büyük bir özenle Çin'den getirilen eserlerden seçilen ilk sergi olması, koleksiyonlarında 10,000'i aşkın Çin porseleninin yanı sıra yeşim, tunç, tekstilden üretilen Çin eserleriyle Sultan II. Abdülhamid'e 25. saltanat yılında İmparator Guangxu'nun hediye ettiği saray maketini barındıran Topkapı Sarayı Müzesi'nin bu sergiye ev sahipliği yapması sergiyi daha da anlamlı kılmakta.

Dünyanın 8. harikası olarak da değerlendirilen İmparator'un Toprak Ordusu'ndan örnekler ve Yasak Kent Müzesinde korunmakta olan İmparatorluk Ailesine ait koleksiyon serginin önemli parçaları. Çin Hazinele-

Sergisi Topkapı Sarayı Müzesi'nde 20 Şubat'a kadar sürecek.

Kaçırmayın derim! ■

KAYNAKÇA:

- "The Subterranean Army of Emperor Qin Shi Huang," Wu Xiaocong & Guo Youmin
- <http://www.wenbao.net> :The Chinese Cultural Heritage Web Site
- <http://www.chinesetimeschool.com>

[1] Çin'deki ilk cami 8. Yüzyılda Tang Hanedanı zamanında Xian'da, *Büyük Camii* veya *Xian Camii* adıyla yapılmıştır. Camiler Budist stili çatıları, etrafı avlularla kapalı, çok ufak kubbeli ve minarelidir.

[2] Güney Asya kökenli din ve felsefe. Ruhani özgürlük ve kurtuluş kavramı temelinde kurulmuş olan Jainizm tüm canlıların eşit olduğunu ve özellikle şiddet karşıtlığını savunur.

[3] Kanada'nın buzullarında yaşayanlar, Eskimo diye bildiklerimiz..

[4] "*Şamanizm*", ELİADE, Mircea

[5] "*Semboller Ansiklopedisi*", SALT, Alparslan. Ruh ve Madde Yayınları, 2006, İstanbul

[6] The History of Tai Shang Lao Jun

TAOİZM: Taoizm Çinin en eski dinlerinden biridir. Taoizm'in başlıca öğretisi, ebedi, gayri-şahsi mistik bir üstün varlıkla ilgilidir. Taoizm 'e göre bu âlem mevcut olan 'Yang'la mevcut olmayan 'Yin'in birleşmesinden meydana gelmiştir. Bazı kaynaklara göre Tao, Tanrı'nın sembolleştirilmiş varlığı olarak anılmakta. Taoizmin ahlak anlayışı üç ana noktada toplanabilir:

- Basit bir hayat yaşayarak tutumlu olmak
- Mütevazı olmak, nefsinin gurur ve kibirden uzaklaşmaktır
- Bütün canlılara karşı merhametli olmak

[7] "*Bilinmeyen Mevlâna*", YILMAZ, Burhan. Kozmik Kitaplar- "*Mevlâna*", Bilim Araştırma Merkezi Yayınevi - "*Reenkarasyon*", ÇOBANLI, Cem. Dharma Yayınları

[8] "*Yunus Emre*", BAŞGÖZ, İlhan

Çin'de ikiz çocuklara az rastlanır

HILTON GARDEN INN ISTANBUL GOLDEN HORN

Adres: Sütlüce Mah. İmrahor Cad. Dutluk Sok. No:3 Beyoğlu 34445 İstanbul Tel: 0212 314 5000 Faks: 0212 314 5050
E-mail: istgh-salesadm@hilton.com Web Adresi: www.istanbulgoldenhorn.hgi.com

HILTON GARDEN INN ISTANBUL GOLDEN HORN'U KEŞFEDİN

Hilton Garden Inn İstanbul Golden Horn, İstanbul'un incisi Boğaziçi'nin Marmara Denizi'yle buluştuğu ve "Altın Boynuz" olarak da bilinen Haliç'te bulunmaktadır. Otel, tarihi yarımada Beyoğlu ve Pierre Loti gibi turistik merkezlere ve Santral İstanbul'a yakın, Haliç Kongre Merkezi'ne yürüme mesafesinde ve Atatürk Havalimanı'na 30 dakika uzaklıktadır.

ODA ÖZELLİKLERİ

- Her odada otomatik ayarlı Garden Sleep System Yatakları. • Masa seviyesinde kablo ve priz girişleri ile geniş çalışma masası, ayarlanabilir ışık düzeni ve Herman Miller tasarımı Mirra sandalye. • Business Center bağlantılı güvenli ve uzaktan baskı alma sistemi. • Sesli mesaj ve data port özelliği içeren telefon. • Yüksek çözünürlüklü düz ekran TV. • Her odada ücretsiz 15 inç laptop boyutunda kasa. • Her odada buzdolabı, ücretsiz çay - kahve ile kettle. • Saç kurutma makinesi, ütü ve ütü masası. • Taşınabilir müzik aygıtı bağlayabileceğiniz, kolay ayarlanabilir alarmlı radyo saat. • Elektronik kapı kilitleri.

HİZMET

- Otelin tüm konuk odaları, toplantı odaları ve genel mekanlarında ücretsiz internet erişimi. • 62 Standart, 104 Haliç Manzaralı, 29 Haliç Manzaralı ve Balkonlu, 8 Teras, 4 Süit ve 3 Engelli Odası, Toplam 210 modern ve konforlu oda. • 24 saat açık Fitness Center • En yeni teknoloji ile donanmış tamamı günışığı alan toplam 7 Toplantı Salonu ve 1 Balo Salonu. • Faks/fotokopi makineleri, lazer-baskı, hızlı internet erişimi ve ofis malzemeleriyle 24 saat ücretsiz hizmet veren Business Center. • 100 araç kapasiteli Otopark. • Sabah açık büfe, öğle ve akşam a la carte servis veren Sumac Grill Restaurant ve Teras. • Lobby Bar. • Şömine ve Okuma Salonu. • 24-saat her tür ihtiyacınızı bulabileceğiniz marketimiz Pavilion Pantry TM • Her sabah nefis waffle seçenekleri ile sunulan kahvaltısı, dünya ve Türk mutfağından lezzetleri tadabileceğiniz keyifli akşam yemekleriyle Sumac Grill Hilton Garden Inn TM.

LOKASYON

Şehir merkezine uzaklık: 6 km.
Hava alanına uzaklık:
Atatürk International Airport - 15 km.
Sabiha Gökçen International Airport - 45 km.

TEKNİK EKİPMANLARI

- Barko Vizyon.
- Flip Chart.
- İnternet kullanımı (ücretsiz)
- Ses Sistemi (2 Hoparlör + Mikrofon)

ODA ÇEŞİTLERİ

- Standart oda
- Haliç Manzaralı Oda
- Haliç Manzaralı Teraslı Oda
- Haliç Manzaralı Suit Oda
- Engelli Odası

KONAKLAMA

Toplam oda sayısı: 210
Toplam yatak sayısı: 299

TOPLANTI SALONLARI

Salon	Ebat (m)	Yük. (m)	Alan (m ²)	Tiyatro	Sınıf	U Düzeni	T Düzeni	Banket	Kokteyl
Büyükada 1	8.5	3.1	136	160	80	50	-	70	120
Büyükada 2	6.7	3.1	107	160	80	50	-	70	120
Büyükada 1 + 2	15.2	3.1	243	300	114	50	-	170	250
Sivriada	6.8	3.1	49	30	25	15	-	20	30
Kınalıada	7	3.1	32	30	25	15	-	20	30
Sivriada + Kınalıada	13.8	3.1	81	70	50	30	-	50	50
Burgaz Ada	3.7	3.1	29	35	15	10	-	20	45
Kaşık Adası	11.3	3.1	86	105	40	25	-	65	100
Heybeli Ada	3.7	3.1	32	30	15	10	-	-	35
Sedef Adası	7.3	3.1	31	35	15	10	-	-	40
Balıkçı Adası	8.6	3.1	49	40	24	18	-	30	30

RESTAURANT

İsim	Mutfak	Kapasite (Açık / Kapalı)
Sumac Grill Restaurant ve Teras	Uluslararası ve Türk Mutfağı	450

Anlattık, Oldu...

Yazarlık, güzel bir yolculuk... Birinin yaşamına tanıklık etmek ve o yaşamdan yola çıkarak hayatla ilgili kararlar almak, insanı büyüten, düşündüren ve geliştiren bir yol...

Bensiyon Pinto'yla neredeyse sekiz yıl önce başlayan bu yolculuğun ilk durağı 'Anlatmasam Olmazdı, Geniş Toplumda Yahudi Olmak' adlı kitabımızın Türkçesi, ikinci durağı da Almancası oldu. Hepsi farklı okur kitlelerine ulaştılar. İkimizin de gönlünde yatan, hem Türkiye'yi dünyaya tanıtmak hem de anlattıklarımızın herkese ulaşmasını sağlamak amacıyla kitabımızın İngilizceye çevrilmesi ve basılmasıydı. Geçtiğimiz ayın başında Türk Musevi Cemaati Onursal Başkanı Bensiyon Pinto'nun anıları "My Life as a Turkish Jew" Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları arasındaki yerini aldı. Bana da kitabını yazdığım bu seçkin İstanbul beyefendisiyle söyleşi yap-

mak ve bu yolculuğun güzelliklerini anlatmak onuru düştü...

Bensiyon Pinto, ne hissediyorsunuz, kitabımız İngilizce olarak raflardaki yerini aldı.

Çok ama çok heyecanlıyım. Kitabı yazma süreci yeniden başlamışçasına içim kıpır kıpır. Nihayet kitaptaki tüm amaçlarıma tek tek ulaştığımı görüyorum. Bu yolculuğun bu kadar uzun ve verimli geçeceğine çok kişinin de inanmadığını biliyorum. Heyecanım, bir çocuğunki kadar saf ve hakikidir elbette ama niyetim, her zaman son derece ciddi oldu. Buna da başta sen olmak üzere bu konunun ciddiyetini fark edenler inandı. Anlattık, oldu, sonunda.

Kitap, üniversite yayını olarak basıldı. Bu okuyucu üzerinde farklı bir etki yaratacak mı sizce?

Muhakkak yaratacak. Siz bir roman yazarsanız, yazdığınız eser, geniş okur kitlelerine kısa sürede ulaşır ve ortam fark etmeksizin okunur. Ama bir anı kitabı yazarsanız, bu ancak okuyucunun ilgisini çekmesiyle, bir araştırma kitabı olabildiğiyle, bir döneme ya da dönemlere ışık tutabilmesiyle değer kazanır.

Bahçeşehir Üniversitesi bugüne kadar, bizim kitabımız gibi hep dünya literatüründe ilk ve tek olan kitapları seçerek onları okurlarıyla buluşturmayı tercih etmiş. Siyasi ve askeri tarih; inceleme ve araştırma; Osmanlı Tarihi; ceza hukuku, otobiyografi, anı, mektup, günlük gibi edebi türlerde seçkin eserlere yayınları arasında yer veren ve bu işe büyük bir titizlikle yaklaşan bir üniversite...

Sayın Enver Yücel'in kitabımıza inanması ve ülkemizin tanıtımı açısından doğru bir eser oluşunun farkında olması, amacımıza çok daha kısa ve doğru bir şekilde ulaşmamıza yardımcı oldu. Bir kitabın yabancı dil versiyonu, bir üniversite yayınları arasında var olduğu müddetçe; bu konuda eğitim gören, araştırma yapan ve yeni eserler yazmayı planlayanlar için referans kitap olur. Bu sebeple ayrıca çok mutluyum. Kitabımızın içinde bir döneme damgasını vuran kişiler, olaylar ve hakiki bir yaşamın okurları ilgilendiren tüm ayrıntıları mevcut. Bunlardan ne kadar çok insan yararlanırsa ben de amacıma o kadar çok ulaşırim.

Biraz da İngilizceye çevrilme sürecinden söz edelim mi, İngilizce kitap fikri nasıl çıktı ortaya?

Bunu en iyi bilen sensin. (Gülüşmeler...) Fikir hep vardı bildiğin gibi ama başta Türkçesi vardı ve ne yapmak istediğimizi geniş topluma ve cemaate anlatmaktı ilk adım. Bunun boş zaman geçirmek ya da yalnızca ileriye bir anı kalsın amacıyla oluşturulan bir kitap olmadığını anlatmak için zamana ihtiyacımız vardı. Önce, okur inanmalıydı bize ve biliyorsun TÜYAP'ta Türkiye'nin dört bir tarafından insana kitap imzaladık biz. Bu çok önemli bir adımdır.

Sonrasında Orient Institute İstanbul'un girişimiyle kitabın Almanca Berlin Üniversitesi Yayınlarından çıktı. İlk yıl Frankfurt Kitap Fuarında başta Orhan Pamuk olmak üzere, adını dünya edebiyatına çoktan yazdırmış yazarlarla aynı yerde yan yana yer almak çok gurur vericiydi. Bunun ardından İngilizce için bir araştırmaya giriştik. Sevgili Nicole Pope; yazarlık ve çevirmenlik başarılarıyla ilk üç isimden biriydi bizim için ve en önemlisi bu anlattığımız amaçlara ve kitabın kendisine bizim kadar inanmış biriydi. Nicole Pope, kitabı İngilizceye çevirdi. Leyla Engin Arık da kitabımızın editörlüğünü gerçekleştirdi. Sevgili Jeffi Medina ve Medina & Tugrul ekibi kitabın kapak tasarımından adının zihinlerde yaratacağı etkiye kadar her ayrıntısıyla büyük bir istek ve titizlikle çalıştı.

“ Bir kitabın yabancı dil versiyonu eğer bir üniversite yayınları arasında var olduğu müddetçe; bu konuda eğitim gören, araştırma yapan ve yeni eserler yazmayı planlayarak için referans kitap olur. ”

Bahçeşehir Üniversitesi de bu işbirliğine son derece profesyonel ama bir o kadar da samimi bir yaklaşımla cevap verdi. Tam bir ekip çalışması oldu.

Üniversite, 17 Ocak'ta bize bir imza ve tanıtım günü düzenledi, bu davette kitabımızı yurt dışına taşıyabilecek hemen herkes yer aldı. Çok heyecanlandım.

Bir de e-book süreci var İngilizce olarak, biraz da ondan bahsedelim isterseniz? Nasıl aklınıza geldi yurt dışında bir satış yapma fikri?

Dünya büyük bir hızla geliyor ve değişiyor. Biz yetişmesek bile birileri bu hızla yetişiyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nde ve Avrupa'da kitap satışları yerini 'kindle edition'a bırakmış durumda. Kitap sayfası çevirmek yerine çantasında bütün bir kütüphaneyi taşımayı seven bir nesil var artık. Bu sebeple biz de yurt dışına açılmayı ve farklı bir yöntem denemeyi tercih ettik. Başarılı da olduk. Okur yorumları bunun en güzel ispatı.

Türkiye'den bu alımı yapmak mümkün mü?

Bizim ülkemizde henüz 'kindle' kullanma alışkanlığı yok maalesef. Amazon'un da ülkemizde satışı yok. Ancak yurt dışında yaşayanlar ya da yurt dışı üzerinden internette alışveriş yapanlar, kitabı indirebiliyor. Dilerseniz Türk okurları da kitabın özetine bu sayfalardan ulaşabiliyor. Türk okurunun hala kitap sayfası

çevirmekten hoşlanan ve kitaba dokunmayı seven, sevdiği cümlelerin altını çizen bir yapısı olduğunu düşünüyorum.

Bununla beraber, teknolojinin tüm nimetlerinden zamanında yararlanmanın doğru bir yol olduğuna da inanıyorum.

Hem ülke için hem de Türk Musevi Cemaati için önemli bir isim olmak aynı zamanda büyük bir sorumluluk... Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Doğru söylüyorsun. Büyük ama aynı zamanda çok önemli bir sorumluluk... Bu sorumluluğu birinin alması gerekiyor. Dikkat et hayat da böyledir. Konu ne olursa olsun bazı becerileri diğerlerinden fazla olan insanlar, o alan ve konuda öne çıkarak bu becerilerini sergilemeyi ve bunlardan başkalarının faydalanmasını tercih ederler hatta bunu görev edinirler. Ben de cemaatim söz konusu olduğunda genç yaşımdan itibaren onu her anlamda geliştirmek, yenilemek, çağdaştırmak ve ona daha rahat bir yaşam sağlamak için çalıştım, elimden geleni yaptım hala da yapıyorum. Yaşadığım müddetçe bu ülke için ve bu cemaat için ne gerekiyorsa yapacağım. Bir Türk Yahudi'si olmanın ne demek olduğunu bu ülkenin insanına ve dünyada bunu merak eden herkese anlatabilmiş olmanın da gururunu yaşıyorum.

Tabii ki bu seçimin zorlukları var. Gece, başımı yastığa koyduğum zaman asla tek başıma uyumadım ben. Her zaman, çözülecek problemler, giderilecek sıkıntılar, çıkılacak yolculuklar, konuşulacak konular vardır ertesi gün için. Yapılacakların en doğru ve en güzel biçimde halledilmesi için de bir hayat kitabı yoktur maalesef. Yaşayarak, uygulayarak, deneyerek, zaman zaman yanılarak ama her zaman için sonuç odaklı çalışarak doğruyu bulur insan.

Bu büyük bir sorumluluk ama aynı zamanda büyük bir şans... Ben şanslı bir adamım.

Geriye dönüp baktığımda çok şey biriktirdiğime inanıyorum. Bu kitabı da anlatmasam olmazdı, diye düşünerek sana anlattım. Sen de en güzel şekilde yazdın. Unutma ana dilde sağlam bir hikâye olmasa yabancı

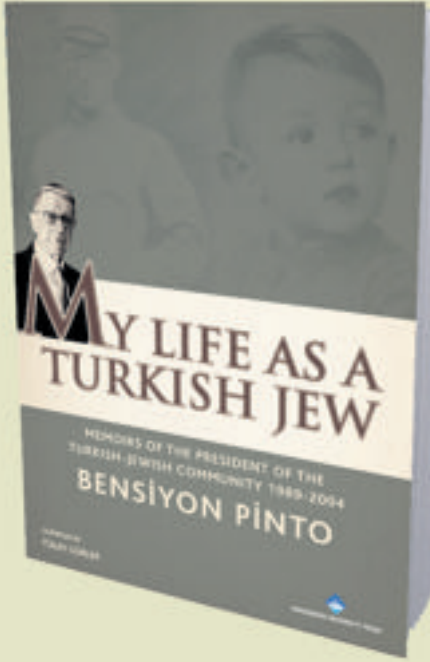
“ Ben kendimle
her zaman barışık
bir insan oldum.
İnsanlara veya
kendime kızmak ya
da kırılmak yerine,
buna neden olacak
ne varsa onu ortadan
kaldırmayı tercih
ederek yaşıyorum.”

**“Bir Türk Yahudi’si
olmanın ne demek
olduğunu bu ülkenin
insanına ve dünyada
bunu merak eden
herkese anlatabilmiş
olmanın da gururunu
yaşıyorum.”**

“**Kitap sayfası çevirmek yerine çantasında bütün bir kütüphaneyi taşımaya seven bir nesil var artık. Bu sebeple biz de yurt dışına açılmayı ve farklı bir yöntem denemeyi tercih ettik.**”

'My Life as a Turkish Jew'

1989 – 2004 yılları arasında Türk – Yahudi Cemaati başkanlığını yapmış Bensiyon Pinto'nun anılarının Tülay Gürler tarafından kaleme alındığı eserdir.

Eski İstanbul'un, İstanbul'da azınlıkların yaşadığı olayların, Bensiyon Pinto'nun ailesinin, çocukluk yıllarının ve hayatı boyunca edindiği tecrübelerin okuyucularla paylaşıldığı bu kitabın yazılış amacı, genç nesillere bir cemaatin başkanı olmanın ne kadar önemli bir sorumluluk olduğunu anlatmak ve geniş topluma, Türk Musevi Cemaatini tanıtmaktır.

Çok akıcı bir şekilde yazılmış olan bu eser ile geniş toplumda Yahudi olmanın ayrıntılarını Bahçeşehir Üniversitesi Yayınları'ndan öğrenme şansına sahip olacaksınız.

dile bu kadar rahat taşınmazdı anlatılanlar.

Çok teşekkür ederim. Her şeyi beraber yaptık biz. Peki, bundan sonra yeni planlar var mı? Başka bir kitap projesi ya da bize hep sorulduğu gibi ikinci cilde başlangıç?

(Gülüşmeler...) Kitabın ikinci cildi yok tabii çünkü biliyorsun, her şeyi anlattık. Bunu ilk biz yaptık. Yani bir devlet başkanı, bir başbakan ya da üst düzey bir yönetici emekli olduktan sonra yaşadıklarını kaleme almayı, bunları okurlarla paylaşmayı tercih edebiliyor. Ama bir cemaat başkanı bunu hiç yapmamış. Bunu ilk yapan kişi olmayı da seviyorum. Ben kendimle her zaman barışık bir insan oldum. Bu önemli bir özellik diye düşünüyorum. İnsanlara veya kendime kızmak ya da kırılmak yerine, buna neden olacak ne varsa onu ortadan kaldırmayı tercih ederek yaşıyorum. Bu özelliğim kişiliğimin önemli bir parçası olduğu için, insanların çok şükür ki güvenlerini kazandım. Bunu yalnızca istemek yetmez. Buna uygun yaşamak lazımdır. Bunun bir dünya görüşü olması lazımdır. Bu cemaati daha iyiye, daha güzel bir geleceğe taşımak, gençlere daha sağlam bir hayat bırakmak için; ülkemizi daha aydınlık yarınlara elbirliği ile taşımak için çok çalışmak ve birbirimize destek olmamız gerekir.

Bunun için de bu işte gönüllü gençlere ihtiyacımız var. Gençliğimiz hem cemaatimizin hem de ülkemizin en önemli potansiyelidir. Çalışkan, üretken ve kendine güvenen pek çok

gencin bu liderlik meşalesini bizlerden çok daha iyi taşıyacağına hiç kuşku yok. Onlara çok güveniyorum.

Kitabın İngilizcesine sahip olmak isteyenler, ona nasıl ulaşabilir?

Kitap satan tüm zincir mağazalarda ve her ölçekten kitapçıda kitabı bulmak mümkün. Tabii Bahçeşehir Yayınlarından da satın alınabilir. İmza için ikimiz de buradayız, okurlarımız bize istedikleri zaman ulaşabilirler.

Hayat sizin için ne anlam ifade ediyor desem size?

Ben hayatı dolu dolu yaşamayı başarmış, onun içine istemediklerini yazmamış bir insanım. Kendimle baş başa kaldığım zaman yapacak daha çok işim olduğunu düşünüyorum ve hemen harekete geçiyorum. Enerjim, heyecanım ve gücüm hep aynı heves ve kararlılıkla ayakta. Şanslıyım ki, Allah bana böyle bir yaradılış nasip etmiş. Üşenmem, ertelemem, beklemem; anında harekete geçerek halledilmesi gerek ne varsa yaparım. Vakit dediğimiz şey çok değerli ve tekrarsız. Ona hak ettiği değeri vermek zorundayız. O zaman kendimize değer verecek zamanımız da kalır.

Bensiyon Bey, size çok teşekkür ederim. Bu röportaj benim için de önemli bir tecrübe ve çok değerli bir anı oldu. Kitabın Türkçe'sinin yazarı olmak ve aynı zamanda sizinle Şalom Dergi adına söyleşi yapmak da başka bir keyif...

Ben sana çok teşekkür ederim. Şahane bir kitap yazdık beraber... ■

IŞIK EVİ

AVIZE AYDINLATMA VE ELK. SAN.

Zevkinize uygun avizeler

Göktürkte

Klasik ve modern aydınlatma, zengin spot ve led bahçe aksesuar modelleri ile hizmet vermekteyiz. Ürün yelpazesinin tamamını görmek için mağazamıza bekleriz.

KEMERBURGAZ Göktürk Belediye Cad. Silver House No: 25 Dükkan: 8 Eyüp/İst
Tel: 0212 322 70 48 - Fax: (0212) 322 63 96 GSM: (0532) 716 78 27

armegeavize.com / armegeavize@hotmail.com

Galata'nın SIRLARI

TARİH NOSTALJİ ANILAR -2

Galata'nın her köşesi bana çocukluğumu anımsatır. Özellikle, savaş yıllarına rastlayan ilkokul dönemimi... O yılların beni bir hayli etkilediğini, küçük yaşımdan dolayı anlayamadığım, çözemediğim olayların, yıllar boyunca bende kocaman soru işaretleri bırakmış olduğunu düşündüm her zaman. Bir yandan da, belleğim gördüklerimi, duyduklarımı kaydetti, sakladı. Yazımın bu ikinci bölümünde anımsadıklarımı paylaşmaya devam ediyorum.

Serdar-ı Ekrem Caddesi'ndeki "Kamondo Han"ın önünden ayrılıp, Galata Kulesi Meydanı'na doğru ilerliyoruz. Burada dikkatimi çeken bir plaketten söz etmek istiyorum. Türkçe ve Fransızca: "Isaac Rousseau... Ünlü filozof Jean-Jacques Rousseau'nun babası, 1703-1711 tarihleri arasında, Saray Saatçisi olarak Galata'da yaşamıştır" deniyor plakette. Nitekim J.J Rousseau "Les Confessions" (İtiraf) adlı eserinde de, doğumundan yıllarca önce babasının Saray Saatçisi sıfatıyla Constantinople'a davet edildiğini ifade etmektedir...

Biraz dinlenmek üzere, daha önce sözünü ettiğimiz Kule'nin karşısındaki çay bahçesine giriyoruz. Bu yer, tıpkı Galata'nın her köşesi gibi bana çocukluğumu anımsatır. Özellikle, savaş yıllarına rastlayan ilkökul dönemimi... O yılların beni bir hayli etkilediğini, küçük yaşından dolayı anlayamadığım, çözemediğim olayların, yıllar boyunca bende kocaman soru işaretleri bırakmış olduğunu düşündüm her zaman. Bir yandan da, belleğim gördüklerimi, duyduklarımı kaydetti, sakladı.

Aslında, beş sene boyunca, ilkökula gidiş, gelişlerimde, tarihi sırlarla dolu, ilginç ve gizemli bir yoldan geçtiğimi idrak etmek yıllarımı aldı. 10-12 yıl önce arkadaşlarımla teşvikiyle anılarımı yazmaya başladım da, o sırları, gizemleri araştırmak ancak bu yıla nasip oldu. Neyse, kalabalıklaşan Galata Kulesi civarından uzaklaşıp, hemen karşımdaki Galata Kulesi Sokağı'ndan, Bankalar'a doğru inmeye başlıyoruz. Solda, "Galata House Restaurant" olarak bilinen binanın önündeyiz. Eski İngiliz Karakolu olan bu tarihi yapı, "Galata Evi" olarak da tanınır. Mimar olan yetkili beyle karşılaşamadık. Daha sonra, onu telefonla arayıp, hem burası hem de "Galata Derneği" hakkında bilgi alabildim.

Solu takip ederek köşeye gelmeden benim 48. İlkokul ve ona bitişik, tuğladan, küçük bir Ceneviz yapısı... Tabelasında "Galata Derneği" yazısını okuyoruz (Galata Association). Binanın yenilenmiş durumu şaşırtıyor ve soruşturuyorum. Bu yapının Beyoğlu Belediyesi'nce restore edilerek "Galata Derneği"ne kiralanmış olduğunu öğreniyoruz. 1994'te kurulan derneğin amacı Galata'yı tanıtmak. Bu bağlamda birçok kültürel ve sanatsal etkinliğe ev sahipliği yapmakta... Tıpkı son olarak 7 Ekim 2012'de kutladığımız "Yahudi Kültürü Avrupa Günü"nde olduğu gibi...

Bilindiği gibi, Galata 1267-1453 yılları arasında Cenevizlilerin önemli ticaret merkezi olmuş, önünde bulunduğumuz yapı da 14. yüzyıl başlarında "Ticaret Odası" olarak inşa edilmiş. Tam karşısındaki binada da, aldığımız bilgilere göre, 24 üyeden oluşan, Cenevizlilerin yerel yönetim kurulu "Podesta"nın toplandığını öğrendik.

Dernek binasına bitişik, eski görümlü, gerçek tarihi bir Ceneviz yapısı dikkatimizi çekiyor. Oldukça büyük tabelasında, Türkçe ve İngilizce şu satırlar okunuyor: "1314'de Cenevizliler tarafından inşa edilmiştir". Şu an bulunduğumuz Kart Çınar Sokağı, Avusturya Lisesi ve ünlü Kamondo Merdivenleri'ne gider. Okuluma gidip gelirken kullandığım yolu...

Biz geri dönüp, Kart Çınar'ın uzantısı ve Bankalar'a çıkan "Eski Banka Sokağı"na doğru ilerliyoruz. Birkaç metrelik bu küçük sokak bana oldukça karanlık göründü nedense... Tam anlamıyla eski, demir parmaklıklı ufak pencereleri ve karar-

Isaac Rousseau

Sen Piyer Han

mış tuğlalarıyla kasvetli bir binanın önündeyiz. Bir an kadar, bir Orta Çağ Hapishanesi'nin karşısında hissediyorum kendimi.* Sokağın karanlık görüntüsü bir yana, 'bu yapı tarih kokuyor sanki', dememe kalmadan, tabelaları görüyor, birinde "Sen Piyer Han", diğerinde de "Ünlü Fransız Şair André Chénier burada doğmuştur" ibarelerini okuyoruz...

Biraz geri dönüp, az sonra, Galata Kulesi Sokağı'nın inişinde sağda, ilkokulunun hemen karşısındaki 44 No'lu kapının önündeyiz. Burası "Sen Piyer ve Sen Paul Kilisesi", özgün adıyla "Chiesa di S. Pietro e S. Paolo". 1940-45 yılları arasında, tam 5 yıl boyunca her gün onun "Çan" ını gördüm, sesini duydum. Ve her seferinde, kapalı kapının ardındakini merak ettim, bilmek istedim. Ama hiçbir zaman bunu başaramadım. Ancak 2012'de, o kapının zilini çalma cesaretini bulabildim. Hani derler ya, "azmin sınırı yoktur diye." Galiba yaş da yokmuş!

Pazar ayını bittiğinden etraf sakin-di. Beni gerçekten çok sıcak karşıladılar. Küçük fakat etkileyici antik kilisenin içini gezdim; büyük sunağı, 1856 yılında Genova'dan Galata'ya gönderilen Meryem Ana'nın heykelini ve birçok tasvir gördüm. Eski bir Galatalı olduğumu, okul yıllarımdaki merakımı anlattım. Genelde Türkçe ve az buçuk İspanyol-İtalyan karışımı bir lisanla diyalogumuzu sürdürdük. Gerek bu kilise gerek Piyer Han, Şair Ziya Paşa yokuşundaki (Kal de Los Frankos) İtalyan Sinagogu'nun hemen arkasına ve de tahminimce "Laleli Çeşme"ye düşmektedir.

Başlangıçta, sadece Aziz Piyer'e atfedilen, Galata Kulesi Sokak'taki ziyaret ettiğimiz bu kilise vardı. 13. yüzyılın ortalarında İstanbul'daki Dominiken Rahipleri, Galata Tepesi eteklerinde, bugünkü "Perşembe Pazarı"nda, Aziz Paul adı ile anılan kiliseyi inşa ettiler. İstanbul'un Sultan II. Mehmet tarafından fethinden sonra, 1475 yılında camiye dönüştürülmesi sonucu o binayı terk edip, birkaç yüz metre uzaklıktaki Aziz Piyer Kilisesi'ne taşındılar. Sözü edilen cami ise, ünlü "Arap Camii"...

Kilise, birçok yangın geçirdikten sonra, rahipler tecrübelerine dayanarak sağlam, emin bir bina yapmak amacıyla, 1841'de eski kiliseyi yıktılar. "Ayasofya"nın restorasyonunu yapan ünlü Mimar Gaspare Fossati, 1843 yılında, S. Pietro ve S. Paolo'ya atfen, yeni kilisenin inşaatını tamamladı. Büyük sunağın arkasındaki duvar, Cenevizlilerden kalan Galata harabelerinin kalıntılarıyla örüldü. (bkz. dipnot *) Aynı duvarda, Aziz Paul ve Aziz Piyer'in karşılaşmasını tasvir eden bir tablo bulunuyor.

Gezimizin bu aşamasında Perşembe Pazarı'nı ziyaret etmenin doğru olacağını düşündüm. Aslında oraya çok yakınız. Galata Kulesi Sokağı'nın devamında, "Bankalar" a (Voyvoda) inen merdivenlerin hemen karşısındaki Perşembe Pazarı Sokağı'na giriyoruz. Bu adres, çağrıştırdığı "Türk Hamamı" imajıyla, bir zamanlar Galata'da oldukça popülerdi! Burasını bir zamanlar iyi tanıyanların dediğine göre, günümüzde çehresi bir hayli değişmiş.

Bazı köşelerde, dar sokaklardaki dükkânlar arasında

S. Pietro ve S. Paolo

S. Pietro ve S. Paolo Kilisesi

Mısır Apartmanı

sanki kaybolmuşlar gibi, yer, yer Ceneviz kalıntılarını (bkz. dipnot *) görür gibiyim. Ve nihayet, ilginç kare şeklindeki minaresiyle, "Arap Camii" önümüzde... "Caminin en büyük özelliği, yanına yaklaştığımız ana kadar kendini göstermemesi" .. Sevgili okurlar bu sözler benim değil. Camiyi, "Beyoğlu'nun saklı güzeli"*** olarak tasvir eden "Gazete Beyoğlu" dan alıntı.

Bir kez daha Karaköy'deyiz, tam da "Tünel" girişinde... 1874'de, Karaköy'le Tünel (meydanı) arasında çalışmaya başlayan, İstanbul'un ilk metrosuna biniyoruz. "Beyoğlu" nun, yani İstiklal Caddesinin başlangıcında, hep "Markiz" adıyla anımsadığımız ünlü pastanenin önündeyiz. Oysa onun ilk adı bu değildi. Edouard Lebon'un açtığı "Lebon Pastanesi"ydi. Dört mevsimi tasvir eden duvarlardaki, "Art Nouveau" fayans panolarla ünlenmişti. 1940 yılında burası el değiştirir, "Markiz Pastanesi" olur. Kısa bir süre sonra da, Lebon cadde-nin karşısında, yıllarca bildiğimiz yere, Kumbaracı Yokuşu köşesindeki yerine taşınır. Duvardaki güzelim fayans panolar ise Markiz'de kalır. En azından "Le Printemps" (ilkbahar) ve "L'automne" (sonbahar)...

Çocukluk dönemimi anımsıyorum. Favori gezme yerimiz Beyoğlu'ydu. Markiz'in önünden her geçişimde, duraklar, vitrindekileri birer sanat eseriymişçesine seyredirdim. Şık elbiseli, çeşit çeşit şapkalı hanımlara da galiba gıptaıyla bakardım. Çocuk aklımla buranın yasak bir tür "çikolata cenneti" olduğunu hayal ederdim. Sonraları idrak edebildim. Markiz'de oturup bir kahve ya da sıcak çikolata içmek, ebeveynim için tabii ki yıkım değildi. Ne var ki, öyle bir alışkanlıkları yoktu (henüz!), o kadar basit.

1945 Aralık ayı... Babamla, sinemaya gitmek ve doğum günü hediyemi almak için Beyoğlu'na çıktık. Markiz'in önünden geçerken, içimi çektiğimi babacığım fark etmiş olacak ki, Markiz'e girip oturmak gibi, beklenmedik bir öne-ride bulundu. O günün anısı, unutamadıklarım arasında en üst köşede... Bizler için yeni bir alışkanlığın başlangıcı, 1945 yılının bir diğer mucizesiydi. Seneler sonra, eşimle de orada tanıştım...

"Galatasaray" a doğru gittiğinizde, muhteşem mimari-siyle dikkat çeken iki yapıdan söz etmek isterim. İlki, "Saint Antoine" kompleksi, yani kilise ve aynı isimdeki apartman. İstanbul'da yaşayan İtalyan Cemaatinin 20. yüzyıl başlarında yaptığı kiliseye, bir avludan ulaşıyor. Davetli olarak, bu mekâna 2-3 kez girmişliğim var. İki bloktan oluşan "Saint Antoine Apartmanı", gotik tarzda bir kemerle belirlenen dükkanların üstündeki dört kattaki apartman dairelerinden oluşuyor. Ancak karşı kaldırımdan seyredildiğinde, apartmanın mimari güzelliğini, dantel gibi işlenmiş çehresini algılayabilirsiniz.

Aynı durum, biraz sonra ziyaret edeceğimiz "Mısır Apartmanı" için de söz konusu. Beyoğlu'nun en müstesna tarihi yapılarından olan bu mekânı da önce, karşıdan seyretmenizi öneririm. 1910 yılında, son Mısır Hidiv'i Abbas Halim Paşa Ailesi için kışlık konak olarak yapıldı. Yıkılan "Trocadero Tiyatrosu" nun yerine yaptırılan bina ilk "beton-arme" inşaat olma özelliğini taşıyor. Zaman içinde, apartman dairelerine dönüştürülüp, önemli kişilere kiralandı. 50'li senelerde, verilen balolar, ihtişamlı toplantılar herkesin dilindeydi.

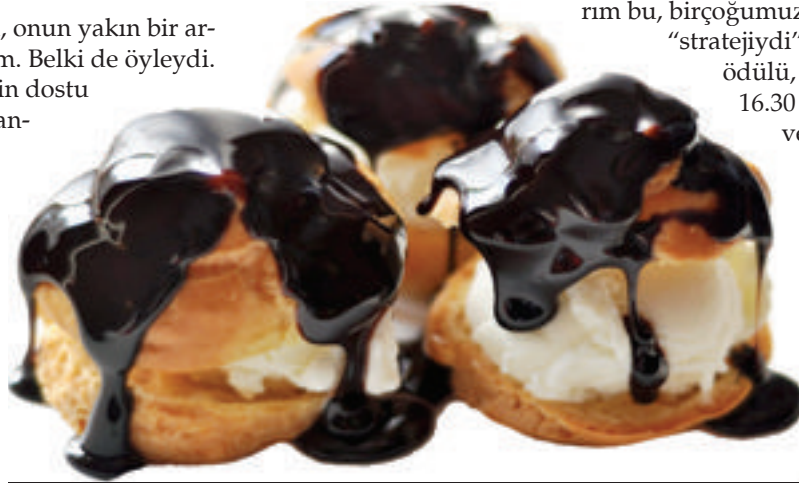
İlginç mermer merdivenleri olsun, göz kamaştırıcı avizeler veya asansörü olsun, çeşitli belgesellere konu olmuştur. 10-12 yaşlarımdayken, benim de merakımı ve ilgimi çeken bunlardı. Anneannem ve dedem, ara sıra sağlık kontrolü için Tekirdağ'dan gelir, Mısır Apartmanı'nda aile dostu Dr. Hami'ye görünürlerdi. O zamanki çocuk mantığımla, doktorun böyle bir yerde oturabilmesi için çok önemli biri olması gerektiğini düşünürdüm. Ve de dedeme gösterdiği sıcak, sa

Çiçek Pasajı

mimi karşılamaya dayanarak, onun yakın bir arkadaşığı olduğu sonucuna varırdım. Belki de öyleydi. Böylesine önemli birinin ailemizin dostu olması her seferinde beni gururlandırır.

Bina girişindeki tabeladan, binanın mimarının Hosep Aznavuryan, diğer tabeladan da İstiklal Marşı'nın şairi Mehmet Akif Ersoy'un burada oturmuş olduğunu öğreniyoruz. Burada yaşamış ünlü isimler arasında, Ebedi Şef Atatürk'ün dişçisi, Dr. Sami

kalın filenin içinde "kamufle" ederdim! Sanırım bu, birçoğumuzun uyguladığı bir "stratejiydi". Bunca sıkıntının ödülü, cumartesilerin ünlü 16.30 sinema seansları ve tabii, dönemin olmazsa olmazı İnci Pastanesi'nin "Profiterolu"... Hazır o civardayken, bu geziyi söz konusu pastanede noktalamak isterdik ama İnci eski yerinde değil artık... ■

Günzberg de vardı...

Galatasaray'da oldukça ünlü bir pasaj vardır. Turistlerce de bilinen ve bugün daha ziyade "Modern Meyhane" olarak tanınan "Çiçek Pasajı"... Aslında, Osmanlı'nın Rotschild'leri olarak adlandırılan "Galata Bankerleri Cemiyeti" üyelerinden Rum Banker Hristaki Zografos Efendi tarafından 1876'da pasajlı konut olarak yapıldı. Paris esintisinde yapılan, 24 dükkânın üstündeki 18 lüks apartman dairesinden oluşan binanın girişinde okuduğumuza göre de, buraya "Cité de Paris" adı verildi. Rastlantı mıdır bilemiyorum, bu olayın, diğer Paris esintisi, 6. Daire'nin oluşum dönemine denk düştüğü görülüyor. Böyle bir mekânın anılarında yer olması okura belki garip gelebilir. 1950 başlarında bir yıl boyunca ben bu pasaja gelip, gittim, tabii içki içmek için değil! Sözümlü ettiğim apartman dairelerinin birinde, biçki-dikiş, ev idaresi derslerinin verildiği özel kurslara katıldım. Ayrıca aynı dönemde, dönüşümlü olarak, Fransız Konsolosluk bünyesindeki "Papillon"un "konversasyon" derslerine devam ettim. Amacım Fransızcamı ilerletmekti.

Karaköy'de St. Benoit ziyaretiyle başladığımız bu nostaljik gezide aynı okul yıllarımdan, tatlı bir anı geldi aklıma...1945'de başladığım okulda, günümüze kadar gelen sağlam dostluklar edindim. Genç kızlığa adım attığımız o dönemde, cumartesi günleri okulumuz yarım gündü. Cuma geceleri aile için kutsaldı ve dışarıya çıkılmazdı. Gece yataırken, yıkanmış saçlarımı, rahatsız uyumak, bir o yana bir bu yana dönmek pahasına da olsa, bigudilere sarar, sabah taranmamış bukleleri, üniformamızın aksesuarı, lacivert

* 1857 de kurulan Özerk Beyoğlu Belediyesi 6. Daire'nin, en önemli icraatlarından biri de, Galata'da Ceneviz Surlarının yıkılması oldu. Günümüzde Ceneviz kalıntılarının pek azına rastlayabiliyoruz.

** André Chénier 30 Ekim 1762'de Galata'da doğdu. Şair ve siyaset yazarı... Babası İstanbul'da ticarethane sahibi, Louis de Chénier. André 18. yüzyılın en büyük şairi kabul edilir. Fransız İhtilali'nin son dönemlerinde, Paris'te giyotinle idam edildi.

*** Bu çalışmamı sonlandırmadan Gazete Beyoğlu'nun Eylül sayısında, Arap Camii ile ilgili, "İstanbul'un ilk camisi-Arap Camii 1295 yaşında" başlıklı yazı dikkatimi çekti. Tarihi bir gerçeği yansıtmaması bakımından birkaç paragrafı nakletme lüzumunu hissettim:

"Yıl miladi 717. Mesleme Bin Abdülmelik komutasındaki bir Arap ordusu, bir yıllık bir kuşatmadan sonra sadece Galata bölgesindeki Ceneviz topraklarının bir kısmını alabiliyorlar. Komutan Mesleme hemen bir "MESCİT" yaptırıyor. On yıl kadar kalınıyor. Şam'da çıkan bir isyan sonucu ordunun büyük kısmı geri dönüyor. Bunun üzerine, Cenevizliler topraklarını geri alıp, mescidi kiliseye çeviriyorlar (Saint Paul Kilisesi). İstanbul'un fethinden sonra bu kez de camiye çeviriliyor(1475). Yani, bazı iddiaların aksine, bu ibadethanenin ilk hali cami... İspatı, mihrapta yani kiblede bir oynama, dönme olmaması, ayrıca mescidin kalıntılarının bulunması.

KG&CC'ye gelin, öğle yemeklerinizi geçıştirmeyin...

KG&CC Golf Restoran'da her gün 3 çeşit yemekten oluşan set menü, yemekleri kadar leziz fiyatı ile sizi her öğlen yoğun iş temposu arası doğada keyifli bir mola yaşamaya davet ediyor...

Her gün
3 çeşit yemek,
sadece
25 TL

Rezervasyon için:

Kemer Golf &Country Club

Tel: 0 212 239 70 10 Dahili: 7423

BEN, GENÇO ERKAL

Karizmanın ölçü birimi nedir? Boy mu? Kilo mu? Geniş omuzlar mı? Davudi bir ses tonu mu? Delici bakışlar mı? Bilmem! Karizma ölçülmez aslında, sizi ilk bakışta çarpar! Tıpkı Genco Erkal'ı karşınızda gördüğünüz anda hissettiğiniz o duygu gibi. O sadece sahnede karizmasını sergileyen bir oyuncu değil. O sadece oyun yazan, yöneten, çeviren, uyarlamalar yapan bir araştırmacı değil. O gerçek bir sanatçı. O her rolün adamı. Ve en önemlisi de, kendisiyle tanıştığınız anda, "sanatçı" sıfatını olur olmaz yerde, olur olmaz kişiler için kullanmanın ne denli yanlış olduğunu size özenle hatırlatan biri.

Robert Kolej'den mezun olan ve Psikoloji Bölümü'nü bitiren biri, nasıl oldu da 54 yıl önce tiyatroya yöneldi?

Robert College'de okurken zaten ne olacağım belli olmuştu. İngilizce, Türkçe, sahnelenen bütün oyunlarda vardım. Son yılımda, Robert Kolej oyuncularının başkanı olmuştum. Tiyatro Kulübünü ben yönetiyordum. Yazık ki babam bu kararımı desteklemedi. "Oyuncu olacaksan bu evde olmaz, gider kendi hayatını kurarsın," dedi. Ben de o kadar yürekli değildim anlaşılın. "İkinci tercihin nedir?" diye sorunca, "psikolog olmak istiyorum," dedim. Gerçekten de sevdiğim bir daldı. O öğrenimin sanat hayatımda çok yararını gördüm. Sonra zamanla, ailemi alıştıra alıştıra tiyatroyu kabul

ettirdim. Daha sonra babam en büyük destekçilerimden biri oldu. Benimle gurur duydu. Büyün oyunlarımı defalarca izler, arkadaşlarını da getirirdi.

Tiyatrocu, her alanda mı etkin olmalıdır? Yani oynamalı, yazmalı, araştırmalı, çevirmeli, yönetmeli, uyarlamalı mıdır? Siz öylesiniz de...

Benim anlayışım böyle. Parçaları birbirinden ayırmıyorum. Tiyatroyu bir bütün olarak görüyorum. Tiyatro insanı olmak önemli. Oyunculukta biraz kendini gösterme, teşhir duygusu ağır basıyor. Oysa tiyatronun önemli bir toplumsal işlevi olduğuna inanıyorum. Söyleyecek sözü olmalı. Bizim gibi, henüz aydınlanma devrimini tamamlamamış toplumlarda tiyatronun, genel olarak sanatı aydınlatma,

tartışma ortamı yaratma, sorular sorma, düşünmeye yöneltme gibi vazgeçilmez görevleri vardır. Bu durumda, tiyatronun her alanında yaratıcı çalışmalar yapmak gerekli, diyorum.

Dostlar Tiyatrosu'nu kurma fikri nasıl doğdu?

Profesyonel tiyatroculuğa, 1959 yılında Kenterler'in tiyatrosunda başladım. İlk on yılım, Kenterler'in yanısıra Gülriz Sururi & Engin Cezzar Tiyatrosu, Arena Tiyatrosu, Ankara Sanat Tiyatrosu gibi saygın topluluklarda, kadrolu oyuncu ve yönetmen olarak geçti. On yıl sonra amatörlükten tanıdığım, birlikte çalıştığım dostlarla kendi tiyatromuzu kurmak, bağımsız olmak istedik. Söyleyecek değişik ve özgün bir sözümüz vardı çünkü. Dostlar Tiyatrosu böyle doğdu.

“Her Şeye rağmen, taviz vermeden belli bir çizgiyi tutturmanın, neredeyse üç kuŕađa seslenebilmenin ve bugün hâlâ gençlerin izlediği bir tiyatro olabilmenin gururunu taşıyoruz.”

Fotoğraflar: Teri ERBEŖ

“ Tiyatro insanı olmak önemli. Oyunculukta biraz kendini gösterme, teşhir duygusu ağır basıyor. Oysa tiyatronun önemli bir toplumsal işlevi olduğuna inanıyorum. ”

Politik tiyatrodaki ağırlığı olan, saygın bir ses olmayı seçtik. Kırk üç yıl boyunca, yerli, yabancı seksen kadar oyun sahneledik. Uyarlamalar yaptık, topluluk içinde kendi oyunlarımızı yazdık. Son yıllarda ben biraz yalnız kaldım, ama aynı çizgide çalışmalarımı sürdürüyorum. Atlatılan askeri darbeleri, yasaklamaları, saldırıları, yargılamaları, engellemeleri ve sansürü düşünecek olursak, Türkiye’de politik tiyatro yapmak kolay iş değil-

di. Zaten bir özel tiyatroyu 40 küsur yıl ayakta tutmak ülkemizde bir mucize sayılırken, politik tiyatrodaki yaşanan güçlükler katlanıyordu. Gene de, taviz vermeden belli bir çizgiyi tutturmanın, neredeyse üç kuşağa seslenebilmenin ve bugün hâlâ gençlerin izlediği bir tiyatro olabilmenin gururunu taşıyoruz.

Türk tiyatrosunda “tek kişilik oyunu” siz başlattınız. Şu an tek kişilik tiyatrolar genelde stand-up türün-

deki komedi tarzı gösterilerden oluşuyor. Bu konudaki düşünceleriniz neler?

Evet, geleneksel meddah türünü saymazsak, yazılı metne dayalı ilk tek kişilik oyun, benim Ankara Sanat Tiyatrosu’nda 1965 yılında oynadığım Gogol’ün “Bir Delinin Hatıra Defteri” adlı oyunudur. Onun dışında birçok tek kişilik oyun oynadım, bazılarını da kendim uyarladım. Sanırım şiirden

uyarlanmış ilk tiyatro oyunu da, 1975 yılında sahnelediğim Nazım Hikmet'ten uyarlanmış "Kerem Gibi" adlı oyundur. Bu oyun türü ülkemizde çok sevildi, yaygınlaştı. Stand-up'a gelirsek, bence bizim geleneksel meddahın günümüze uyarlanmış biçimidir. Kabare tiyatrosu da bizim Ortaoyunu'nun bugünkü biçimi değil midir? Bu türlerin bu kadar çok sevilmesinin nedenini,

geleneksel olarak bu toprakların malı olmalarına bağlıyorum. Bizim gösteri geçmişimizde dram yok maalesef. Karagöz, Ortaoyunu, Meddah, köy seyirlik oyunları... Hep güldürü üstünde durmuşuz. Dram batılılaşma akımı içinde ancak son bir-iki yüzyıl içinde gelmiş.

Son dönemde DOT'un öncülüğünü yaptığı "action theater" diye

adlandırılan yeni bir tarz ortaya çıktı. Hoşunuza gidiyor mu?

Kökleri Antonin Artaud'nun, "theatre of cruelty" akımına dayanan, 20. yüzyılın sonunda İngiltere'de doğup, günümüzde devam eden "in-yer-face" akımından söz ediyorsunuz sanırım. İçerdiği fiziksel ve dilsel şiddet, deneysel sahne kullanımı ve seyirciyi rahatsız etme dürtüsüyle 90'ları ve 21. yüzyıl başını etkisi altına alan bu tarzın hayranı olduğumu söyleyemem. Ama iyi yapılan her tür tiyatroya saygım var. Bu türün de gayet başarılı örneklerini görüyoruz son yıllarda.

Her sezon sahneye koyacağınız oyunlara tek başınıza mı karar verirsiniz? Oyun öncesi hazırlık aşamalarınızdan biraz söz edebilir misiniz?

Beni en çok zorlayan görev budur işte. Tek başıma karar veriyorum. Maddi-manevi her türlü sorumluluğunu taşıyorum bu seçimin. Bir özel tiyatro için yanlış karar, tiyatronun bütçesinde kolay telafi edilemeyecek delikler açar. Onun için çok dikkatli karar vermek gerekir. Benim için önemli olan, bir metne âşık olmak. "Onu mutlaka sahnelemeliyim, oynamalıyım!" duygusuna kapılmak. Sonra, onu izleyiciyle en uygun paylaşma biçimini arayıp bulmaya çalışıyorum. İşte bu. Sürekli çalışmak gerekiyor. Hiçbir şey kolay olmuyor. Tiyatro emek istiyor. O oyun seyirci önüne çıkana kadar ne çok ter dökülüyor. Ne badireler atlatılıyor. Ama sonunda, başarmışsanız, her şeye değişiyor. Dediğim gibi, bu bir aşk ilişkisi.

Çok klişe bir soru olacak ama, Türk tiyatrosunun dün / bugünü ve yarınını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kabul edersiniz ki, böyle bir söyleşinin kapsamı içinde, bir iki cümleyle bu konuyu yeterince cevaplamak mümkün değil. Bizde batılı anlamda tiyatro çok yeni. Batıda antik çağdan bu yana yaşanan gelişmeyi, biz 150 yıl filan gibi bir zamana sığdırmışız. Kısa zamanda çok yol almışız. Cumhuriyet'in büyük başarısıdır bu. Ama şu anda bir tıkanma yaşanıyor. Tiyatromuzun büyük değişimlere gebe olduğunu düşünüyorum. Bakalım ardından nasıl bir şeyler çıkacak?

“*Oyun seyirci önüne çıkana kadar çok ter dökülüyor. Çok badireler atlatılıyor. Ama sonunda, başarmışsanız, her şeye değişiyor. Bu aslında bir aşk ilişkisi.*”

Sinemacılığa geçiş nasıl oldu? Sadece "geçmekle" kalmadınız, üstelik Antalya Film Festivali'nde iki kez de Altın Portakal aldınız!

Sinemayı çok sevdiğim halde hep korktum. Çünkü tiyatrodaki bütün ipler benim elimde, ne yapacağımı biliyorum. Ama sinema öyle değil. Ben ancak yönetmenin emrinde bir oyuncu olabilirim. Yönetmen sizin oyununuzu uçurabilir ya da görmezden gelebilir. Kameranın ne gördüğü önemli. Çok şanslıydım. Hep iyi yönetmenlerle, bol ödüllü, fazla iş yapmayan filmlerde oynadım. Benim sevdiğim de biraz bu tür bir sinema zaten. Sanat sinemasından yanayım: bağımsız filmler, Avrupa sineması filan. Büyük kitlelere ulaşmayan, pek karın doyurmamayan cinsten.

Aldığınız onlarca ödül arasında, "bunun yeri başka" dediğiniz bir tanesi var mı?

Her birinin yeri başkadır benim için. Ama yeter artık. Bizi bıraksınlar, gençleri yüreklendirsinler, özendirsinler ödüllerle.

Bu, sanırım 3. Brecht kolajınız – veya Zeliha Berksoy'un "Yosma"sını da sayarsak 4. mü yoksa? Nedir bu konuya bu denli yakınlığınız?

Sanat hayatım boyunca bana sürekli eşlik eden yazarlarım var. Bizden Nazım başta tabii. Bir de Aziz Nesin. Brecht de onlardan biri işte. Ne çok oyununu oynamışım, yönetmişim. Daha ne çok oyununu çalışmak isterim. Oyunları dışında, şiirleri ve şarkıları da beni hiç rahat bırakmadı. Zekâsına hayranım. Dünya görüşünü paylaşıyorum. Kurt Weill'in, Hans Eisler'in bestelerine bayılıyorum. Onları sahne üstünde yorumlamak büyük keyif.

Bu süreçte Fazıl Say ile bir ortak projede buluştunuz...

Evet, Nazım aşkı bizi bir araya getirdi. Büyük kitleler tarafından çok sevilen, DVD'si sürekli satılan, youtube'da hiç durmadan tıklanan, sosyal paylaşım sitelerinin gözdesi bir yapıtı ortaya çıktı. Gelecek kuşaklara göğsümüzü gere gere bırakabileceğimiz bir çalışma... Fazıl ile çalışmak büyük ayrıcalık. Sivas '93 ve Kerem Gibi adlı oyunlarımda da onun besteleri var. Tek derdimiz, uzun bir süredir Nazım Oratoryosunu canlı olarak seslendirememek. Çok büyük bir proje çünkü. 100 kişi orkestra, 100 kişi koro, artı solistler...

Böylesine bir bütçeyi karşılamak kolay değil. Ama bu yıl bir kez daha yapabilmeyi düşünüyoruz.

Nazım'ı sıklıkla işliyorsunuz. İstanbul Tiyatro Festivali'nde, kendi tiyatronuzda, şimdi YKY'nın 4 CD'li yayınında – Nazım Hikmet / Bertolt Brecht arasındaki yakınlıklar nelerdir, genelde ve özellikle sizin için?

İkisi de şair bir kere. Hem çok yakın, hem çok ayrı. Dünya görüşleri aynı. İkisi de 20. yüzyılın cehenneminden geçmişler. Yasaklamalar, sürgün yılları. Nazım'da fazladan 13 yıl hapislik var. Brecht, büyük savaşın içinde oradan oraya savrulmuş. Nazım, savaşı hapisanede, radyodan ve haritaların üzerinden izlemiş. Çok büyük iki insan. Üzerine sayfalar yazabilirim.

İki yıl önce Karl Marx'ı konu alan bir oyununuzu izlemiştik – ve kimselerimiz, Marx'ın bazı konularda çok haksız olmadığı kanısına varır gibiydi... Brecht'in bize anlatmak istedikleri de öyle midir – veya daha da gerçekçi midir?

Onların yazdıkları önümüzdeki yıllarda daha iyi anlaşılacak. Küreselleşmenin dünyayı nerelere götüreceğini acı deneyimler yaşayarak öğreneceğiz. Onlara daha çok hak vereceğiz.

Sizce 1920'li, 1930'lu yılların başında daha çok Brecht'ler olmuş olsaydı, Almanya'nın başına bu Nazi derdi gelmemiş olabilir miydi?

Yaşanan yaşanmıştır. Demek ki, yaşanmak zorundaydı. Almanya'nın, tabii aslında bütün dünyanın yaşadıklarını ve büyük savaşı sanırım hiçbir kuvvet önleyemezdi.

Eğer ödenek ve salon imkânları olsaydı, bugün Brecht'in öncelikle hangi oyununu sahnelemek isterdiniz?

Daha önce oynadıklarımın Galileo'yu yeniden sahnelemek istedim. Dinsel bağnazlığın tırmandığı bu dönemde en uygun oyun o olurdu diye düşünüyorum. Yeni bir oyunu olacaksa, Turandot derim. O oyunda gözüm kaldı. Hevesimi alamadım.

Sanat hayatınız boyunca pişmanlık duyduğunuz ya da "keşke" diye içinizden geçirdiğiniz bir şey oldu mu?

O kadar çok ki, hatırlamıyorum bile. Düşünmek istemiyorum. İleriye bakalım...

“Marx ve Brecht'in yazdıkları önümüzdeki yıllarda daha iyi anlaşılacak. Küreselleşmenin dünyayı nerelere götüreceğini acı deneyimler yaşayarak öğreneceğiz. Onlara daha çok hak vereceğiz.”

Sizi sahnede izleyip hayranlık duyan ve "tiyatrocü" olmaya karar veren gençlere tavsiyeleriniz neler?

Sahici olun, samimi olun. Ne istediğinizi bilin. Bu yol uzun bir yoldur. Göze alamayacaksanız şimdiden vazgeçin. Ya da kendinizi iyi hazırlayın. Çelik gibi olmalısınız.

Yeni çalışmalar var mı?

Son olarak, Yapı Kredi Yayınları'ndan

CD'li bir kitabım çıktı. "Ne Güzel Şey Hatırlamak Seni-Genco Erkal'ın Sensesinden Nazım Hikmet Şiirleri". Bu kitabın içinde 4 tane CD var. Nazım'ın 91 şiirini okuyorum. 38 yıllık Nazım çalışmalarımın son ulaştığı nokta bu. Gelecek kuşaklara bırakabileceğim küçük bir hazine. Onun dışında, bu yıl biliyorsunuz 23 yıllık evimiz olan Muammer Karaca Tiyatrosu'ndan atıldık. Gezgin bir tiyatro olduk. Gerek şehir içinde, gerek Anadolu'da sürekli dolaşyoruz. Repertuarımdaki 5 oyunu peş peşe oynayarak bir çeşit rekor denemesi yapıyorum. Ayrıca önümüzdeki hafta altıncı oyunumuz başlıyor: Sivas katliamının 20. yıldönümünde, güncellenmiş biçimiyle ve "insanlık suçunda zaman aşımı olamaz" savıyla yeniden sahnelenecek Sivas '93. Ardından sezon sonuna doğru yeni bir oyunumuz daha var: Nazım'ın 111. doğum ve 50. ölüm yıldönümü için sahneleyeceğimiz yeni bir müzikal Nazım gösterisi. Yani boş oturmak yok. Çalışmaya devam. ■

GENCO ERKAL

28 Mart 1938'de İstanbul'da doğdu. Robert Kolej'den mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi'nin Psikoloji Bölümünü bitirdi. 1959 yılından başlayarak Türkiye'nin önemli özel tiyatro topluluklarında oyuncu ve yönetmen olarak çalıştıktan sonra, 1969 yılında, bugün de sanat yönetmeni olduğu Dostlar Tiyatrosu'nu kurdu. Gorki, Brecht, Sartre, Peter Weiss, Steinbeck, Havel, Tankred Dorst gibi yabancı yazarların yanısıra, Aziz Nesin, Haldun Taner, Nazım Hikmet, Can Yücel, Refik Erduran, Vasif Öngören, Orhan Asena, Behçet Ak gibi Türk yazarların oyunlarını yönetti. Roman, öykü, şiir gibi değişik türlerden tiyatroya uyarlamalar yaptı, oyunlar çevirdi. Çeşitli ödüller kazandığı ünlü rolleri arasında Yaroslav Haşek'ten Aslan Asker Şvayk, Gogol'den Bir Delinin Hatıra Defteri, Bertolt Brecht'ten Galileo, Maxwell Anderson'dan Yalınayak Sokrates, Nazım Hikmet'ten Kerem Gibi, Can Yücel'den Can sayılabilir. Senfonik konserlerde Prokofiev'in Peter ile Kurt, Stravinski'nin Askerin Öyküsü, Fazıl Say'ın Nazım adlı yapıtlarını anlatıcı olarak seslendirdi. Önemli uluslararası film festivallerinde gösterilen ve birçok ödül kazanan At, Faize Hücum, Hakkâri'de Bir Mevsim, Camdan Kalp ve uzun bir aradan sonra 2008 yılında çevrilen Pazar-Bir Ticaret Masalı filmlerinin başrolünde oynadı. TRT için Haldun Taner'in ünlü müzikli oyunu Keşanlı Ali Destanı'nı yönetti ve oynadı. Değişik yıllarda birçok kez "Yılın En İyi Erkek Oyuncusu", "En İyi Tiyatro Yönetmeni" seçildi, yaşam boyu başarı ödülleri kazandı. 1982 yılında At ve 1983 yılında Faize Hücum filmleri ile "En İyi Erkek Oyuncu" dalında Antalya Film Festivali'nde iki kez Altın Portakal aldı. 1993-1998 yılları arasında, Paris'te ve Avignon Festivali'nde Fransızca da oynamaya başlayan Genco Erkal, üç Fransız yapımda rol aldı: Nazım Hikmet'ten Sevdalı Bulut, Philippe Minyana'dan OÙ vas-tu Jérémie? ve Paulo Coelho'nun ünlü romanından uyarlanan Simyacı. 2008 senesinde kendi yazdığı ve yönettiği Sivas '93 isimli belgesel tiyatro oyununu, Türkiye ve Avrupa genelinde tiyatroseverlere sundu. Oyun 1993 yılında Sivas'ta Madımak otelinde yapılan katliamı konu almaktadır. 2009 senesinde, ABD'li tarihçi ve tiyatro yazarı Howard Zinn tarafından 1999 yılında yazılan Marx in Soho adlı tek kişilik tiyatro oyununu güncelleyerek Marx'ın Dönüşü adıyla sahnelemeye başladı. Çağan Irmak'ın senaryosunu yazdığı ve yönettiği Prenslerin Uykusu filminde başrolde oynadı. Son dönemde, Dostlar Tiyatrosu adına Kerem Gibi, Aziz Nesin'den uyarladığı Nereye Gidiyoruz ve Ben, Bertolt Brecht oyunlarını hem yönetti, hem de hepsinde rol aldı.

FIRST IN KEMER

EMLAK DANIŞMANLIĞI

SATILIK,KİRALIK DAİRE,VİLLA VE TİCARİ MÜLK YATIRIMLIK ARSALAR SEÇENEKLERİ İLE ALTERNATİFLİ PORTFÖYÜMÜZ BULUNMAKTADIR..SİZLERE HİZMET VERMEKTEN MUTLULUK DUYMAKTAYIZ BİZE DANIŞINIZ

GÜVENİLİR DOĞRU TEK ADRES

İSTANBUL'UN EN NEZİH VE DOĞASI BOZULMAMIŞ GÖKTÜRK VE KEMERBURGAZ BÖLGESİNDE FIRST IN KEMER EMLAK DANIŞMANLIĞI OFISI OLARAK HİZMET VERMEKTEYİZ....GÜVENİLİR,SAYGIN,DÜRÜST EMLAK KONUSUNDA PROFESYONEL KADROMUZ GENİŞ PORTFÖYÜ İLE KEMER COUNTRY,İSTANBUL İSTANBUL BAŞTA OLMAK ÜZERE GÖKTÜRK'TEKİ SİTELER ve APARTMANLAR,, ETİLER BÖLGESİ VE BOĞAZ'A KADAR UZANMAKTADIR..

Hayalinizdeki
evi bizimle
bulacaksınız...

FIRST IN KEMER EMLAK DANIŞMANLIĞI

Belediye Cad No:17/2 Doğa Koleji Yanı Göktürk-Kemerburgaz-İST.

TEL:212 322 48 00 PBX FAKS:212 322 61 67 GSM:0533 223 88 30

www.firstinkemer.com - info@firstinkemer.com

YAŞAMZEDE

Çamların dibinde oturup ıslık çaldığıma bakma, aklı kırık bir yaşamzedeyim aslında. Parmaklarımı saran derin uykuda dibe vurmuş gece gemisi, zamanın içinde zamansız bir varış noktasıyım. Bakma sen taze bal yediğime; çamurla beslenen yaşamzedeyim gerçeğimde... Önce bakışlarım doğdu sonra atan bir kalp buldum avuçlarımda, derken öpüldüm yalan bir kader tarafından. Bakma böyle içten güldüğüme. Yaşamzedeyim yaratılmamış ırmakların birinde... Kırmızılar içinde kıvranan davetkâr evreni, tahta kılıçla düşlerime saldıran öfkeli meleği beklemiyordum. Suyun içinde ağlayan su gibi, ten içinde başka bir ten, usulca soyunan yağmur damlası, hıçkırıklar içinde kaybolan Tanrı'yı beklemiyordum. Rüyadan arta kalan ışıkları söndürüp uyumalıydım, olmadı uyandırıldım. Sonunda her şeyi geride bırakıp gitmeye karar verdim Serkan'a korkularımı da alarak yanıma... Ben her zaman yıkılmış duvarların "mış" tarafında kaldım, kaybedilmiş yarışların tam ortasında. Anlatmak istediklerimi duyamadım bir türlü, kaçınıcı tekil şahıstım unuttum. Bakma sen her sabah yeniden öldüğüme, nefese müptela bir yaşamzedeyim sadece. Hayatın önemsiz krallığında zavallı olduğumu hem geç anladım hem de tam zamanında. Ve dedim ki Serkan'a "ikimizin karanlığı gecenin dışında"... Yine de beklemiyordum kamplarda yakılmayı, cehennemi tenimde istemiyordum. Yine de oldu, alev in içine aynalar kondu. Her affettiğimde ateşi, eskimeyen bir intikam delip geçiyordu ciğerlerimi. Bir tek Tanrı'yı affetmiyordum izlerken tutuşan kendimi. Böyle dik durduğuma bakma; ruhu kamburdan beter yaşamzedeyim aslında... Gelmeden önce dinledim hiç yazılmamış kağıtlardan ölü şairlerin şiirlerini. Tüm sular bende yüzdü o an, sular sende boğuldu ben irkilmedim bile. Her boğulan suda piyano çaldı biri; yaşlı, buruşuk parmaklarıyla... Kaçtım... Piyano sevmediğimden değil, kaçmak istediğimden. Gittiğim yerde susmuştu piyanolar; parmaklar sessizdi... Sensizlikten geçip ölü şairlerin mısralarına kalbimi sürdüm. Kafiyelerine dokundum uzunca bir süre. Sonra hiç yazmadığım bir yazıya başladım. Hiç öpmediğim bir kadını, hiç ölmediğim bir geceyi yazdım. Geleceğim ölümü yazarken bir başka geceye inmişti Azrail, ben dinmişim... Yaralı bir nehrin ışığında saklandı gece, en acı sürgünde yaşadım en acı sabahı. Yine de bu cüzzamlı yazıya devam ettim. Ölü şairlerin şiirlerini okudum tekrar, sular bende boğuldu, geri döndüm tekrar... Varoluş öncesi ölümüm geldi aklıma. Gobi Çölü'nde yaşadım ilk ölümü. Nur'dan bir zerre ilk defa orada indi yeryüzüne, secde etti ona büyüdü sarmaşıklar, zaman diz çöktü, mevsimler veda etti şarkı sözlerine, eski savaşlar canlandı hiç savaşılmamış bir yerde... Ölüler gözyaşı döküyordu hayatta kalanlara. Bense geçmişimin derinlerinde kendime çarpıyor, henüz

doğmadığım bir yerde ağlıyordum. Her şeyin bir sırası vardı ve sırayla kayboluyorduk inancın karanlığında... Ne kolaymış insan yaratmak, ıssızlığın orta yerinde. Altı köşeli delilikmiş zor olan tek yıldızın içinde. Anlamıştım inancın kölesi olanlar, uydurulmuş bir hayalin bekçileridir bence ve hayat kısa değil ölüm çok uzundur sadece. Söyle Tanrı'na Serkan; artık çıkıp gitsin, bu şiir üçümüze fazla. Ellerini çeksin bu saraydan, bıraksın da uyusun gönlümdeki güvercin ve titresin sazımın teli. İyisi mi çıkıp gitsin sık yapraklı ağaçımdan... Sonsuzluk iyi bilir seni yalnızlıkta beni. Öyle çok yalnız kaldım ki o da terk etti beni. Yalnız bile değilim artık. Dilerim sonsuzlukta seni terk etsin. Ölmeyene dek yaşayasın ve ölümü bile unutsun adın. Bakma böyle alıştığuma yalnızlığa, sonsuzluğa imrenen tek yaşamzedeyim aslında. Her zafere bir yenilgi gizlemekten bıkmadın mı, her kahkahanda bir gözyaşı. Ben bıktım; söyle O'na Serkan bu şiiri bana bıraksın ve çıkıp gitsin soluğumdan. Taşın altına koyduğun akrep seni de sokacak elbet tam ıssızlığından. Ben büyüdüm sen yürü artık, ben eğlendim sen de sev artık. Bir kılıç dolusu kan yaratmaktan bıkmadın mı, sözde koruyan bir de uyduruk kalkan. Söylesene, Tanrılar dolusu Tanrı olmaktan bıkmadın mı?! Ben bıktım, söyle O'na gitsin bu şiirden ve seni de alsın giderken. "Hiç"te yokum; bu sözler kendinde uydurduğum yalanlarındır Serkan. Aynı müzik çalıyor yine okuduğum her şiirde. Bir maceraydı bu, belki de bir avuç su. Kader diyerek öldürüyorsun her oyunu. Biliyorum kader dediğin hiçbir şeydir. "Beni bana bırak" diyor kalbim "sana". Al kendini ve çık git hayatımdan.. Ya kendine gel ya da git benden... İngesel bir ölümün kıyısında kırdın kalbimi orta yerinden, haykırın bir obje gibi, vuruldum tam gökyüzümden. Oysa sen yoksan cennet de yok Tanrı. Geriye kalan kopuk zincirin paslı halkası. Bakma sen; böyle isyankâr olduğuma, Yaradan'ın koynunda ağlayan ilk bebeğim aslında. ■

Mutfakta lider var.

Mutfaktaki liderliğimiz,
yeni teknolojiler ve yatırımlarla büyümeye devam ediyor.

KOROPLAST
İçim Rahat

Beyazıt Akman kitabını imzalarken

Beş asırdır anlatılmayı bekleyen hikâye:

SON SEFARAD

Kapağını, ilk kez metro durağında gördüm. İsmi çok çarpıcıydı: Son Sefarad. Derhal bir tane edindim ve inanın, bir çırpıda okudum. Gerek dili gerekse tarih bilgisi, kültürel birikimiyle orta yaşlarında biri olabileceği izlenimini uyandıran yazarıyla bulduğumuzda, karşıma pırıl pırıl genç bir akademisyen çıktı: **BEYAZIT AKMAN...**

1492’de Sultan II. Bayezid’in Engizisyonundan kaçan Sefarad Yahudilerini kurtarması ve ülkesine getirtmesi mevzuu daha önce işlendi. Kitabınızda bildik bu konuyu anlatmayı seçtiniz, neden?

Aslında, bir ya da iki istinası dışında bu konunun işlenmişliği yoktur. Hele derinlemesine, altyapısı sağlam romanlar arandığında, bunların bulunabileceğinden şüpheliyim. Amerikan pazarında bile bu konu hep es geçilmiş; ya da işin Osmanlı ayağına değinen hiç yok. Bu yüzden bu olayı bu derece kapsamlı anlattığımız için aslında Türk ve Dünya edebiyatında bir ilk olma iddiası var romanın. Kaldı ki, günümüzdeki siyasi, sosyo-politik yapı düşünüldüğünde bu hikâyeyi hatırlamaya her zamankinden daha çok şimdi ihtiyacımız var. O asırlardan öğreneceğimiz çok şey var.

Niçin ‘Son’ Sefarad?

Bunun birinci ve en önemli nedeni, 1492’de Sefaradların maruz kaldığı vahşetin şiddetini vurgulamak... Torquemada adlı bir caninin rehberliğinde Ferdinand ve İzabella o kadar ileri gidiyorlar ki, İspanya’daki Yahudileri o topraklardan kazımadıkça refah bulacaklarına inanmıyorlar... Nihayetinde yüz binlerce Yahudi ya sürülüyor, ya zorla Katolik ediliyor ya da katlediliyor. Sefardim ile İspanya topraklarının, ayrılmaz olduğu düşünüldüğünde, bir dönemin de böylelikle sonu gelmiş oluyor. Osmanlı topraklarına yüz elli bini aşkın Yahudi’nin göç ettiği söyleniyor. Bu bile 1492’de bir şeylerin ne yazık ki, geri dönülemez ölçüde sona erdiğinin göstergesi olsa gerek. Elbette Sefaradlar dünyanın pek çok yerinde kendi kültürlerini başarıyla korudular, yaşattılar ama klasik anlamda İspanya’da çok şey yitirildi...

Gila Erbeş, Beyazıt Akman ile

Bir de tabii yedi yüz sayfalık bir romana can alıcı bir başlık gerekiyordu. “Son Sefarad”ı bulduktan sonra yıllarca bir daha başka hiçbir alternatif düşünmedim; konunun çarpıcılığını çok güzel aktarıyordu. Biraz Hollywood-vari bir başlık, ama olsun.

Romanda sadece belli bir dönemden bahsetmiyor; astroloji, hat sanatı, dönemin matbaacılığı, gemiciliği, savaş tekniği ya da Tasavvuf, Yahudilik gibi pek çok konuda doyurucu bilgiler de veriyorsunuz. Yazmaya başlamadan evvel nasıl bir süreçten geçtiniz?

Bende akademisyenlik hastalığı var. Yazdığım hikâyelerin, karakterlerin gerçekliğine herkesten önce ben ikna olmalıyım. Tabii beş asır öncesini yazmaya çalışınca bu büyük bir sorun oluyor. İlk romanım “Dünyanın İlk Günü” için beş yıl, ikincisi olan “Son Sefarad” için üç yıllık bir araştırma yaptım. Yüzlerce İngilizce ve Türkçe metin elimden geçti. Amerika ve Türkiye’deki kütüphanelerden onlarca kitap taşıdım. Bu romandaki sadece gemicilik terimleri üzerine altı aylık bir araştırmam söz konusu. Yahudilik dini ve kültürü üzerine ne gibi evrelerden geçtiğimi artık siz tahmin edin. Üstelik onu araştırmak, yıldızları araştırmaya da benzemiyor. En ufak bir yanlışınızda koca bir dini töhmet altında bıraktığınızı unutmanız gerekiyor.

Kitabınızda, hat yazım sanatı ve matbaa basımı konusu ön planda tutulmuş. O dönem için, birbirine ‘rakip / tezat’

“Ladino dilinde bir türkü var: ‘Türk, Yahudi ve Hıristiyan / Tüm Osmanlılar / El ele / Kardeşlik için and içmişiz!’ deniyor. Bence bu şarkı sahiplenilmesi gereken mantığı çok güzel özetliyor...”

gibi görünen bu iki yöntem, paralel işlenmiş, her ikisine de eşit mesafeden bakılmış...

Romanın belkemiğini oluşturan izleklerden biri ‘alef’ ve ‘elif’ kavramlarıdır. Yüz binlerce sayfa, Engizisyon tarafından yakılırken, David Nahmias, matbaasında koca bir kültürü yeniden diriltmeye çalışıyor. O, ‘alef’ karakterlerini matbaasına yerleştirirken, onun bir nevi izdüşümü olan Davud karakteri de, Elif adlı karısının hasretiyle tutuşuyor. Yani o da yitik bir geçmişin izinde aslında. Ve elbette tüm bu kurtarma operasyonunun mimarı Sultan Bayezid’in ‘elif’ harflerini meşk ede ede, hattatlıkla kemale erişti, insan-ı kâmil oluşunun hikâyesi...

Bu kurgunun esprisi, ‘kültürlerin ve medeniyetlerin kardeşliği’ şeklinde yorumlanabilir.

İşin tabii bir de alternatif tarih yazımını ilgilendiren yanı var: Matbaa her zaman modernitenin simgesi,

hat ise olumsuz anlamda gelenekçilerin sembolü olarak görülmüştü. Hâlbuki ne o dönemin matbaası bizim kafamızdaki gibi seküler bir kale, ne de hat sanatı klişeleşmiş şekilde bir yobazlık alameti. Her ikisinde de resmî tarihin anlattıklarının dışında bir derinlik ve zarafet söz konusu.

Leonardo da Vinci’ye fotokopi makinesinden bir sayfa gösterseydiniz ve bundan sonra resim bitecek, her şey bununla resmedilecek deseydiniz, o adam o makineye olumlu bakar mıydı? Ortaçağ hattatlarını da böyle değerlendirmek lazım. Yazı demek, illa ki hızlı çoğaltma demek değildi; öğrenmenin, hissetmenin, kâmil insan olmanın temelinde yatan çok daha derin ve hassas bir olguydu. Yazma eyleminden hayatımın her anında derinden etkilenmiş biri olarak, bunu romanda derinlemesine işleme çalıştım.

Romanın yan izleklerinden biri de, Kolombus’un Amerika’yı keşfinin öyküsü. Bu konunun, İspanyadaki Yahudi kıyımı ile ilgili dikkatinizi çeken yanları nelerdir?

1492, insanlık tarihinin en önemli kesişme noktalarından biri bana göre. Kolombus’un yolculuğu hakkında pek bilinmeyen çok önemli bir ayrıntı var. Adamcağız, para ve gemi talep etmek için gittiği her yerde soğuk düş etkisi yaratmıştı. Krallara dediği şeydi: “Bana üç gemi ve bunlara yetecek mürettebat verin, size Osmanlı’yı es geçerek Asya’ya ulaşacak yollar bulayım.” Dünyanın

yuvarlaklığının bile tam olarak kabul edilmediği bir dönemde, sürekli batıya gidildiğinde Asya'ya ulaşılabilmesine bilgili, eğitilmiş kişiler bile inanmıyor. Bazıları, onun okyanusun ucundan boşluğa düşeceğini iddia ediyor. Bu, denizciler için de geçerli. Nihayetinde, İzabella'nın karşısına geçtiğinde Kolombus çareyi hapishane ve zindanlardaki tutsak denizcilerde buluyor. Peki, 1492'de o zindanlarda kimler vardı? Elbette Yahudi ve Müslüman denizciler ve âlimler.

Sonuç olarak, Kolombus'un gemilerinde, Endülüs medeniyetinin birikimiyle bu yolculuğu olanaklı kılan Yahudi ve Müslümanlar olmasaydı Katolik İspanya, Amerika'ya ayak basamayacaktı. Amerika'nın kültürel mirası ele alındığında ve bu topraklarda aidiyet düşünülürken bunun önemi çok daha iyi anlaşılacaktır. Tabii bir de bu topraklara taşınan yüz binlerce Afrikalının hazin öyküsü var. Romandaki tezat şu: Bir Osmanlı sultanının gemileri insan kurtarıırken; Kolombus'un gemileri, tarihin seyrini değiştirecek köle ticaretine başlıyordu.

Romanda, pek çok tarihi karakter mevcut; sizi en çok etkileyen hangisi?

Her karakterin farklı yönlerine hayranım demek belki daha doğru. David'in İbranice harflere olan aşkı, Davud'un Elif'e olan hasreti, şehzade Bayezid'in nefsiyle savaşı, Piri Reis'in yıldızlara bakınca kâinatı okuyabilen aklı, Kemal Reis'in cesareti, ve Türk korsanlarının dostluğu ve atışmaları gibi... Ve elbette hem okçu hem de bir yazı aşığı olan Hattat Şeyh Hamdullah'ın sağlam karakteri...

Kahramanları dinî aidiyetlerine göre ayırırsak, her grubun temsilcilerinin belirgin bir şekilde, belli bir karakter modeli ile vasıflandırıldığını gözlemlemektemiz. Sizce insanlar aidiyetlerine göre bu kadar kesin, belli bir davranış biçimi gösterir mi?

Göstermez elbette. Ama roman sanatının kurgu sınırları çerçevesinde ve özellikle bu hikâyede dinî kimlikler önemli; bunlar biraz daha öne çıkarılmış olabilir... Fakat bu, şu demek değil: Her karakter kendi dininin

dışındakini 'öteki' olarak algılıyor. Tam aksine, romanın ironik esprilerinden biri: Karakterler dinlerine sadık oldukları ölçüde diğerlerine saygılı, anlayışlı ve hürmetli oluyorlar (Katolik Engizisyon liderlerini elbette bu vasıfların dışında tutuyoruz). Aynı hususu Davud'un karakterinde ya da David'in İbrani kültürüne olan sadakatinde görmek gerekir. Elbette farklı dinlerin farklı yüzleri de var; örneğin Keşiş Santiago'nun dinini Engizisyon mantığıyla karşılaştırın; ya da El Mohadlı Müslüman'ı, Davud'un felsefesiyle... Nihayetinde İbrahimi dinlerin paylaştıkları değerler, huzurlu bir beraber yaşama kültürü için fazlasıyla yeterli. 'David' ve 'Davud' karakterleri arasındaki sembolik bağlantılar, 'alef' ve 'elif' arasındaki incelikler hep bu motifin parçaları...

Ortaçağ'da doruğa çıkmış İslam bilim ve felsefesinin uygarlığa müthiş katkısı olmuştur. Sizce ne oldu da, İslam medeniyeti bu parlak dönemini devam ettiremedi ve hâkim olduğu bütün coğrafyalarda hissedilir bir gerileme yaşandı?

İmparatorluk serisi için araştırmalara başladığımda, Endülüs İslam Medeniyetinden o derece etkilendim ki, ikinci eserimin kesinlikle İspanya'yı anlatması gerektiğine daha o zamanlarda karar verdim. (O zamanları Fatih'i araştırıyordum.) Bu nasıl bir dönemdir ki, bir Yahudi, bir Hıristiyan ve bir Müslüman bir araya geliyor ve muhteşem yıldız haritaları çıkartıyorlar. Bu nasıl bir dönemdir ki, İbrahimi dinlerin belki de en önemli âlimleri, düşünürleri aynı anda ortaya çıkıyor: İbn Meymun, İbn Arabî ve İbn Rüşd...

Ne var ki, hiçbir güzel şey sonsuz değil... Bir yerde bu bir bayrak yarışı gibi de düşünülebilir. Dokuzuncu - onuncu yüzyıllarda Abbasiler, daha sonra 15. asra kadar Endülüs medeniyeti ve son olarak da Osmanlı Klasik Çağı, çok önemli medeniyet hamleleri geliştirmişler. Ama 16. yüzyıldan itibaren önemli bir şey oluyor: Portekiz ve İspanya önderliğinde Batı ve Orta Avrupa krallıklarının başlattıkları keşifler, yeni toprakların sömürülmesi ve kolonyal düzenin kurulma-

“Kitap Ehli” kavramını anlayan bir insan, başkasına, “Sen Yahudi misin, Hıristiyan mısın?” diye soramaz bile. Hz. Musa, Kur’an’da en çok adı geçen peygamber. Hz. Davud ve Hz. Süleyman, Kur’an’ın en görkemli peygamberleri arasında... Bu ayetleri ezbere bilen bir insan, bir Yahudi’yi incitebilir mi? Adaletin ya da adaletsizliğin dini yoktur... ”

sıyla birlikte, eşine az rastlanır bir sanayileşme devrimi gerçekleşiyor ve Avrupa toplumları zenginleşiyor. Osmanlı coğrafyası ne yazık ki, ayak uyduramıyor bu gelişmelere. Çarpık bir taklitçilik, değerlerde yozlaşma, eğitim kurumlarında gerilemeyle birlikte toplumda cehalet gibi önemli hastalıklar başlıyor. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları da bu coğrafyanın tamamen belini büküyor... Ama nihayetinde bu bir devir daimdir. Her aydınlığın ardından bir karanlık kaçınılmazdır.

Tarih süresince Yahudiler özellikle Hıristiyanlardan korkunç zulüm görmüş, hatta pek çok kez soykırımı maruz kalmışlardır. Ortaçağ İspanyasında ya da 450 yıl sonra Holokost'ta, sadece fiziksel olarak değil, kültür miraslarıyla da dünyadan silinmek istenmişlerdir. Kanaatinize göre bu nefretin neden(ler)i nedir?

Zaten kültürün silinmesi, fiziki tahribattan da ciddi bir olaydır. Kültür bir yerlerde saklı kaldığı sürece, insanlar onu elbet bir gün tekrar yeşertirler. Ama hem Engizisyonunda hem de Holokost'ta kültürün tam merkezine inanılmaz şiddetli ve kin dolu bir saldırı var. Kitaplardan ateş kuleleri oluşturuluyor. İnsanların dinlerini yaşamamaları için aklın almayacağı türden işkenceler uygulanıyor...

Sorunuza gelince, bence nefretin nedeni olmaz. Bunu mantıklaştırmaya çalışmak pek doğru bir yol olmasa gerek. Bunlar hastalıklı beyinlerin yol açtıkları işler. Katoliklikten bahsederken bile dikkat etmek gerekir; ben sanmıyorum ki, bugün aklı başında sofu bir Katolik, ortaçağdaki canileri kendi din kardeşi olarak görsün. Vatikan bile birkaç kez özür diledi olanlardan ötürü. Almanya zaten on yıllardır üzerindeki Nazi yaftasını silmek için çaba sarf ediyor... Ama olayı tarihsel konjektüre oturtmak için belki şöyle bir analiz yapılabilir: Yahudiler, yüzyıllarca toprak sahipliğinden men edilmiş. Pek çok krallığın tebaası tarımla meşgul olurken, Yahudiler bunun dışında bırakılmış. Onlar da sonuç olarak ticarete ve ilmi bilimlere ağırlık vermişler. Sonra da bunların birçoğu önemli tüccarlar olunca, cahil halktan bazıları Yahudileri kıskanmış, çekememiş. Yani, ortaçağ önyargısı olan 'Zengin

“ Kolombus'un gemilerinde, Endülüs medeniyetinin birikimiyle bu yolculuğu olanaklı kılan Yahudi ve Müslümanlar olmasaydı Katolik İspanya, Amerika'ya ayak basamayacaktı. Romandaki tezat şu: Bir Osmanlı sultanının gemileri insan kurtarıırken; Kolombus'un gemileri, tarihin seyrini değiştirecek köle ticaretine başlıyordu.

Yahudi' kavramı aslında bir yerde Katolik ve birtakım Müslüman dünyanın kendi kendine kısmen yol açtığı bir olgu. Sonra kalkıp çok zengin oluyorlar diye Yahudileri suçlamışlar.

Sizce, dinine bağlılığından dolayı kendisine Bayezid-i Veli denilen, 'Sofu Bayezid' lakaplı Sultan, Yahudileri kurtarmak uğruna risk alarak Kemal Reis gibi en iyi denizcilerini ve donanmasını niçin İspanya'ya gönderdi?

İşin güzelliği orada. İnsanlar sanıyorlar ki -özellikle benim yaşadığım Amerikan coğrafyasında- bir Müslüman ne kadar dindar olursa o kadar çok El Kaide'ye yaklaşıyor. Hâlbuki tüm dünyadaki Müslümanların yüzde doksanı El Kaide'yi bir terör örgütü olarak kabul ediyor. Teröre bulaşmış olanlara soruyorsunuz: "Kur'an'da hangi ayette suçsuz insanları öldürün, diye yazıyor?" Cevap veremiyorlar. Ama terörü ve bu saldırıları lanetleyen bir Müslüman'a sorduğunuz zaman, arka arkaya ayetler sıralıyor.

Demek istediğim şey şu: Sofu Bayezid aslında dindar olmakla İslam'ın ruhunu da anlamış, özümsemiş oluyor. 'Kitap Ehlî' kavramını anlayan bir insan, başkasına, "Sen Yahudi misin, Hıristiyan mısın?" diye soramaz bile. Hz. Musa, Kur'an'da en çok adı geçen peygamber. Hz. Davud ve Hz. Süleyman, Kur'an'ın en görkemli peygamberleri arasında... Bu ayetleri ezbere bilen bir insan, bir Yahudi'yi incitebilir mi? Adaletin ya da adaletsizliğin dini yoktur...

Sultan Bayezid'e ithaf edilen bildiğimiz bir söz vardır: 'Bu Ferdinand ve İzabella ne kadar akılsız ki, kendi ülkelerinin zenginliklerinden bu kadar kolayca vazgeçip benim sultanlığımı zenginleştiriyorlar.'

Tabi burada daha realist bir izah da var: 15. asırda bir İspanyol Yahudisi demek, ya varlıklı bir insan demek ya da birkaç dili yetkinlikle konuşabilen bir âlim ya da diplomat demektir. Osmanlı hemen fark ediyor bu insanların İmparatorluk kültürüne katabileceklerini. Zaten hem Bayezid öncesi, hem de ondan sonra pek çok Yahudi asıllı vezir ve diplomat önemli görevlere gelerek çok değerli işler yapıyor, Osmanlı ve diğer kültürler arasında arabulucu oluyorlar... Yani

“ Bir ya da iki istisna dışında, bu konunun Osmanlı ayağına değinen yok. Bu yüzden bu olayı bu derece kapsamlı anlattığımız için aslında Türk ve Dünya edebiyatında bir ilk olma iddiası var romanın. Kaldı ki, günümüzdeki siyasi, sosyo-politik yapı düşünülduğünde bu hikâyeyi hatırlamaya her zamankinden daha çok şimdi ihtiyacımız var. O asırlardan öğreneceğimiz çok şey var. ”

Bayezid'in Ferdinand ve İzabella'ya 'salak' demesi boşuna değil.

'Kurtarma Operasyonu'ndan sonra Sultan'ın, Müslümanları Kuzey Afrika'ya, ancak Yahudileri Selanik ve İstanbul'a getirtmesinin sebebi ne olabilir?

Bu, yukarıdaki olguyla ilgili bir şey olsa gerek. Yahudilerin, İmparatorluğun kalbinde yapabilecekleri çok şey var. Dil yetenekleri sayesinde vezirlik, elçilik; ilim bilgileri sayesinde âlimlik ve ticari tecrübeleri sayesinde ise uluslararası ticaret bunlardan bazıları. Osmanlı Sultanı'nın onları bir tehdit olarak algılaması söz konusu değil. Ama Arap asıllı Müslümanlar için aynı şey geçerli olmayabilir. Onların sadakati daha çok Emevi ve Abbasilerden yana olduğu için İstanbul'daki demografik yapıyı değiştirmek istememiş olabilir Osmanlı yönetimi.

Türklerin 520 yıl evvel kendilerini 'cehennem'den kurtardığını unutmayan ve hala ibadetlerinde, ülkenin cumhurbaşkanına (bugün için Abdullah

Gül) özel dua eden Sefarad Yahudileri bu topraklarda sizce misafir olarak mı görülüyorlar?

Ladino dilinde bir türkü var: 'Türk, Yahudi ve Hıristiyan / Tüm Osmanlılar / El ele / Kardeşlik için and içmişiz!' deniyor. Bence bu şarkı, sahiplenilmesi gereken mantığı çok güzel özetliyor... 'Misafir' demek, geçici olarak gelendir, nihayetinde yolcudur. İstanbul'daki Yahudiler için böyle bir şey söz konusu değildir. Romanın başındaki David Marrano'nun anılarında, buna değinmeye çalıştım... Beş asrı aşkın bir süredir bu toprakların DNA'sı haline gelmiş bir millete misafir gözüyle nasıl bakılabilir? Bakan, ayıp eder, suç işler. Zaten Sultan II. Bayezid, onları laf olsun diye getirip Osmanlı topraklarına yerleştirmede. Getirdikten sonra cezaları çok ağır kanunnameler çıkardı ki, Sefaradlar dilediklerinde bu topraklarda huzuru bulabilsinler. Onlara ilişilmesi kati süratle yasaktı. Kanunnamelerde bu açık bir şekilde görülür. Osmanlı'nın kozmopolitizmi günümüzde olduğu gibi lafta kalmamış, İmparatorluğun ana parçası haline gelmişti.

981 Kastamonu doğumlu Beyazıt Akman, Fulbright bursuyla gittiği Amerika'da 2006'da, İngiliz Edebiyatı master derecesini aldı ve Illinois State Üniversitesi'nde doktora başladı; "Batı Edebiyatı'nda İslam Algısı ve Türkler" konulu doktora teziyle mezun oldu. Sekiz yıldır Amerika'da yaşayan Akman, halen New York Üniversitesi-Geneseo'da 'Dünya Edebiyatı ve İslam', 'Osmanlılar ve Batı Edebiyatları' gibi konularda dersler veriyor. Uluslararası akademik dergilerde makaleleri bulunan yazar, Amerika'da pek çok konferansta bildiriler de sundu. Genç akademisyen, doktora araştırmasıyla 2010'da Washington'daki Smithsonian Enstitüsü'ne özel araştırmacı olarak kabul edildi. Yazarın İmparatorluk serisinin ilk kitabı "Dünyanın İlk Günü" büyük bir ilgi görerek yaklaşık elli bin adet baskıyla 'en çok satan ilk romanlar' arasında yer aldı.

Kitaplarınızın konusu olarak, özellikle Osmanlı Tarihi'ni seçmenizin bir nedeni var mı? İmparatorluk serisi altında 2010 yılında çıkan ilk kitabınız "Dünyanın İlk Günü"nde Fatih Sultan Mehmed'i anlatıyorsunuz. "Son Sefarad"dan sonra seriye devam edecek misiniz?

Sekiz yıl önce Amerika'ya İngiliz Edebiyatında master yapmaya geldiğimde, aslında ben 'Batı'yı öğrenmek istiyordum. Amerika'da hiç beklemediğim ölçüde kendi kültürüme karşı bir önyargı ile karşılaştım. İnsanların Türkler ve İslam kültürüne karşı inanılmaz önyargıları ve yanlış bilgileri vardı. Fakat sonra kendime şunu sordum: Sanki ben çok mu iyi biliyorum kendi tarihimi, kendi kültürümü... Böyle böyle, Batı edebiyatlarında Türk algısı, Hıristiyan-Müslüman ilişkileri, bunların edebiyatta yansımaları derken kendimi hem akademik hem de kurgu alanında tarihin tam ortasında buldum. Türk-İslam kültürünü en iyi şekilde öğrenmek, bunların Batı'daki yansımalarına bakmak da, Osmanlı Klasik Çağı'nı ve Osmanlı'nın 'Batı' ile ilişkilerini anlamaktan geçiyordu. Edebiyat ve kurgu ile gençliğimden beri ilgilendiğimden, bu konuyu romanlaştırmayı istedim.

Derin bir araştırma altyapısı olan Umberto Eco, Ken Follet gibi devlerin yaptığı gibi, uluslararası standartlarda kendi kültürümü anlatmak... Burada Osmanlı'nın son iki yüzyılı ile Osmanlı Klasik Çağı'nı da birbirinden ayırmak gerekir... Serinin beş kitaptan oluşmasını öngörüyorum, bu şekilde yola çıktım yıllar önce. Tüm romanların hepsinin de konuları aklımda. Sekiz yıl önce, Osmanlı Klasik Çağı'nı romanlaştırma düşüncesiyle yola çıktığımda bu alanda yazılmış tek bir eser yoktu. Ancak şimdi böyle değil, işi biraz ayağa düşürdüler. Üçüncü romandan sonra biraz ara vermeyi düşünüyorum, araya başka projeler girecek... Yine tarihî romanlar olacak.

Yurtdışında yaşayan biri olarak romanın uluslararası durumundan bahsedebilir misiniz? Çeviriler ne aşamada?

İstanbul'da çevirilerle ilgilenen ajan-sım, "Dünyanın İlk Günü, şimdiye

Jacob ben Asher Arbaah Turim
1493'te Nahmias Kardeşlerin İstanbul'da bastıkları ilk kitaptan bir sayfa

kadar yurtdışındaki yayıncılara sattığım en hızlı roman," diyor. On iki dilde çevirileri devam ediyor. Roman, Bulgaristan'da üçüncü baskısını yapmak üzere... Tabii, üç büyükler (İngilizce, Fransızca, Almanca) çok daha zor. Romanlarımın tarihî terimler içermesi ve yedi yüzer sayfa olması, işi daha da zorlaştırıyor... Ama ben şahsen "Son Sefarad"ın önünü çok daha açık görüyorum. Anlattığı hikâye ve tema bakımından özellikle İspanya ve Amerika başta olmak üzere yurtdışı pazarında daha hızlı ilerleyeceğini düşünüyorum. Zira, İmparatorluk serisinin asıl hedefi uluslararası pazardır.

"Son Sefarad"da, olayları adeta bir film tadında aktarıyorsunuz. Kısa kısa bölümler, bölümler arasındaki geçişler bende heyecanlı bir film izlediğim izlenimini yarattı ve kalın olmasına rağmen kitabı kolay okumamı sağladı. Tarihî olayların son dönemlerde ilgi çektiği televizyon dizi dünyasından teklif alırsanız, romanınızı senaryolaştırmayı düşünür müsünüz?

Benim hep söylediğim bir şey var: Param olsa, bu hikâyelerin direkt filmi çekirdim. Hem bir akademisyen hem de hayal gücü geniş biri olarak

romanlar imdadıma yetişti; ihtiyacım olan tek şey de bir kâğıt ve kalemdi. Sinemanın gücünü hiçbir zaman yadsıyamayız. 'En çok satan' kitabı yüz binler okur, sinemayı on milyonlar izler. Ben bu romanları her zaman, birer sinemaya dönüşecekleri umduyla yazıyorum. Zaten roman tarzım da sizin de belirttiğiniz gibi sinema dilini üst düzeyde kullanıyor; gerçek zamanlı kısa sahnelerin arkasındaki gerçek bu.

Fetih filminden sonra ilk romanımın önü biraz kesildi, zira çalıp çırpıldılar romanımdan. Faruk Aksoy'un bizzat demeci var, "Beyazıt Akman'ın Dünyanın İlk Günü'nden etkilendim," diye. Romanın ruhuyla o filmin alakası yok ama belli ki, bazı araştırmalarımın ve konseptten istifade etmişler... Başka bir yapımcı daha vardı; altı ay görüştük, ama romanın ruhuna uygun hareket edeceklerini garanti altına alamadığım için o da olumlu sonuçlanmadı.

Bana sorarsanız, bu ikinci romanın direkt Hollywood tarafından ele alınması gerekiyor. '1492' şimdiye kadar hiç bir zaman sağlam bir hikâyeye işlenmedi. Farklı dinlerin dostluğunun hikâyesine ve bu hikâyenin dostluğuna her zamankinden daha çok şimdi ihtiyacımız var. Umarım birilerinin dikkatini cezp etmeyi başarabiliriz. ■

SAKA

BEAUTY/SPA & ANTI - AGING

- Pevonia Cilt Bakımı
- Anna Gaspi Cilt Bakımı
- Placenta Cilt Bakımı
- Schrammek ve GREEN PEEL
- Vücut ve Selülit bakımları
- Biocell (Jennifer Lopez'in vazgeçilmezi)
- Radyofrekans (Vücut ve yüz hatları düzeltme)
- Kavitasyon
- Masajlar
- Sauna
- Lut Gölü Tuzu
- Long Time Liner (Kalıcı Makyaj)
- Podiatri (El ayak bakımı)

PCO Sheep Placenta Maskesi
Marmara Bölgesi Tek Yetkili
Genel Distribütörü

Bu ilan ile gelene
herhangi ikinci uygulama

%50 indirimli

Dr. med. Christine
SCHRAMMEK
derma.cosmetics

Schrammek sezonu başlamıştır.
Randevu için arayınız.

"...dur geçme, ne kadar güzelsin!"

Kalemin duayeni Stefan Zweig'in bir kitap başlığı olan "Yıldızın Parladığı Anlar"ı andırdığı kadar, Faust'un özlemine duyduğu "eğer yaşadığım bir an için desem ki, dur geçme, ne kadar güzelsin!" dedirten dört saatsal olayı paylaşmak istiyorum sizlerle bu ay... Bunların her biri değişik bir dönemi, bir kültürel ortamı veya ayrı bir "ekol"ü simgeliyor.

İlki, Borusan Filarmoni Orkestrası'ndan 10 Ocak akşamı dinlediğimiz "Yeni Yıl Konseri"nde çıktı karşımıza. Bu tür dinletilerde, Viyana'nın "Altın Opera Dönemi"ni taçlandırmış Strauss hanedanının valsleri, polkaları, özellikle "Yarasa" opereti uvertürü ve bir-iki aryası, on yıllardır artık gelenekselleşti... Ancak bu kez değişik tellerden de çaldı, Avusturyalı daimi şefleri Sascha Goetzl'in yönetimindeki orkestra: Viyana'nın o inişli-çıkışlı 1860-1938 döneminin ikinci yarısında ağırlık kazanmış, birazcık daha entelektüel "Gümüş Opera Dönemi"nde dolaştırdılar bizi. Franz Lehár'ın "Gülücükler Ülkesi" ve "Guiditta" ile Emmerich Kalman'ın "Çardaşfürst" operetlerinden örnekler dinlerken, bu yapıtların aslında 20.Yüzyıl Amerikan müziklerinin beşliğini oluşturduğunu algıladım yeniden... Bu dönemin neredeyse tümü Yahudi olan bestecileri ve Alfred Grünwald, Ludwig Herz, Paul Knepler, Bela Jenbach, Viktor Leon ve Leo Stein gibi söz yazarlarının hemen hiç biri A.B.D.'ye kavuşmamış, aralarından Fritz Löhner-Beda'nın Auschwitz'de ve Fritz Grünbaum'un Dachau'da katledilmiş olmalarına rağmen, bu "gümüş ustaları" gerek Broadway gerekse Hollywood'un "Altın Müzikal Dönemi"nin hiç kuşkusuz babaları sayılırlar – yarı ironik / yarı "dekolte" şarkı sözleriyle, kulağa hoş gelen tınılarıyla ve gözleri okşayan dans sekanslarıyla... Bu operetlerin değerini anlayanlar ve onlara gereken önemini verenler için unutulmaz bir akşamdı, BİFO sanatçılarının bize sunduğu..!

Broadway demişken, sevgili Defne Halman'ın bize tiyatro kültürünün bu mabedinden getirdiği, son derece keyif aldığım bir oyuna da kısaca değinmek isterim. Gene Ocak ayında Kenter Tiyatrosu'nda izlediğim "Toplu Hikâyeler", bir yandan Yale Üniversitesi'nde tiyatro yazarlığı dersleri veren, öte yandan aralarında Pulitzer Ödülünü de almış nitelikli oyunları sık sık Broadway'de sahnelenen Donald Margulies'in kaleminden gelme. Konusunu iki satırda özetleyecek olursak, çekingen/sakar/heyecanlı bir öğrencinin oyunun başında hocasına taparken, daha sonra asistanı, yoldaşı, Türkiye'de "manevî kızı" da denilebilecek arkadaşı, gittikçe de rakibi ve sonunda düşmanı olmasıdır... Ancak Margulies bir adım ileriye gidiyor, kendisi gibi Doğu Avrupa kökenli bir Amerikan Yahudisi olan, 1966 yılında yalnızlık ve sefalet içinde ölmüş efsanevi şair

Delmore Schwartz'ı o düşsel iki kadın yazarının arasına yerleştirerek, ona adeta "perdenin altında" değişik bir anut diyor. Edebiyat çevreleriyle ince ince dalga geçen bu zekice kotarılmış oyunda bir yandan öykücülüğe ait etik kurallara yönelik iletiler ile karşı karşıya kalıyoruz, öte yandan da Kadriye Kenter ve Defne Halman'ın sergilediği dört dörtlük sahne performansı..! Yahudi mizahının o eşsiz kelime oyunları ve metaforlarıyla dolup taşan, kendine has bu entelektüel ortamı resmeden "Toplu Hikâyeler" hiç kuşku yok ki, bu sezonun özgün ve başarılı yapımlarındandır..

Bir an için Broadway'de kalıp, orada yüzlerce kez perde kaldırmış nice müzikallerinden çıkma, dünyanın dört bir yanında halen "caz standard"ları olarak söylenmekte olan şarkılarıyla tarihe geçmiş Cole Porter'i de kısaca analım. Niye mi? İKSV'nin Şişhane Deniz Palas'daki "Salonu"nda 26 Ocak gecesi tanık olduğumuz olağanüstü bir dinleti nenediyle... 2011'den bu yana Ocak, Mart ve Mayıs aylarında "Caz Ağacı" adıyla düzenlenen özel "anma" konserleri dizisinin yedincisi bu büyük besteci/söz yazarına ayrılmıştı... Yetenekli bir caz beşlisinin eşliğinde, günümüzde yıldızları parlayan genç vokalistlerimiz Çağır Kaya, Ceyda Özbaşarel, Başak Yavuz, Şirin Soysal ile

grubun gitaristi Bora Çeliker'in seslerinden dinlediğimiz, çoğu özgün düzenlemelerle sunulan yirmiyi aşkın son derece başarılı Porter yorumu, iki saat boyunca ayakta durmamızı fazlasıyla karşıladı! Mart sonunda aynı "Salon"da olması beklenen "Caz Ağacı" dizisinin sekizincisi, George Gershwin'e adanacak – ve onu da kesinlikle öneririm..!

Apayrı bir kültürden kaynaklanan, ancak özellikle sunuş şekline büyük keyif aldığım başka bir müzik türünden oluşan başka bir akşamı da burada anmadan edemeyeceğim... Gerek batı sanat müziği mecrasından gelme ve orada da zevkle dinlediğim (örn. Tekfen Filarmoni ile Hasan Uçarsu'nun kendisi için yazdığı "Arp, Çeng ve Orkestra için Konçertosu"nda), gerekse bu toprağın türkülerini ("Elişi" albümünde olduğu gibi) veya dünya müziklerini (Yinon Muallem ile kotardıkları "Telveten" albümünde) icra eden arp sanatçısı Şirin Pancaroğlu, gene Ocak ayında İTÜ Maçka Konser Salonu'nda değişik bir formasyonla karşımızdaydı: "Cafe Tango" projesinde Arjantinli bandoneon ve gitar sanatçılarıyla birlikte o ülkeye has milonga ve tangoları seslendirirken, Türk bestelerini de ihmal etmedi. Topluluk Piazzolla, Gardel ve Bardi gibi tanınmış Arjantinli üstadların ezgilerini çalarken, aralarına Fehmi Ege, Celal İnce ve İbrahim Özgür'ün sevilen tangolarını da serpiştirdi, zaman zaman İncesaz grubunun solisti Derya Türkan'ın sesine ve iki genç dans sanatçısına eşlik ederek...

Niteliği birazcık arayan, alâsını bulur..!

» Orhan Duru: Roman Medyadan Önce Gelir

Seçme Yazılar – Yapı Kredi Yayınları, 356 sayfa

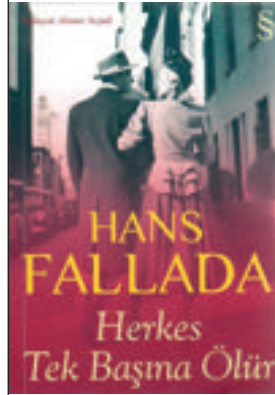
Uzuuun yıllar önce, Milliyet Sanat Dergisi daha küçük boy ve kuşe olmayan sayfalarla basıldığında, ay be ay Orhan Duru'nun birer sayfalık deneme/makalelerini sabırsızlıkla bekler, zevkle okur ve ardından kesip bir dosyada biriktirirdim. Orhan Abi ile seksenli yıllardan beri Bilim Kurgu ve Beat Kuşağı edebiyatı zevklerini paylaşırdık; daha sonraları kendisiyle Şalom Öykü Yarışması Seçici Kurul'unda birlikte olmak ayrıcalığına kavuşmuştum... Bugün ise, zamansız ölümünden üç yıl sonra edebiyatçı Burak Fidan'ın derlediği, değişik dergi ve gazetelerde yayımlanıp daha önce kitaplaşmamış yüzü aşkın yazılarına YKY'nda çıkan bir seçki ile kavuşabildik. Duru'nun 1950'lerde kaleme almaya başladığı ilk gençlik karamalarından, gezi notlarına, ustası olduğu öykü üstüne denemelerinden portre yazıları ve kitap eleştirilerine uzanan, mürekkep tutkunu bireylere büyük keyifler verecek olan bu derlemeyi, meraklısına içtenlikle öneririm. İster "Az Gelişmiş Ülke Edebiyatı" (1963) veya "Bilim-Kurgu Şöleni" (1995) hakkındaki denemeleri olsun, isterse "Zeki Müren" (1996) veya "Allen Ginsberg" (1997) portreleri, yoksa 1966'da kaleme aldığı "Robbe-Grillet'in Yeni Romanı"ndan, "Mayk Hammer" (1998) kitapları hakkında yazdıklarına uzanan, çoğu 2-3 sayfayı geçmeyen bu "yükte hafif, nitelikte ağır", hap gibi yazılarını zevkle yutacağınızdan eminim..!

» Hans Fallada: Herkes Tek Başına Ölüyor

Roman – Everest Yayınları, 608 sayfa

Bir zamanlar Almanya'nın en popüler yazarları arasında sayılan Fallada'nın ölümünden önce yayımlanan son yapıtı, Nazi dönemi ile hesaplaşıyor... Bugüne dek yirmiyi aşkın dile çevrilmiş olan bu roman, 1940'ların Berlin kentini ayrıntılı biçimde gözlerimizin önüne sererken, kayıtsız birer Hitler hayranı olan Quangel çiftinin bu rejime gittikçe karşı gelmelerinin öyküsünü anlatıyor. Cephedeki oğullarının ölüm haberini almalarıyla başlayan "nereye gidiyoruz?" türü sorgulamaların ardından, Nazi yönetimince sürdürülen faşizme meydan okumaları gerektiğini anlarlar! Kendi yöntemleriyle savaşıma başlamalarına, ancak sonunda bu orantısız güce dayanamayıp yok olmalarına ibretle tanık oluyoruz... 1893-1947 yılları arasında yaşamış olan Hans Fallada, özellikle 1932'de yayımlanan ve Almanya'nın savaş sonrası ekonomik sıkıntısının sıradan halk toplumu

nezdindeki yansımalarını anlatan "Kleiner Mann, was nun?" romanıyla büyük başarı kazanmıştı. Dilimize "Küçük Adam, Ne Oldu Sana?" olarak çevrilmiş olan bu yapıtın tiyatro uyarlaması şu anda sahnelerimizde boy gösterirken, yazarın ölümünden sonra yayımlanmış "Ayyaş" romanı da, gene Everest Yayınları tarafından geçtiğimiz yıl içinde Ahmet Arpad tarafınca dilimize kazandırılmış olup eşit derecede nitelikli bir okuma keyfi sağlıyor... Kanımca "Cabaret" türü müzikalvari sulandırılmalarla çok kaybetmiş oyunu değil, ancak bu iki romanı okurlarıma rahatlıkla salık verebilirim.

» Daniel Kahn & The Painted Bird: Lost Causes – Oriente Musik – www.oriente.de

Klezmer müziğini bilirsiniz – ya "progressive klezmer"i? İşte, bunu Chicago doğumlu olup Berlin'i yurt edinmiş ozan/besteci/pianist/akordeonist/vokalist Daniel Kahn ve grubu "Boyalı Kuş" yapıyor! Doğu Avrupa Yahudilerinin eğlence müziği klezmer ile radikal Yiddiş baladları, siyasi kabare ve punk folk türlerinin bir karışımını içeren üçüncü albümünde de akordeon, klarnet, keman, tuşlu çalgılar, bas, davullar ve misafir sanatçıların çaldığı trompet ve trombonun eşliğinde çok değişik bir müzik seçkisini dinleyebiliyoruz – Krakov gettosunda öldürülmüş olan efsanevi besteci Mordechai Gebirtig'in iki işçi marşı ile Brecht/Weill, Moshe Beregovski, David Edelstadt ve Mark Warshavsky'nin sol içerikli şarkılarını, Lili Marleen üzerine müthiş bir parodiyi, bir-iki Aşkenaz halk ezgisi ile Kahn'ın sözlerini yazıp bestelediği "Sunday After the War" ile "Inner Emigration" gibi çarpıcı yapıtlarını... Kahn'ın melodileri zaman zaman Klezmatiks grubunu andırmıyor değil, sözleri ise bazen Leonard Cohen'i de çağırıştırıyor. "Lost Causes" albümü, 2011 Alman Müzik Yayınları Eleştirmenleri Ödülü'ne layık görülmüş olup, iki ay önce piyasaya çıkmış "Bad Old Songs" CD'si de şu sıralarda büyük ilgi görmektedir. Bu ayın sonlarına doğru Goethe Enstitüsü ve Aşkenaz Cemaati'nin işbirliğinde İstanbul'da iki konser verecek olan Daniel Kahn & The Painted Bird grubunun albümlerini belki bu vesileyle edinmek olasılığımız doğacak – yoksa tümü www.oriente.de portalından kolaylıkla ısmarlanabilir...

AYIN ALBÜMÜ

İNCELEME

Süzet M. SİDİ

Müzik, *Mahler,* Magma...

*Yaşam,
notaların ve
ritimlerin
sonsuz bir
kombinasyonu
sadece...*

59/17... Ellidokuza onyediyedi... Yaşamıma damga vurmuş, kimliğimin bir parçası olmuş birçok sayıdan biri... Bir kod gibi, hakkımda çok önemli bilgiler veren bir sayı... 1959 yılında daha küçücük bir çocukken 17 numaralı öğrenci olarak İstanbul Belediye Konservatuarı'na (bugünkü İstanbul Devlet Üniversitesi Konservatuarı) girdiğimi... 1959 yılında Beşiktaş'ta bulunan Konservatuar'da müzik öğretime başladığımı... O zamanlar konservatuarda piyano öğretmeni olan Rana Erksan'ın ve sonra Ferdi Statzer'in öğrencisi olduğumu... Ve en önemlisi ben daha altı yaşındayken hiç farkına varmadan dünyayı notalarla algılamaya başladığımı... Hem de herkesin dünyayı benim gibi algıladığını sanarak...

"fadiyez re" (appogiatura)... Kapı çaldığında duyduğum... Başkalarının 'ding dong' dediği...

"sol si re si sol re si re si re sol si la sol fadiyez la sol fadiyez mi re" (legato)... telefon çaldığında duyduğum... Başkalarının telefon çalıyor dediği...

"do sol la mi, do sol la mi" (staccato)... Cep telefonum çaldığında duyduğum... Nokia'nın 'marbles' ('bilyeler') zil sesi olarak adlandırdığı...

Sadece çalan aletleri değil, tüm sesleri nota olarak duyuyorum... Kapının gıcırdaması, lodos rüzgârının pancurlara çarpışı, yanımdan hızla geçen arabanın sesi, frenine basılmış arabanın sesi, saatin sesi, matkabın sesi...

Dünyayı notaların ve ritimlerin sonsuz kombinasyonu

olarak algılıyorum, bilmediğim bir yaşımdan beri... Sanırım notalarla uzun bir süre uğraşmış, yüzlerce müzikal dikte (herhangi bir müzik aleti ile çalınan melodiyi müzik portelerine doğru ritim ve notalarla yazma) yapmış herkes için benzerdir durum...

Ancak yirmili yaşlarımdan beri bu algılamamın sınırları genişledi... Kulağında titreşim yaratmayan ama diğer duyu organlarıyla algıladığım neredeyse her şeyin bir notası, bir melodisi var bende artık... Sıcığın, soğğun, çiçek kokusunun, tarçın kokusunun, ekşinin, tuzlunun, mavinin, beyazın... Hatta sessizliğin... Hayır, hayır, hava sıcak ya da soğuk olunca bir takım sesler duymuyorum... Çiçeği koklayınca, ya da göğün mavisine bakınca da notalar çınlamıyor kulağında... Ters oluyor... Belirli bir nota ya da melodide sıcaklığı, başka bir melodide soğğu hissediyor, bir başkasında çiçek kokusunu ya da ekşinin tadını alıyorum... Beynimde bir ilişkilendirme mekanizması gelişti istemsiz... Her duygunun da bir notası var bende... Öfkenin, sevincin, acının, hayretin...

Bu farklılaşmam Beethoven'ın 'Ay Işığı Sonatı'nı çaldığım günlere dayanıyor... Deli gibi aşık olduğum günlere... İlk kez bir bestecinin, Beethoven'ın, bir eseri bestelerken ne düşünüp, hissettiğini merak edip araştırmaya çalıştığım günlere... Biyografisini güç bela Sander Kitapevi'nde bulmuş -o günlerde daha 'google' girmemişti yaşamımıza-, bestecinin aşklarını, tutkularını, bunalımlarını okudukça

piyanomun üstündeki Beethoven'in bronz büstü, etiyle, kemiğiyle bir insana dönüşmüştü. Ama umduğumu bulmamıştım...

Beethoven'in bu dünyaca tanınan eserine 'Ay Işığı Sonatı' adını verirken, kimbilir, bir gece ay ışığında neler düşünmüş ve duyumsamış olduğunu öğrenmek için kana kana okuduğum kitap bana, esere bu adı verenin Beethoven olmadığını, onun bu esere sadece 'Neredeyse Bir Fantazi' ('Quasi una Fantasia') başlığını yazdığını, eserin isim babasının bir müzik eleştirmeni olan Ludwig Rellstab olduğunu söylüyordu, hem de bestecinin ölümünden beş sene sonra esere bu ismi vermişti...

Demek Beethoven bir gece ay ışığında aşık olduğu bir kadını hayal ederken bestelememişti bu eseri... Hayallerim yıkılmıştı...

Küskün, bestecinin özel yaşamına duyduğum ilgiyi oldukça kaybetmiş, kitabı okumaya devam ederken edindiğim bir bilgi beni teselli etmişti ama biraz... Evet, Beethoven bu esere 'Ay Işığı' adını vermemişti ama, bu eseri bestelediğinde, 17 yaşındaki öğrencisi, Kontes Giulietta Guicciardi'ye aşık; yüksek beklentilere sahip bir ailenin kızı olan kontes ile bir ilişkinin 'Neredeyse Bir Fantazi' olduğunu bildiği için de eserine bu başlığı uygun görmüş ve yaşadığı dramı vurgulamak amacıyla eserinin son bölümünü çok güçlü ve hızlı

“**Dünyayı notaların ve ritimlerin sonsuz kombinasyonu olarak algılıyorum, bilmediğim bir yaşından beri...**”

çalınması gereken bir bölüm olarak bestelemişti... Demek ki aşkın, hatta imkansız aşkın da bir melodisi vardı... (Yıllar sonra Beethoven'in bu eserinde geleneksel sonat formuna uymadığı, yani form açısından 'Neredeyse Bir Fantazi' yaratmış olduğu için esere bu başlığı koyduğunu okumuştum!)

Yıllar geçtikçe yaşamdaki her duygunun, ve insanın her anının bir duygu içerdiğini düşünecek olursak, her anının, bir nota, bir melodi olarak duyulabileceğinin farkına varmıştım. Yaşamın tümü, doğumdan ölüme, bir notalar ve ritimler kombinasyonuydu!

İşte bu farkındalık beni o güne kadar 'sevemediğim' bestecileri dinlemeye itmişti... Atonal müziğin, dissonant müziğin, modern müziğin bestecilerini, Freud ve Dışavurumcuların çağdaşı Arnold Schönberg'i, Alban Berg'i, György Kurtág'ı ve öncelikle Gustav Mahler'i...

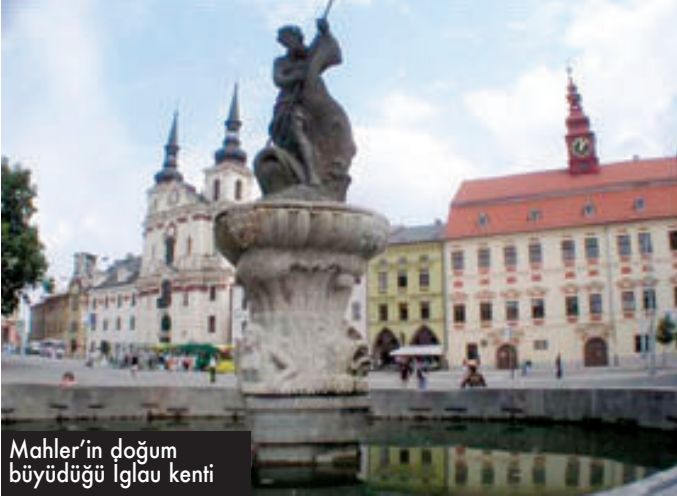
Karmaşıktı onların müziği, çözmek istiyordum... Zorlu onların müziğini dinlemek; zevk alarak dinleyebilmek istiyordum... Beynimi zorluyordu onların müziği, çünkü herkesin beyni gibi benim beynim de kalıp aramaya, daha sonra olacakları tahmin etmeye kodlanmıştı... Klasik batı müziğinde bu çok doğal olarak gelişebiliyor, eseri hiç tanımasam da melodisini aklımda tutabiliyor, bazan bir sonraki notayı, melodiyi tahmin edebiliyordum... Ama bu atonal ya da dissonant, modern müziğin bestecilerinin eserlerinde tekrar edilen kalıpları bulmak, bir sonraki notanın ne olacağını kestirmek mümkün değildi...

“**Bestelerini dinlemede zorlandığım bestecilerin önce yaşamlarını incelemeli, onların duygularını tahmin edebilmeli ve sonra onları dinlemeye koyulmalıydım**”

Besteciler bu besteleriyle imkânsızlıkları mı anlatmak istemişlerdi? Yoksa salt kendi karmaşık duyguları mı aksetmişti müziğe? İnsan ne gibi duygularla bu tür bir müzik besteleyebilirdi?...

Breslov hahamı Nahman şöyle diyordu: "Her çobanın, üzerinde yürüdüğü, oturduğu, çayır ve çimenden, koyunlarını otlatmaya götürdüğü yerden, kokladığı doğadan doğan, kendine ait bir melodisi vardır, kendi şarkısı, kendi nigun'u (ilahi melodi)... Tüm vaktini sürüsüyle geçiren çoban, hayvansal davranışlar edinmemesini işte bu melodisine borçludur, çünkü bu melodi onun kendi ruhunun damıtılmış halidir, kendi nigun'udur. İnsanoğlunun fiziki durumu ile ruhu arasındaki bağlantı bir melodidir, bir nigundur."

O halde bestelerini dinlemede zorlandığım bestecilerin önce yaşamlarını incelemeli, onların duygularını tahmin edebilmeli ve sonra onları dinlemeye koyulmalıydım... Öyle de yaptım ve bu bestecilerin eserlerini, klasik batı

Mahler'in doğum
büyüdüğü Iglau kenti

müziği eserlerinin aksine, sadece belirli zamanlarda ve şartlarda dinlemek isteyebileceğime karar verdim...

Mahler dinlemekteyim Kasım ayının başından beri... Senfonilerini... Eserlerindeki melodilerde, ritimlerde onun tüm yaşamını, tutkularını, dışlanmışlığını, acılarını buluyorum...

"Yedim ve içtim, uyudum ve uyandım, ağladım ve güldüm, dağlara çıktım, orada Tanrı'nın esintilerini dinledim ve ineklerin boyunlarındaki çanların sesinde rüyalara daldım" diyor Mahler kendi çocukluğu için...

I. Senfonisinin birinci bölümünü dinliyorum... Daha ilk notası beni onun dağlarına, onun içinde yaşadığı doğaya götürüyor... Dingin bir sakinlik hâkim yaylılarda ve üflemlilerde. Ufku seyrederek gibiyim...

Devamlı bir ufuk sesi... Sessizliğin sesi... Bir kuş sesi sonra, gu-guuuk, gu-guuuk, gu-guuuk... Doğanın huzuru kaplıyor içimi... -Beethoven'ın dokuzuncu senfonisinin başını dinler gibiyim, o kadar benzeşiyorlar ki- Doğanın sesleri çoğalıyor ve uzaktan bir klarinet sesi... Sahne değişiyor, av... Sonra büyüdü, neşeli dans şarkıları... Kilisenin çanı... Ve vurmaları... Tehditkar... Askeri bando... Huzurun bozulması... Tabiat sesleri, av sahnesi, tehdit, askeri bando, kilise çanı, hepsi karışıyor birbirine on beş dakikalık birinci bölümün sonunda, aynı Mahler'in çocukluğunu geçirdiği Iglau (bugünkü Jihlava) şehrinde olduğu gibi... Iglau (Moravya), Mahler'in çocukluğunu damgalamış olan çeşitli melodilerin hep bir arada çalındığı bir yer...

Babasının işlettiği tavernanın üst katındaki evlerinde, gecelerini her tür etnik müzik dinleyerek geçiren çocuk Mahler; gün içinde bazen dağlara tırmanıyor, doğanın seslerini dinleyerek kendinden geçiyor, büyüleniyor, bazen da şehir meydanının az ilerisindeki evlerinin önünden geçen askeri alayları, onların bando müziğine büyük bir hayranlık duyarak seyrediyor. Kimi pazarları aile dostları St. Jacob, onu, yöneticisi olduğu kiliseye götürüyor ve Mahler orada ayinlerde söylenen ilahi melodileri dinliyor. Şabat günleri,

“ Bir yandan doğa, öbür yandan tavernadaki etnik müzikler, başka bir yandan askeri bando, diğer yandan kilise ayinleri, ve nihayet sinagog ezgileri... Oldukça karışık değil mi? ”

Roşaşana, Kipur, Hanuka, Purim... Mahler sinagoga gidiyor, şarkılar duyuyor ve söylüyor.

Bir yandan doğa, öbür yandan tavernadaki etnik müzikler, başka bir yandan askeri bando, diğer yandan kilise ayinleri, ve nihayet sinagog ezgileri... Oldukça karışık değil mi? Aynı Mahler'in birinci senfonisinin birinci bölümünün sonundaki karışıklık gibi... "Bestelemek" diyor Mahler, "tuğlalarla oynamak gibi. Devamlı bir şekilde eski tuğlalardan yeni binalar inşa etmek. Aslında bu tuğlalar çocukluğumdan beri kullanılmak üzere hep oradaydılar, bestelemek

Copyrighted Material

I SYMPHONIE
AUS DEM 2 SATZ

EXTRAIT DU 1er MOUVEMENT FROM THE 1st MOVEMENT

Kräftig bewegt (Etw. mehr/ül.) Gustav Mahler 1860-1911
Klavierauszug Erwin Bälzle

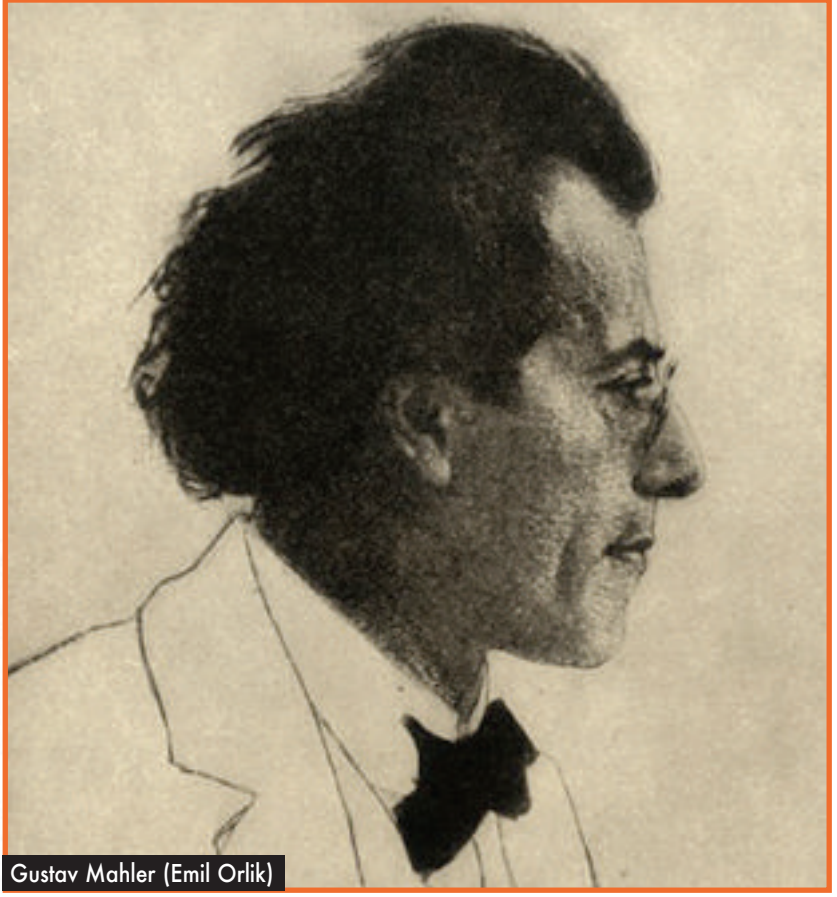
© Copyright 2011 by Universal Edition A.G., Wien Universal Edition UE 2498

onları bir araya getirmekten ibaret..."

Dinlemeye devam ediyorum... I. Senfoni, ikinci bölüm... Eserin ilk yıllardaki yorumlanmalarında yedi dakikalık "Blumine" adlı yavaş bir bölüm var, sonradan vazgeçilen... Ben de atlıyorum o bölümü ve "güçlü hareketli, ama çok çabuk değil" başlığı atılmış genel kabul görmüş ikinci bölüme geçiyorum...

Kocaman kaba papuçlarla yapılan halk dansı 'Laendler' çınıyor önce... Diğer adıyla Avusturya İmparatorluğu'nun meşhur 'Steirer' dansı... Ve birden uzaktan gelen postacı...

I. Senfoni 'Cenaze Marşı' (Frere Jacques melodisi)

Gustav Mahler (Emil Orlik)

Iglau'ya bir at arabasıyla gelen ve gelişini bir korno üfle-yerek ya da bir şarkı çığırarak bildiren postacının melodisi çalıyor Steirer dansından sonra... Zaman zaman kornonun önüne ellerini koyarak çalan müzisyenler, Mahler'in baba-sının tavernasındaki sarhoş adamların kavgaya hazır ses-lerini taklit ediyor. İkinci bölüm havanın devamlı değiştiği bir bölüm... Steirer dansı, postacının kornosu, askeri marş ve tekrar dans, postacı... Hızlı geçişler... Ve bu bölümün tam yarısında, daha sadece üç buçuk dakika geçmişken, bölüm bitti sanılıyor, ama hayır... Viyolonsellerden yükse-len bir vals müziği dansa çağırıyor... Viyana... Viyana Ope-rasının önünde geniş kaldırımlarda vals yapıyor çiftler...

“**‘Frere Jacques’ değil mi bu? Evet o! Çok ağır çalınmış hali... Mahler, kendinden küçük on iki kardeşinden altı tanesinin daha çocukken ölmüş olmasını daha iyi anlatabilir miydi acaba?**”

Birden tekrar Steirer dansına, başa dönülüyor, vals yarım kalıyor... Çevresindeki her şeyin oluşma evresinde oldu-ğunu, hiç bir şeyin sonunda varacağı yerde olmadığını bilincinde olan Mahler bazı melodileri ortada bırakıyor... Ve güçlü, her şeye hâkim bir melodiyle sona eriyor ikinci bölüm...

Üçüncü bölüm ise cenaze marşı ile başlıyor, ağır, hüzünlü, kararlı... Kanon şeklinde, katran ağırlığında tekrarlanıyor bu marş... Ama bir çocuk şarkısı olan 'Frere Jacques' değil mi bu? Evet o! Çok ağır çalınmış hali... Mahler, kendinden küçük on iki kardeşinden altı tanesinin daha çocukken ölmüş olmasını daha iyi anlatabilir miydi acaba? Ve hemen cenaze marşına bağlanan Klezmer müziği... Şiddetli bir karı koca anlaşmazlığı içinde büyüyen Mahler'in bir gün evden sokağa kaçışını ve o sırada bir sokak laternacısının çok neşeli bir melodi çaldığını duyunca, umutsuzluk ile neşenin birbirine ne kadar zıt olduğunu farkına varışını yaşıyorum... Ölümün sesi cenaze marşı ve neşeli klezmer müziği, üst üste, kanon şeklinde, birbirlerinin içinde... Yaşam da böyle bir şey değil mi? I. Senfonisinin cenaze marşı bölümü için Mahler "Çalgılar kıyafet balosundadırlar ve

“**Mahler istediği operada sanat yöneticisi olarak çalışabilmek, hayaline ulaşabilmek için kimliğinden ödün veriyor ve din değiştirerek Katolik oluyor...**”

etrafta yabancı gibi dolaşırlar” diyor, “sanki hayaletler dolaşıyormuş gibi her şeyin ölgün ve mumyalanmış olması gerek.”

Bir dizi Yahudi ezgisi peş peşe sıralanıyor sonra, klezmer ezgileri... Ama çok sürmüyor bu ruh hali ve kalın notalarda cenaze marşı beliriyor yeniden... Kalbin durma sesi sonra... Tek başına, dümdüz bir ses, kıpırtısız... Ve peşinden ıhlamur ağaçları altında kısa bir rüya, -Mahler’in “Sevgilimin iki mavi gözü” adlı Lied’inin bir kopyası- ve tekrar başa dönüyor melodi, cenaze marşı ve klezmer müziği... Klezmer baskın çıkıyor, yavaşlıyor ama tempo olarak, dipte hep cenaze marşı... Pianissimo bitiyor bölüm... Sessiz ölüm...

Son bölüm... Dinamik, saldırgan, kaotik, hektik... Birinci bölümdeki melodiye varmak için koşuyor notalar... Çocukluk, ve gençlik hayallerine döner gibi geride kalmış bölümlerden parçacıklar... Ve işte baştaki melodi, askeri alayın trampet vuruşları... Ve o melodileri bulunca dinginleşen, rahatlayan, dinlenen notalar... Kuşun gu-guuuk’u katılıyor müziğe, huzurlu doğa müzik yapıyor adeta... Eserin bitmesine birkaç dakika kala birden yaylılarda baştaki melodi tehdit ederek uyarıyor sanki, korkutuyor, yavaş yavaş hız kazanıyor... Tüm çalgılar katılıyor müziğe, amaca erişildi, bir coşku içinde bitiyor senfoni, eserin tepe noktası, apotesosu... Nefesim kesiliyor...

Mahler’in I. Senfonisi 20 Kasım 1889’da Budapeşte’de ilk kez seslendirilmiş. Orkestrayı yöneten Mahler -o günlerde Macaristan Kraliyet Operası’nın müdürü-, eserinin müzik eleştirmenlerinin çoğu tarafından beğenilmediğini duyunca “Benim zamanım gelecek...” demiş ve yanılmamış... Günümüzün çok sevilen ‘yenilik’ (innovation) kavramını o günlerde müziğine uygulayan Mahler, geleneksel müzik aletlerine geleneksel olmayan bir şekilde yaklaşmış. Trompetler, ses derinliği sağlayabilmek için sahne dışında çalınmış örneğin, ya da bir yaylının telleri çok kuvvetli çekilip, tahtasına vurularak, yaylı, bir vurmali saza dönüştürülmüş...

Mahler için müzik, yaşam amacı, yaşam sevinci... Bu uğurda her şeyi her şeye dönüştürebiliyor... Hatta kendini bile...

“Yahudi olduğum için Viyana, Berlin, Dresden, Münih bana kapılarını kapadı” diye yazıyor bir mektubunda... İsteddiği operada sanat yöneticisi olarak çalışabilmek, hayaline ulaşabilmek için kimliğinden ödün veriyor ve 23 Şubat 1897’de din değiştirerek Katolik oluyor... Viyana Operası’na iş için başvurduğunda da “Belki size bir süre önce uzun zamandır düşündüğüm gibi Katolik olduğumu söylemem gerek” diye yazıyor.

Mahler dinlemekteyim Kasım ayının başından beri... Senfonilerini... Ve özellikle IX. Senfonisini... Veda senfonisini...Dört bölümden oluşan bu senfoniye Mahler çok acı çektiği bir dönemde, 1907 yılında bestelemeye başlamış. Bir taraftan antisemit saldırılar nedeniyle Viyana Operası’ndan istifa etmek zorunda kaldığı, diğer taraftan büyük kızı Maria Anna’nın hastalanıp daha beş yaşındayken hayata veda ettiği, ve bütün bunlar yetmiyormuş gibi kendisine, dört yıl sonra ölümüne neden olacak kalp zarı

Viyana Devlet Operası

“ Yaşamın güzelliklerine ve ölümden sonra da devam edecek olan güzelliklere övgü... Kaybettiklerimizin ardından okuduğumuz Kadiş duasındaki Tanrı’ya övgü gibi...”

iltihabı teşhisi konduğu yılda...

Mahler duyduğu acıyı sözcüklere dökülebilmek için “Kimliğini ve mutluluğunu kaybetmiş birine göre dünya içbükey bir aynadan aks ediyormuşçasına, ekseninden kaymış ve çılgındır” diyor, notalara dökülebilmek için ise IX. Senfonisini, tam olarak bitirebildiği son senfonisini besteliyor... Kendinin başrolde olduğu bir filmin müziği gibi bu senfoni... Bir veda konuşması... Bir kabullenme, bir boyun eğiş... Aslında Mahler müziğiyle her ne kadar kendini anlatıyor gibi algılansa da, o aslında tüm eserlerinde olduğu gibi bu senfonisinde de tüm insanları konu edinmekte ve onlara acıtmakta... Çünkü artık insanın çile çekmek için doğmakta olduğunu bilmekte...

Viyana Devlet Opera Binası'nda Gustav Mahler'in piyanosu

IX. Senfoninin birinci bölümünün üstüne: 'Elveda' (Leb wohl) diye yazıyor Mahler. Önce arp, sonra korno 'leb wohl' diyor... İki nota... 'El-vedaaa'... Kalbin ritim bozukluğunu taklit ediyor viyolonsel ve korno... Uzaklarda bir yerde devamlı tekrarlanan 'leb wohl'... Yaylılarda 'leb wohl'... İnsanın mutluluk ve neşe isteği ile kötü kaderi yüz yüze geliyor bu bölümde... Korku dolu bir hasret, bazen donduran bir korku... Vurmaları ve korno ve tüm nefesliler: 'Leb wohl!' Korkunun dissonant sesleri ve sessizlikte yaylıların yarattığı korku filmi müziği... Kornolar vazgeçmiyor, 'leb wohl'... Gözlerimi kapatıyorum, hayali bir film geçiyor gözlerimin önünden, korku, gerilim, acı dolu... Hatta kızgınlık ve şiddet... Bir yanardağ patlaması... Magma... Birden huzur dolu ezgiler... Kabul ediş... Doğaya ya da kadere teslim oluş... Her ne kadar hemen peşinden yükselen, güçlü ölüm acısı bastırıyorsa da... Soğuyan magma... Strauss'un 'Yaşamın keyfini çıkarın' ('Freut euch des Lebens') valsi, Viyana Musikverein'in bu açılış müziği beş kez tekrarlanıyor bu bölümde... Mahler ölümünün yakın olduğunun bilincinde; bir yandan elveda derken diğer yandan insanlara tavsiyede bulunuyor: 'Yaşamın keyfini çıkarın!'... Elveda ve kalbin durma sesi ile bitiyor birinci bölüm... Ruhun karanlık gecesi... İkinci bölüm bir dans, Laendler... Ve bir vals, ama ironik... Temposu tam bir vals ama dans etmek geçmiyor insanın içinden... Bazı üflemeliler Laendler müziği çalarken, yaylılar vals çalmakta... Kimi yerlerde elveda teması geri gelmekte... İsteklerin ve imkânsızlıkların çarpışması... Orkestranın bir bölümü 'crescendo' (sesin güçlenmesi) çalarken aynı anda başka

“ Yanardağın sönüşü, müthiş parıltılar yaratmış olarak... Ölümü kabul ediş... Apokaliptik, lav püskürtüyor... Acıtıyor, lakin parıldııyor... ”

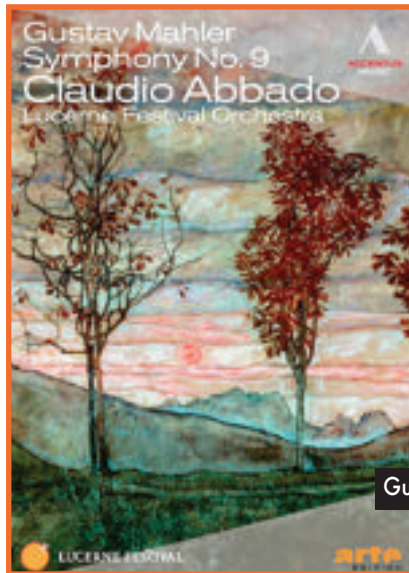
bir bölümü diminuendo (sesin güç kaybetmesi) çalmakta... Sarkastik... Acı, acı... 'Dans bitti' diyor bu karmaşık, rahatsız edici müzik... Bitti...

Üçüncü bölüm... Rondo Burleske... Acı ironisi... Kızgınlık... Grotesk bir müzik... Alaycı, zalim... Gerçekleri haykıran... Küçük insanın gündelik sorunları dert ederken, saçma, egoist hırsları uğruna debelenirken, evrensel gerçeği, ölümün varlığını unutmasına kızan bir müzik... Emmanuel Chabrier'nin oldukça basit ama çok hoş olan 'Dance Villageoise'ndan bölümler çalınıyor kulağıma, o inanılmaz uyumlu, huzurlu duygular uyandıran müzik... Ama tanınmaz hale gelmiş, öylesine çirkinleştirilmiş. Elbette... Mahler o mükemmel, huzur dolu doğa betimlemesine doğadan ayrılması mümkün olmayan ölümü eklemiş... Gerçek doğayı resmetmiş... İnsanın kaçınılmaz kaderini...

Ve final, adagio... Ölümü kabul ediş, acıdan uzaklaşma, derin bir travmadan sonra ölümün varlığına rağmen doğaya ve yaşama övgü, yaşamın gerçeğini görerek kaybı kabul ediş... Yaşam ve ölüm, umut ve umutsuzluk arasındaki dengeyi buluş... Yaşamın güzelliklerine ve ölümden sonra da devam edecek olan güzelliklere övgü... Kaybettiklerimizin ardından okuduğumuz Kadiş duasındaki Tanrıya övgü gibi... 'Yitgadal ve yitkadaş şeme raba...' 'Tanrı'nın adı yüce ve kutsal olsun! Dilediği gibi yarattığı dünyada krallığını yönetsin, kurtuluşu getirsin ve Mesihin gelişini hızlandırın...' Bu bölümü dinlerken gözlerimin yaşarmaması mümkün değil... Ve son... Kalbin son direnişleri, yavaş, tek başına uzun notalar... Yanardağın sönüşü, müthiş parıltılar yaratmış olarak... Ölümü kabul ediş...

Mahler'in bu senfonisini bir konserde dinliyorsanız, son notanın çalınmasından hemen sonra alkışlamamak gerekiyor müzisyenleri, çünkü eserin sonu bir nota değil, sessizlik, bir kaç ölçü sessizlik, tüm müzik aletlerinin sustuğu... Ölüm sessizliği...

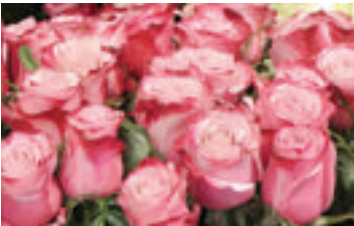
Mahler dinlemekteyim Kasım ayının başından beri... IX. Senfonisini... Veda senfonisini... Apokaliptik, lav püskürtüyor... Acıtıyor, lakin parıldııyor... ■

Gustav Mahler'in 9. senfonisi

Sevgililer Günü'nde En Özel Çiçekler...

ROZA ÇİÇEKÇİLİK, geniş ürün yelpazesıyla müşterilerine Sevgililer Günü için de çok özel seçenekler sunuyor. Kırmızı güller böyle özel bir gün için her zamanki gibi önceliğini koruyor. Hediyelerinin kalıcı olmasını tercih eden aşklar için de orkideli tasarım aranjmanlar aşkın güzelleştirdiği en güzel simgeler olarak seçilebilir.

Roza
Çiçek Mağazası

BÜLENT TALANAY
Abide-i Hürriyet Caddesi İskete sk. No 15 Şişli / İstanbul
Tel: 0 (212) 247 42 30-31 / 0 (212) 240 25 00

GEZİ

David OJALVO

Norveç'in başkenti
Oslo'da SİCAK
BİR MODERNİZM

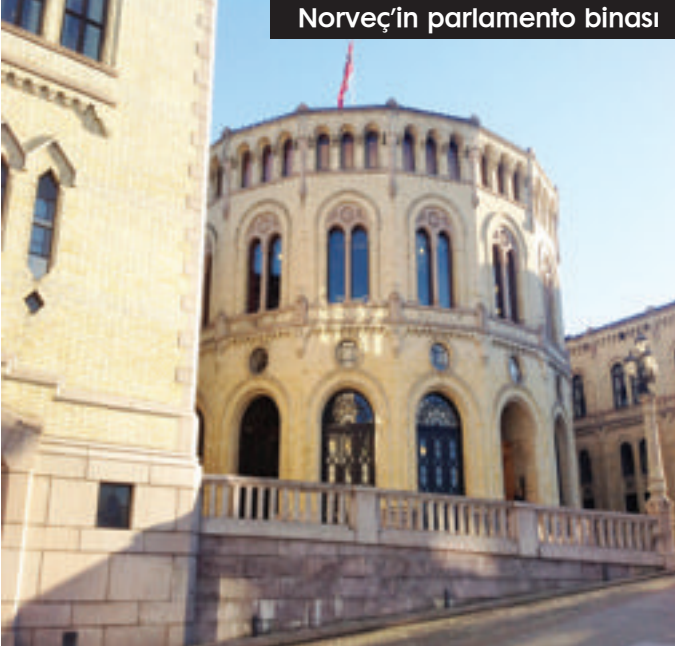

A vrupa'da hayat kalitesi açısından bir numara seçilen Oslo'da sanat, kültür, tarih ve bugün, bir armoni içinde... 2013 yılındaki tatilinizi değerlendirmek için, "alternatif" değil, "hatırı sayılır" bir seçenek kuzeyin bu zarif başkenti.

Oslo sahil ve belediye sarayı

Norveç'in parlamento binası

Ekimin son günleri... İstanbul'da pastırma yazının kendini gösterdiği günler ve Atatürk Havalimanı'ndayım. Atkım boy-
numda, kışlık paltom valizimde... Yaklaşık 3,5 saat sürecek
yolculuğun ardından kuzeye ve sonbaharın kışa dönük yüzüne
ayak basacağım. Heyecanlıyım; çünkü kuzey coğrafyası, dünya
atlası üzerinde ilgimi en çok çeken adreslerin başında. Bir gün,
fiyortları uzun uzun seyretmek, beyaz geceleri izlemek, kuzey
ışıklarıyla mest olmak istediğimi çok iyi biliyorum. Şanslı bir
süreç, bu açıdan "dört Oslo gününü" açıyor hayatımda.
Yolculuğa çıkmadan önce İstanbul'da derlediğim notlara bakı-
yorum uçakta. Görülecek müzelerin, mekânların çokluğu karar-
sız yönümü daha da açığa çıkarıyor. Usulca, her anın tadına
vararak hareket etmem gerektiğini telkin ediyorum kendime.
Kuzey, yepyeni bir deneyim. Karşılaşacağım insanlar, gezeceğim
sokaklar, tadacağım kimi lezzetler, izleyeceğim sanat eserleri...
Uçağımız bulutların arasında alçalırken günbatımı gri bulutla-
rın üzerinde kalıyor. Penceremden gördüğüm manzara, yeşilin
ve mavinin koyu tonlarından oluşuyor.

Oslo'nun ana caddelerinden
Karl Johans Caddesi

Tepeler, yollar, yolların etrafına munta-
zam bir şekilde sıralanmış kiremit kırmızı
evler görüyorum. Birkaç dakika sonra
Oslo Havaalanı'na iniş yapıyoruz.
Valizime kavuştuğum gibi, paltomu giyi-
yorum, kuru ve diri bir soğuk var Oslo
akşamında. Terminalin aşağısındaki tren
istasyonuna yöneliyorum. Oslo merkeze
biri hızlı, diğeri normal seyirli iki tren
işliyor. Acelem yok... Normal trenle
yaklaşık yarım saat sürecek keyifli bir
yolculuğa çıkıyorum. Tren, tam Oslo'nun
merkezinde beni bırakıyor. 2011 ECA
verilerine göre, Tokyo'dan sonra dünya-
nın en pahalı ikinci şehrindeyim. Tren
istasyonunun çıkışında turizm bürosuna
uğrayarak, Oslo'da kalışım süresince 3
gün çok işime yarayacak olan "OsloPass"
kartımı alıyorum.

OsloPass Kart

Norveç'in para birimi kron ve yaklaşık 3 Norveç Kronu, 1 Türk Lirası'na eşit. Ne var ki, kısa zamanda tüm fiyatların Türkiye'nin 2-3 katı olduğunu fark ediyorum. Elbette fiyatlara karşılık, gelir düzeyi de yüksek. İstanbul, bu tablo karşısında bana nispeten ekonomik bir şehir görünüyor.

OsloPass, müthiş bir kart. 24, 48 veya 72 saatlik olanları var. 72 saatlik kartımla, şehirdeki tüm toplu taşıma araçlarına (metro, tramvay, otobüs, feribot) ücretsiz binebiliyorum, 36 kadar müzeye giriş ücretsiz ve birçok kafe ve barda indirim hakkı kazanıyorum. Kartın birtakım daha avantajları olmakla birlikte, ulaşım ve müze kısmı gezgin bir turisti mutlu etmeye fazlasıyla yeterli.

Şehir meydanına bir yerden saksafon sesleri geliyor... Tüm toplu taşıma araçları dakik çalışıyor ve otelimin bulunduğu bölgeye giden otobüsü sorduğum Norveçli sarışın tatlı tatlı gülümsüyor bana. Hava soğuk, içim sıcak.

Günaydın Oslo!

Otelim şehir merkezine 10 kilometre mesafede, sahile çok yakın ve bir parkın içinde. Sabah erkenden kalkıp hazırlanıyorum; ne var ki müzeler saat 10-11 gibi açılıp, akşam 16-17 gibi kapanmakta. Kahvaltıya inerken, şehir karanlık... Kuzeyde olduğum üzere, gün ağır ağır doğup, ağır ağır batıyor.

Şehir merkezinde müzelerin açılmasını beklerken, sokakları keşfetmeye çalışıyorum. Dikkatimi çeken özellikle birkaç nokta var. Her köşe başından yükselen kahve kokuları ve tertemiz sokaklar. Binaların her biri ayrı bir seyirlik... Yapılar modern ve son derece zevkli. Esnafın ve halkın çoğu İngilizce biliyor, İngilizce Norveç'te ikinci anadil gibi. Oslo, Avrupa'nın en hızlı büyüyen şehirlerinden ve nüfusun %25'i göçlerden oluşuyor. Sırasıyla Pakistanlı, İsveçli, Somalili, Polonyalı, Sri Lankalı ve Iraklılara rastlıyorsunuz. Türkler, 6,200 nüfusla şehirdeki yedinci azınlık grubu. Belediye Sarayı'nın yer aldığı sahilde yürüyüşüm sonlanıyor. Feribotlar, balıkçı tekneleri, denizin güzelliği dikkati çekiyor. Denizcilik ve deniz ticaretinde tarihten günümüze önemli bir durak Oslo...

Nobel Barış Merkezi: Gandhi'ye Bakış

Şehirde ilk ziyaret ettiğim nokta Nobel Barış Merkezi. Burası, Nobel Barış Ödülü'nü ve ödülün ideallerini temsil etmekte. Merkez, kültür ve politika ekseninde savaş, barış ve çatışmaların çözümlenmesi gibi konularda duyarlılık yaratmayı hedeflemekte. 2005 yılında açılan görkemli bina, Alfred Nobel'in hayat hikâyesi ile Nobel Barış Ödülü kazananların çalışmalarını sunmakta.

Nobel Barış Ödülü kazananlar için tasarlanan salon (Nobel Barış Merkezi, daimi sergi)

Barış merkezinde 17 Şubat 2013'e kadar devam edecek iki sergiyi dolaşma şansım oldu. İlki "Gandhi'ye Bakış"tı. Mahatma Gandhi, dünya barışı adına çok önemli bir isim ve şiddetten uzak barış felsefesi uygarlığımıza yadsınamaz katkıda bulundu. Buna rağmen, Gandhi, Nobel Barış Ödülü'nü kazanamadı. Sergi, Gandhi'nin ödülü neden kazanamadığını anlatıyor. Birçok kez ödüle aday gösterilen Gandhi, 1948'te öldürülmeseydi ödüle layık görülebilirdi de. Sergi için "Gandhi: Ödülün Kayıp Sahibi" adlı bir film çekildi. Henri Cartier Bresson, Gandhi ile son görüşmelerden ve onun son fotoğraflarını çekti. Cartier'in Gandhi'nin öldürülmesinin ardından çektiği cenaze fotoğrafları, sergiye ağırlığını koymakta.

İkinci sergi, "Çatışmadaki Karikatürler" başlığını taşımakta ve İsrail-Filistin sorununu ele almakta. 21 ülkeden, 35 karikatürcünün 40 karikatürü arasında Piyale Madra'nın çalışması sergileniyor.

Nobel Barış Merkezi'nin daimi sergisi, "Kazananlar Salonu". Burada Alfred Nobel'in hayat hikâyesi aktarılmakta ve 1901'den günümüze ödül alanların portreleri dijital ekranlarda izlenebilmekte. 2012 Nobel Barış Ödülü'nü "barış kongreleri" çalışmalarından ötürü "Avrupa Birliği" kazanmıştı.

Akershus Kalesi

Akershus Kalesi

Oslo merkezde, denize nazır heybetli yapı, 1300 civarında kuvvetlendirilmiş bir ortaçağ kalesi olarak inşa edildi ve birincil işlevi, Norveç'in başkentini korumaktı. Danimarka-Norveç Kralı Christian IV döneminde, 17. yüzyılın ilk yarısında, kale Rönesans tarzına uygun olarak yeniden yapıldı ve tabya ile çevrelendi. 18. ve 19. yüzyıllarda bakımsız kaldı, daha sonra yeniden restore edildi. Günümüzde kale, Norveç Hükümeti'nin kabul mekânı olarak kullanılmakta...

Kalenin kapısından girmemle birlikte, bu güçlü ve yoğun tarihi tüm zarafetiyle birlikte ruhumda hissettim, diyebilirim.

Yemyeşil bahçeleri, sararmış sonbahar yaprakları kaplıyordu. Hava açmıştı ve denizin mavisi, soğuk temiz havayla birleşince hafifliyor insan. Akershus Kalesi'ni dolaşmak kendi adıma, varoluşsal bir ziyafetti. Akershus Kalesi, engin tarihiyle günümüze göz kırıyor. Kalenin batı kanadında Rönesans'ta kullanılmış fırının kalıntıları var. 17. yüzyılda yapılmış zindanda bir "Cadı Çukuru" mevcut. Kalenin kilisesi 16. yüzyıldan bu yana birkaç kez yıkıldı ve yapıldı. Günümüzde kraliyet cenazeleri ve ordunun başkilisesi olarak halen faaliyet göstermekte... Kilisedeki İbranice "T-nrı" yazısı dikkatimi çekmekle birlikte, neden orada durduğunu soracak kimse bulamadım. Oslo'nun kuzeyinde Romeuhe köylülerince 1527'de çıkan yangından sonra onarılan, "Komerike Salonu" onların anısına durmakta. Bu salon da köylülerin hayaletinin olduğu, anlatılan hikâyeler arasında. Salon, günümüzde 180 kişiye kadar resmi davetler için kullanılmakta. Yine 'Olav V' salonu konserler, tiyatrolar ve resmi programlar için değerlendirilmekte. Kalmar Birliği'nin kurulmasında rol oynayan ve Norveç ülkelerini tek bir krallık altında birleştiren Kraliçe I. Margrethe'nin (1853-1912) adını taşıyan bir salon da kalenin içinde.

Akershus Kalesi'nin Kilisesi

Norveç Direniş Müzesi

Kalenin sınırları dahilinde, Norveç Direniş Müzesi de gezilebiliyor. Müze, Nazi Almanyası tarafından, ülkenin 1940-1945 yılları arasında işgaline karşılık, direnişe odaklanmakta. Ülkenin bağımsızlığının 25. yıldönümü olan 1970'de açılan müze, savaş yıllarına ait fotoğraflar, belgeler ve dönemin koşullarını anlatan illüstrasyonları içermekte. Birçok maketin yanı sıra, Auschwitz maketi özellikle ilgimi çekti. Zira 758 Norveç Yahudi'si Nazilerce Auschwitz'de öldürüldü. Günümüzde Norveç'te yaşayan Yahudi cemaati 1,500 kişilik nüfusa sahip.

Norveç Direniş Müzesi'ndeki Auschwitz maketi

Astrup Feranley Modern Sanat Müzesi

Savaş tarihinin zorlu sayfalarından, sahili yürüyerek, Oslo'nun yeni gözbebeği modern sanatlar müzesine vardım. 7,000 metrekareye yayılan müze, 2006-2012 yılları arasında yapıldı. Fiyordun kenarına kurulan ve Mimar Renzo Piano tarafından tasarlanan bu yeni müzeyi ziyaret ederek, modern sanatın seçme çalışmalarını izledim.

Müze, uluslararası güncel sanattan örnekleri bir araya getirmiş ve kapılarını "İstedığımız Sanatla Birlikte Olmaz" mottosuyla açmış. Cam tavandan gelen doğal ışığın altında gezilen müzedeki anlayış çok yönlü... Farklı kültür ve tarihi dönemlere ait, politik ve ekonomik çerçevede, şiddet ve cinselliği barındıran, kimlik ve hafızayı vurgulayan, nesnel, öznel, kurgusal ve güzel olan sanatta toplanmış.

Müzenin iki bölümü var. Daimi koleksiyon ve güncel sergi... 1960'dan günümüze çağdaş sanatçılardan seçmeler duvarları kaplıyor. Amerikan sanatçılar kadar, Avrupalı, Brezilyalı, Japon, Çin ve Hintli sanatçıların çalışmalarına yer veriliyor. Müzenin 2013 programında Paul Chan, Cindy Sherman, Çağdaş Brezilya Sanatı ağırlık taşıyacak.

Müzeyi dolaşırken genç bir Jeff Koons hayranıyla sohbet ettim. Koons'un "Made in Heaven" (Cennete Yapılmış) adlı çalışmasından müzede bulunan iki pornografik fotoğraf, sanat adına kimisinde gülümseyiş, kimisinde hayret, kimisinde tiksinti ile karışık yüz ifadelerini açığa çıkarıyordu.

Ulusal Galerisi

Oslo'yu gezdiğim günlerde, modern sanat kadar, klasik sanat da listemdeydi. Norveç'e gelip de, Edvard Munch'un çalışmalarını görmemek olmazdı. Norveç'in en büyük devlet koleksiyonu 1837'de kurulan Ulusal Galerisi'deydi. Burada resimler, grafik çalışmalar, çizimler, eskizler ve heykeller sergileniyor. Salonları dolduran 300'e yakın tablo ve heykelin neredeyse tamamını fotoğraflama gayretindeydim. Ulusal Galerisi'de müzelerin ne kadar yoğun mekânlar olup, zamanın ne denli dar kaldığını, üzülen hissettim. Norveç sanatında 19. ve 20. yüzyıl örnekleri, romantizm ve modernizm ön planda. Bazı salonlarda yerel sanatçılarla birlikte Fransız, Danimarka ve Alman sanatı da sunuluyor. Böylece izleyici, Avrupa ülkelerindeki sanatın yakın ilişkisini deneyimleyebiliyor. Munch'un "Çılgılık" ve "Madonna" çalışmaları müzenin merkezindeki özel bir salonda sergileniyor. Munch kadar, J.C. Dahl ve Christian Krohg'a özel birer salon düzenlenmiş. Novogard'dan Rus ikonları, Lucas Cranach (the elder) ve Albrecht Dürer'in yapıtlarına yine özel yer ayrılmış. Müze, Fransız sanatçılar Eduard Manet, Claude Monet, Paul Cezanne ve Pablo Picasso'nun tablolarını da bulundurmakta. Ulusal Galerisi'deki güncel programsa, "Otantik'in Arayışında" başlığını taşıyan Emil Nolde sergisiydi. Modernizmin erken döneminin öncü sanatçılarından Nolde'nin resimleri, tematik, kronolojik ve biçimsel açılarından üç ayrı kapsamda sunulmuştu. Nolde, Van Gogh ve Munch'un izinde, Alman ekspresyonizmini benimsedi. Hedefine odaklanarak, radikal sadelikle, insan figürüne basit yaklaşımla, hızlı uygulamalarla, sert karşıtlıklar kullanarak, canlı renklerle resmetti çalışmalarını... Nolde, 20. yüzyıl başındaki sanatına özgül bakışta önemli bir örneği temsil etmekte.

Astrup Feranley Modern Sanat Müzesi, 2012 yılında açıldı.

Edvard Munch'un "Melankoli" tablosu

Pablo Picasso'nun "Kadın ve Erkek" adlı çalışması

Emil Nolde'nin çalışmalarından bir örnek

Tarih Müzesi, Norveç'in en iyi Art Nouveau binalarından biri.

Tarih Müzesi'nden bir Eskimo portresi

Tarih Müzesi

Ulusal Galeri ile müze binası sırt sırta verdiği üzere, programımda tarih müzesine de yer açtım. 108 yaşındaki müze, Norveç'in en iyi Art Nouveau binalarından biri. 4-5 katlı binada, her katta ayrı koleksiyonlar var. "Buz Devri'nden Hıristiyanlığa" adı verilen bölümde prehistorik dönemden, Doğu Norveç'ten kalıntılar, avlanma, tuzak kurma, tarım, kurban, mezar taşı, gömü araçları sergilenmekte. "Ortaçağ Koleksiyonunda" kilise sanatı ve azizlerin heykelleri izleniyor. "Hazine Sandığı" bölümünde, altın ve gümüşten mücevher ve kıymetlerden oluşan seçki, ülkenin Viking'lerden bu yana en büyük altın hazinesi... "Para Dolabı" 1015'te Kutsal Olaf'ın nadir bulunan madeni paralarından günümüze, kronun öyküsünü sunuyor.

Tarım, ticaret ve savaşçı Vikinglerin hayatına odaklanan "Viking Koleksiyonu" farklı bir kültürü mitolojisi ve özellikle de gömü geleneğiyle yansıtıyor. Zira Viking mezarlarında silah, araç ve süsler de ölüyle birlikte gömülmüş. Viking başlıkları, bu doğrultuda son derece iyi korunmuşlar.

19. yüzyılda müzeye bağışlanan mumya tabutları, müzenin "Antik Mısır" bölümünde. Pharaohs'un devrinden farklı köklü ailelerden mumyalar ve sonraki hayat için sunulan armağanları Norveç Tarih Müzesi'nde izlemek ilginç. Öte yandan kutuplar ve kutuplara yakın bölgelerdeki toplumlara ait yerel kıyafetleri, aletleri ve yaşayış tarzını izlemek daha anlamlı geldi. Grönland, Sibiryaya, Kuzey Kanada, Alaska ve Lapaland'daki yaşamın emareleri tarih müzesinde.

Dekorasyon ve tasarım için müze

Oslo'daki müzeler ve mekânlar arasında seçimde bulunmak kolay değildi. Şehirdeki son günümde, tercihim Avrupalı'da türünün ilk örneği olan "Dekorasyon ve Tasarım Müzesi'nden" yana kullandım. 1905-2005 yılları arasındaki tasarım ve araçlar, kıyafet galerisi, cam ve seramik koleksiyonu, Antik Yunan ve Doğu Asya'dan Avrupa'nın son tasarımlarına kadar 35,000 parça bu müzede. Meşhur ahizeli kırmızı telefon da artık bu müzede ve 10'ar yıllık dönemlerle birlikte kurgulanmış, 20. yüzyılın teknolojik gelişimini camların ardında izlemek, "değişime dair" insanı fazlasıyla düşündürüyor.

Kuzeye veda ederken...

Oslo'dan eve dönüş yolunda, yolculukların manevi dünyamızı zenginleştiren o güçlü yönü ruhuma bir kez dokunduğundan ötürü mutluydum. Bu gezi yazısında değindiğim her müze, ayrı ayrı birkaç gün boyunca ziyaret edilmeyi hak ediyor. Bir sanat tarihçisi, kanımca bu noktada Oslo'da çok şanslı... İletişime geçmek istedikten sonra her tablonun, her tarihi eserin, binaların, fotoğrafların, maketlerin fazlasıyla anlatacakları var. Oslo'da kalıp onlarla çok daha fazla sohbet edebilmeyi dilerdim. Bu sohbeti de kendi şehrim, İstanbul'a sahip çıkarak gerçekleştirebilirim. Hassasiyetin hangi noktada toplandığı da açık, belli... "Nasıl olsa İstanbul'dayım, bir gün giderim" düşüncesinden sıyrılıp, 2013'te harekete geçerek. Zaman, sanatsal ve tarihi çerçevede sadece yurtdışında değil, yaşadığımız her an çok değerli.

Oslo'yu çok sevdim. Modern, kuzeyin manen sıcacık bir şehri Norveç'in başkenti... Avrupa'da hayat kalitesi açısından Oslo'nun 2012 yılında fDi (Foreign Direct Investment) Dergisi'nce "bir numara" seçilmesine şaşırılmıyor; çünkü fazlasıyla hak ediyor. Turistlerine enfes bir sonbahar manzarası ve asil bir günbatımı sunan bu şehri, okurlarımızın da ziyaret etmesini içtenlikle öneriyorum. ■

PROPAGANDA

tastes nice & sounds good

ASMALİMESCİT,İN
YENİ ADRESİ

İstanbul gece hayatının en renkli ve farklı eğlence anlayışına sahip adreslerinden Asmalimescit'te yer alan Propaganda, DJ performansları ve leziz yemekleriyle göz dolduruyor. Aynı zamanda İspanyol mimar David Garcia'nın dekorasyonunu üstlendiği Propaganda, stil sahibi tasarımıyla da beğeni topluyor. Perşembe akşamları canlı müzik, Haftasonu akşamları ise ülkemizin tanınmış DJ'lerinin performans sergilendiği mekân, ziyaretçilerine rafine bir müzik anlayışı sunuyor. Haftanın altı günü Pazartesi'den Pazar'a kadar saat 12:00 - 04:00 saatleri arasında hizmet veren Propaganda, öğlen ve akşam yemek servislerinde de konuklarına keyifli lezzetler sunuyor.

Asmalı Mescit Mah. İstiklal Caddesi Suriye Pasajı No: 166 - 10 Beyoğlu İstanbul
Tel: 0212 252 71 81 ▪ facebook.com/propagandaist ▪ twitter.com/propaganda_ist

DANİMARKA

AZ BİLİLEN DÜNYA SINEMALARI -10

SİNEMASI

Birinci Dünya Savaşı öncesinde özellikle cinselliğe özgür bakışı ile Danimarka Sineması, kendine Avrupa pazarlarında sağlam bir yer oluşturmuşken savaş sırasında ABD'nin film yapımında öne geçmesiyle film ihracatı gerilemeye başlar.

Danimarka'da ilk film gösterisi 1896'da yapılmış, ülkenin ilk sinemacısı *Peter Elfelt*, 1896 ve 1912 yılları arasında 200 kadar belgesel çekmiş. İlk film şirketi Nordisk Films Kompagni'yi 1906'da *Ole Olsen* kurmuş, sinema piyasasına kısa film üretimi ile giren şirket, 1910'dan itibaren uzun film yapımına yönelmiş. Film sürelerinin uzaması hem sanatsal bilincin gelişmesini sağlamış, hem de ünlü oyuncu kavramını oluşturmuş. 1910'da çekilen *Afgrunden (Uçurum)* adlı erotik melodram, kısa bir süre sonra Avrupa'nın en ünlü yıldızı olacak *Asta Nielsen*'in kariyerini başlatmış. Bu 38 dakikalık filmin büyük başarısı Danimarka Sineması'nın ilk döneminde çok sayıda erotik film yapılmasıyla sonuçlanmış. 1911'de Nordisk Films'in başına geçen yönetmen *August Blom*, 1913'de Danimarka'nın ilk uzun metrajlı filmi *Atlantis*'i yönetmiş.

1914'de, tiyatro oyuncusu ve yönetmeni *Benjamin Christensen* (1879-1959), aslında basmakalıp bir casus öyküsünü anlattığı ilk filmi *Det hemmelighedsfulde X (Gizemli X)*'de film ve görüntü yönetmenliği ile kurgu alanında devrim yaratmış. *Christensen* hem bu filmde hem de

1916'da çekeceği *Hævnenes Nat (Kör Adalet)*'de başrolü oynamış. İkinci kez haksız yere cinayet işlemekle suçlanan bir adamı canlandırdığı bu çalışması en azından ilki kadar başarılı olmasına karşın, Danimarka Film Endüstrisi tarafından dışlanmış ve *Christensen*, tiyatro sahnelerine dönmüş. Fakat sinemadan kopmayı hiç düşünmemiş ve 1918 ile 1921 yılları arasında, 1922'de çekeceği ve Şeytan karakterini canlandıracağı başyapıtı *Haxan (Çağlar boyunca Büyücülük)* filmi için büyü tarihini incelemiştir.

Dünyanın her tarafında sansür kurullarınca yasaklanmış ya da talan edilmiş olan, çıplaklığın özgürce kullanımı ve katışıksız şok etkisi ile sessiz sinema tarihinde benzeri olmayan büyüçülüğün bu kanlı panoraması olağanüstü bir ticari başarı kazanmış ve *Christensen* film çekmek için Almanya'ya davet edilmiş.

1923 ve 1925'de Alman UFO stüdyoları için iki film çektikten sonra ABD'de *Norma Shearer*'li *The Devil's Circus* (1926) ile başarılı bir başlangıç yapmış. Ardından *Mockery* (1927), *The Hawk's Nest* (1928), *The Haunted House* (1928), *Seven Footprints to Satan* (1929) ve *House of Horror* (1929) gibi korku ve dehşet türünde filmler çekmiş.

'La Passion de Jeanne d'Arc -
Jeanne d'Arc'in Çilesi'

Hollywood deneyiminden gına gelince de son filminin gişe başarısına rağmen ülkesine dönmüş. On yıl boyunca kendini tamamen tiyatroya verdikten sonra tekrar döndüğü sinemada filmleri pek başarılı olmamış ve 1942'den yaşamının sonuna kadar film yapmamış.

Son filmlerinin çok büyük bir kısmı kayıp olduğu için *Christensen*'in Almanya ve Amerika dönemlerinde ne derecede başarılı olduğu sinema yazarlarının hala tartışmakta olduğu bir konudur. Ancak Christensen, günümüzde, onlarca yıl süren göreceli bir unutulmuşluktan sonra sessiz sinemanın *Carl Theodor Dreyer*'den sonra en önemli yönetmeni olarak kabul görmüştür. Sinema oyuncusu olarak en çok anımsanacak çalışması ise yine Dreyer'in *Mikael* filmindeki anahtar karakter ressam *Claude Zoret* yorumu olmuştur.

I. Dünya Savaşı öncesinde özellikle cinselliğe özgür bakışı ile Danimarka Sineması kendine Avrupa pazarlarında sağlam bir yer oluşturmuşken, savaş sırasında ABD'nin, film yapımında öne geçmesiyle film ihracatı gerilemeye başlar.

CARL THEODOR DREYER

1919'da, savaşın hemen ardından *Carl Theodor Dreyer*, Nordisk'de film çekmeye başlar.

Danimarkalı evli bir çiftçinin İsveç'li hizmetçisinden olan gayri meşru oğlu Carl Theodor Dreyer (1889-1968), biyolojik babası tarafından yetimhaneye verilir. İki yaşındayken kendisine adını verecek olan Lüteriyan matbaacı Carl Theodor Dreyer ve karısı tarafından evlât edilir. Sevgiden yoksun bir ortamda mutsuz büyüyen Dreyer 16 yaşındayken mânevi ailesini terk eder. Bir süre gazetecilik yaptıktan sonra, önce film ara yazıları, sonra da senaryolar yazarak sinemaya geçer.

Eleştirilenler ve sinema yazarları onu tüm zamanların en iyi yönetmenlerinden biri olarak kabul etseler de, filmlerinde ağır bir tempo ile, aşırı kişilik ya da inanç krizleri geçiren insanların yaşadıklarını yoğun bir şekilde araştıran Dreyer, aynen

Carl Theodor Dreyer

'Præsidenten - Başkan'

yurttaşı Benjamin Christensen gibi, ana akım Danimarka Sinemasının dışında kalan münzevi bir sinemacı olmuştur.

İlk filmi *Præsidenten* (Başkan)'ın (1919) ardından *Praestanken* (Papazın Dul Karısı) 1920 ve 1921'de gerek tematik gerek yapısal olarak *D.W. Griffith*'in *Intolerance* (Hoşgörüsüzlük) (1916) filminden esinlenmiş olduğu *Blade af Satans Bog* (Şeytan'ın Kitabından Yapraklar)'ı çeker.

Bu iddialı yapım ona Almanya'nın kapılarını açar ve 1924'de senaryosunu *Thea von Harbou* ile beraber yazarak *Herman Bang*'ın aynı adlı romanından uyarladığı *Mikael*'i çeker. *Mikael*, günümüzde bile yazar ve sinemacıları ilgilendiren bir konuyu, sanatın ateşleyen gücü ve sanatçıyla esin kaynağının ilişkisini inceleyen ilk filmlerden biridir. Dreyer, ressam *Claude Zoret* ile modeli *Mikael* arasındaki dostluğu hem bir baba-oğul, usta-çırak, sanatçı-ilhâm perisi bağı olarak hem de olası bir eşcinsel yakınlığı çağrıştıran katmanlı bir ilişki halinde ele alır. Sesli sinemada bile zorlukla anlatılabilecek bir durumu sessiz bir filmde başarı ile verebilmek için, ana öyküde imâ edilenlerin farklı bir planda yaşandığı evli bir kadınla bir dük arasında geçen ikincil bir yasak aşk ilişkisini kullanır.

Du skal ære din hustru (Ev Sahibi) (1925) filminin göreceli başarısından sonra Dreyer, Fransa'ya *Marie Antoinette*, *Catherine de Médici* ya da *Jeanne d'Arc* ile ilgili bir dönem filmi çevirmek için davet edilir. Karakter

seçimi kendisine bırakınca da tercihini 1920’de Katolik Kilisesi tarafından azizelik mertebesine yükseltilmiş olan Jeanne d’Arc’dan yana kullanır.

LA PASSION DE JEANNE D’ARC

Dreyer, bir buçuk yılı aşkın süreyle araştırma yapar ve *Joseph Delteil* ile beraber oluşturduğu senaryoyu Jeanne d’Arc’ın mahkeme ve infaz kayıtlarının asıllarından yola çıkarak yazar.

La Passion de Jeanne d’Arc (*Jeanne d’Arc’ın Tutkusu/Çilesi*) için 7 milyon franklık bir bütçe ayrılır; Ortaçağ elyazmalarından ve minyatürlerinden esinlenilerek Paris dışında o güne kadar yapılmış en pahalı sinema dekoru inşa edilir. Sesli olarak çekilmesi planlanan film için 18 ay süren davanın 29 soruşturması, senaryoda tek bir güne indirgenir. Dreyer, özellikle filmin en uzun bölümü olan yargılamayı tamamen karşılıklı konuşmalarla vermiş ve olayın tüm gerilimini yüzlere ve sözlere vermeyi tasarlamıştır. Ancak Fransız sinema teknolojisi henüz sesli film çekmeye hazır değildir. Jeanne d’Arc’ı sessiz çekmek zorunda kalan Dreyer, yaratmak istediği etkiyi iki dâhiyane buluşla olağanüstü biçimde verir. Stüdyoda zalim bir diktatöre dönüşür, makyajsız oyuncularını parlak ve çığ bir ışık altında oynatarak filmini kronolojik olarak çeker ve “davanın temsil ettiği korku, baskı ve adli hata atmosferini sette hep hissettirir”. Dreyer, sorgulamalarda yakın, hatta çok yakın planlar kullanarak sanki karakterlerinin ruhuna yüzlerinden girer. Konuşma başladıktan sonra girilen ara yazıların süresini de öyle bir senkronize eder ki, izleyici ara yazıyı okumayı bitirip filme geri döndüğünde oyuncuyu okumuş olduğu son sözcüğü söylerken bulur. Gerçekçi Sinema ile Alman Dışavurumculuğunu benzersiz bir şekilde harmanlamayı başaran Dreyer tempoyu hiç düşürmeden, seyircisini Jeanne’ın yakıldığı o görkemli finale neredeyse soluk soluğa getirir. Jeanne d’Arc rolü için dönemin bütün ünlü oyuncularının düşünüldüğü filmde Dreyer, bir bulvar tiyatrosu oyuncusu olan *Marie Falconetti*’yi yeğler ve bundan sonra

hiç bir filmde oynamayacak olan Falconetti’den, belki de tüm sinema tarihinin en iyi oyunculuklarından birini elde eder.

Jeanne d’Arc’ın asıl Çilesi, çekimlerin ve kurgunun 1927’de bitmesiyle başlar. Filmin gösterimi, Fransız ve Katolik olmadığı için Dreyer’in Fransa’nın koruyucu azizesinin safiyetini, inancını ve vatanseverliğini yansıtamayacağını iddia eden aşırı milliyetçilerin engellemesi yüzünden bir türlü yapılamaz. *La Passion de Jeanne d’Arc*, yönetmenin özgün kurgusu ile sadece Danimarka’da birkaç özel gösterimde izlenebilir.

Filmde inancın değil ama, inancın kötüye kullanılmasının eleştirilmesi, din adamlarının bilinçli olarak ya da sırf bağnazlıklarından, saf ve masum bir çocuğu oyuna getirerek istilacı İngilizlerle işbirliği yapabilmesi, Paris Başpiskoposunu çileden çıkarır. Talep

ettiği kesintiler, yönetmenin tüm çabalarına rağmen yönetimin sansür kurullarınca daha da arttırılır ve film 1928’de vizyona neredeyse “kuşa çevrilmiş” ve anlamını yitirmiş olarak girer. Aynı yılın Aralık ayında Berlin UFA stüdyolarında çıkan bir yangın filmin orijinal negatifini ile az sayıdaki özgün kopyayı yok eder. Dreyer’in kullanmadığı çekimlerle mevcut pozitifleri birleştirerek kurguladığı yeni versiyonu da 1929’da bir laboratuvar yangınında kül olur. Yıllar geçtikçe filmin değil orijinal kurgusunu, kesilmiş versiyonlarını bulmak bile giderek zorlaşır. Eleştirmenlerin vizyona girdiği andan itibaren başyapıt olarak göklere çıkardığı, sinema tarihinin bu en güzel filmlerinden biri, 50 yılı aşkın bir süre ya hunharca sakatlanmış kopyalardan, ya kısaltılmış, ya yanlış seslendirilmiş, ya da oradan buradan toplanmış kurgulardan izlenir.

'La Passion de Jeanne d'Arc -
Jeanne d'Arc'in Çilesi'

TÜM ZAMANLARIN EN İYİ 10 FİLMİ LİSTESİNDE

Tüm Danimarka Sinemasını incelemeyi amaçlayan bir yazının büyük bir bölümünün tek bir filme ayrılmış olması sizleri şaşırtmasın. La Passion de Jeanne d'Arc 86 yaşına girdi ama değil 86, 186 yıl da geçse, sinema tarihinde yapılmış az sayıda kusursuz başyapıttan biri olarak kalacak. Yapıldığından beri tüm zamanların en iyi 10 filmi listelerindeki yerini koruyan bu olağanüstü filmi görmediyseniz mutlaka seyredin. "Criterion" firmasının DVD'sinde yeniden yapılmış pırl pırl kopyayı Einhorn'un Voices of Light'ının eşliğinde izlemenizi tavsiye ederim. İnanın unutulmaz bir deneyim olacak. Ve tabii ki bir kez gördükten sonra ömür boyu aklınızdan çıkmayacak olan Falconetti'nin yüzü de var...

HASTANEDEKİ KOPYA MUCİZESİ

1981'de bir mucize gerçekleşir. Oslo'daki Kikemark Sykehus akıl hastanesinin arşivleri düzenlenirken filmin çok iyi durumda bir pozitif kopyası bulunur. Norveç Film Enstitüsüne yollandığında bu kopyanın, Dreyer'in yönetim ve kilise sansürlerinden önce yapmış olduğu özgün ve kesilmemiş ilk kurgusuna ait olduğu anlaşılır. Danimarka Film Enstitüsü ve Fransız Sinematek'inin ortak çabaları sonucunda bu master kopyadan ve dünyanın her tarafından getirilen sayısız pozitif ve negatif film bölümlerinden yola çıkılarak La Passion de Jeanne d'Arc'ın Dreyer'in ilk tasarladığı haline en yakın kopyası 1985'de oluşturulur.

Uygulamalı Sinema Tarihi derslerimde öğrencilerimi hep uyarmış ve "sessiz film vardır ama, sessiz sinema hiç bir zaman olmamıştır" demişimdir. Gerçekten de filmlerin sessiz olduğu dönemde bile sinema salonları hiçbir zaman sessiz olmamıştır. Filmin önemi ve salon sahibinin zenginliği ile orantılı olarak tek bir piyanodan sayıları geniş bir orkestraya kadar gidebilen bir veya birkaç müzisyen, izlenen öykü ile olabildiğince duygudaş bir müzikle filme eşlik etmişlerdi.

Kimi önemli filmler için özel olarak müzik bile bestelenirdi. Elimizde Dreyer'in La Passion de Jeanne d'Arc'ın gösterimleri için herhangi bir müzik seçtiğine dair bilgi yoktur. Ancak pek çok klasik, neo-klasik, modern, indie hatta rock bestecisi filmle beraber çalınmak için müzik yapmıştır. Bunların arasında 1952 doğumlu Amerikalı besteci Richard Einhorn'un 1994'de, filmi izledikten sonra esinlenerek, 4 solist, koro ve oda orkestrası için yazdığı *Voices of Light*, filme eşlik etmek için yazılmamış olsa da filmi olağanüstü tamamlayan bir oratoryodur.

VAMPYR

Nerdeyse iflas halinde olan Danimarka Sinema Endüstrisinden para alamayan Dreyer'in korku üzerine gerçeküstü bir meditasyon olarak tasarladığı bir sonraki filmi *Vampyr* (1932)'in finansmanını *Baron*

'Vampyr - Vampir'

Nicolas de Gunzburg yapar. Ruh hâllerinin ve siyah-beyaz yerine açık gri-beyaz tonlarla yaratılan ürkütücü düşsel ortam atmosferinin mantığın önüne geçtiği, iki kız kardeşi bir dişi vampirden koruyan adamın öyküsü, sesli olarak çekilmiş olsa da, fon müziğinin dışında kullanılan seyrek ve gizemli diyalogları ile olağanüstü bir karabasan etkisi yaratır. Vampirin etkisindeki kızlardan birinin şehvetle kan arzuladığı ve *Julian West* takma adıyla filmin başkişisini canlandıran Gunzburg'un rüyasında kendi cenaze törenini gördüğü sahneler filmin unutulmaz bölümleri arasındadır.

DIES IRAE / GAZAP GÜNÜ

Eleştirmenler tarafından coşkuy-

la karşılaşırsalar da La Passion de Jeanne d'Arc ve *Vampyr* ticari yönden başarılı olamazlar ve Dreyer 1943'e kadar yeni bir film çekemez. *Wredens Dag/ Dies Irae (Gazap Günü)* (1943), 1620'lerde bağnaz bir dini toplulukta cadı avlarının oluşturduğu paranoyaya odaklanır. Dreyer bunu reddetse bile, Alman işgali sırasında çekilen *Gazap Günü* için, filmde işkence ile alınan itiraflar ve cinayetlerle işgal kuvvetlerinin davranışları arasında, paralellikler kurulması kaçınılmazdır. Ancak yaşlıca bir papazla sevgisiz ve çocuksuz bir evlilik yaşayan kansı ile üvey oğlu arasındaki aşkın trajik sonuçlarının anlatıldığı bu aile melodramı, döneminin allegorik eleştirisinden çok farklı bir yerde, erkek-egemen toplumun dinsel dogmaları kullanarak kadınların en doğal arzularını nasıl baskı altına aldığına ve ceza-

'Dies Irae - Gazap Günü'

1989'DA KÜLTÜR
BAKANLIĞI
"DANİMARKA
KÜLTÜRÜNE KATKISI
OLAN VE KÜRESEL İLGI
ODAĞI OLABİLECEK
BÜTÜN YAPITLARA
DESTEK SAĞLADI.
BÖYLECE DANİMARKA
SİNEMASININ YENİ
DALGASININ DÜNYAYA
AÇILMASINA ÖNAYAK
OLUR.

landırıldığına odaklanır. Dies Irae, katı monokrom sinematografisi, çok uzun planları ve maddi ile fizikiden yola çıkarak maneviye ulaşmak amacıyla kullanılan olağanüstü yakın çekimleri ile Dreyer'in sinema dilinin en kusursuz örneklerinden biridir.

Bir sonraki uzun metrajına gelene kadar Dreyer iki belgesel film çeker. Gazap Günü'nden 12 yıl sonra 1955'de bir başka başyapıt *Ordet* (Söz) gelir. *Kaj Munk*'un aynı adlı oyunundan uyarladığı film, gizemleri, çelişkileri ve güzellikleriyle inanç kavramını irdeler. *Ordet* bir yandan İsa'nın artık sıradanlaşmış söylemini yabancılaştırarak bir yandan da mucize olasılığını kabul edilebilir hale getirerek konuya hem ölçülü bir kuşkuculuk hem de hürmetle yaklaşır. Aşk, ölüm, yaşam, diriliş gibi felsefi boyutunu

her zamanki kusursuz sinema diliyle aktaran Dreyer, *Ordet*'le görsel olarak sinema tarihinin en güzel çekilmiş filmlerinden birini gerçekleştirir. Tartışmalı son filmi *Gertrud* (1964) vizyona girdiğinde büyük hayal kırıklığı yaratır, ancak 1960'ların sonlarında Dreyer'in diğer filmlerinin seviyesinde olduğu kabul edilir. Yaşamı boyunca aradığı mutluluğu bulamayınca inzivaya çekilmeyi yeğleyen, ancak hiç bir kararından pişmanlık duymayan *Gertrud*'un öyküsü Dreyer'in kariyeri için uygun bir kapanıştır. 1930'larda bütün dünyayı sarsan mâli kriz ve film şirketlerinin bu durumdan etkilenmesi, film üretimini hafif güldürülere yönelir. 1940 - 1945 arasında Alman işgali daha ciddi bir sinema için uygun ortam yaratır. Konular daha ağırbaşlı olmaya başlar, komedinin bile standartları yükselir ve özellikle savaş sonrasının ilk yıllarında toplumsal gerçekçi filmler yapılmaya başlar. Ancak birkaç yıl sonra savaş öncesinin şartları yeniden oluşur ve film piyasasını 1980'lerin başına kadar duygusal komediler, aile güldürüleri ve fazla karmaşık folklorik eğlencelikler ele geçirir.

1960'larda Danimarka'da yapımcılar daha fazla erotik içerikli filmlere yönelir. Bunların bazılarının uluslararası başarısının doğal bir sonucu olarak 1969'da pornografi tamamen yasallaştırılır. 1970'lerde çekilen filmlerin büyük bir kısmı cinsel içeriklidir; hatta birçok ana akım filmde, ana akım oyuncuların yer aldığı softcore veya hardcore pornografik bölümler bulunmaktadır.

DET DANSKE FILMINSTITUT (DFI)

1972'de ticari değerlerinden çok sanatsal değerleriyle öne çıkan ve özellikle Danimarka kültür ve kimliğini temsil eden filmleri dikkatle seçmek ve onlara mâli destek vermek amacıyla Det Danske Filminstitut (DFI) kurulur. DFI, bu maddi destekle çökmekte olan Danimarka sinema endüstrisini yeniden canlandırır ama zamanla, örneğin *Lars von Trier*'in uluslararası başarılı ilk filmi *The Element of Crime* (1984) filminin tipik Danimarka filmlerinden çok farklı olması sebebiyle destek alırken zorlanması sebebiyle kurum, özellikle Danimarka kimliğini tanımlama konusunda fazla muhafazakâr ve milliyetçi olmakla suçlanır.

1989'da Kültür Bakanlığı tanımlamayı "Danimarka kültürüne katkısı olan bütün filmler"e yayarak küresel ilgi odağı olabilecek bütün yapıtlara devletin desteğini sağlama yoluna gider ve böylece Danimarka sinemasının yeni dalgasının dünyaya açılmasına önayak olur. Halen Danimarka'da bir film projesinin gerçekleşmesi senaryo, yönetmen, oyuncular vs.'nin Det Danske Filminstitut'un belirlediği temsilcinin onayına bağlı olduğundan film yapımı enstitü aracılığıyla tamamen devlet kontrolündedir. Bu da DFI'nin yeniliğe karşı olmakla eleştirilmesine, (Dogme 95 hareketi enstitünün çok güçlü direnişine rağmen oluşturulmuştur) ve sık sık arkadaş/akraba kayırmakla suçlanmasına (DFI çalışanı *Mikael Olsen* çocukluk arkadaşı *Peter Aalbæk Jensen*'e 28.000.000 kron devlet desteği verdikden sonra enstitüden ayrılarak arkadaşının şirketinde üst düzey yönetici olarak çalışmaya başlamıştır) sebep olmaktadır. Bununla birlikte DFI'nin birkaç seçilmiş tür ve yapım şirketiyle sınırlı da olsa belirli bir profesyonellik düzeyine eriştiğini de kabul etmek gerekir.

1980'ler Danimarka sinemasının Dreyer'den 20 küsur yıl sonra genç ve yetenekli bir sinemacı kuşağı ile tekrar dünyaya açılmaya başladığı yıllardır. 1980'lerden günümüze Danimarka'da sinema adına neler yapıldığı gelecek sayımızın konusu olacak... ■

Keyifli vakit geçirebileceğiniz ve günlük taptaze balık ve mezelerimizden yiyebileceğiniz **Kavak Balıkçısı** siz değerli misafirlerinizi Yeniköy'deki mekanınızda bekliyor.

Rezervasyon
223 67 01

Köybaşı Caddesi No:161 Yeniköy - İSTANBUL info@kavakbalikcisi.com

Eğer bu oyuna gitmediyseniz, kendinize önce şu soruyu sorun; "Bir ülkede (özellikle Türkiye'de) nüfusa kayıtlı değilseniz, hatta kayıtlarda çoktan ölmüşseniz başınıza neler gelebilir?"

YAŞAR

Ne Yaşar

Ne Yaşamaz

Toplumsal eleştirileri ve sivri dili ile başını zaman zaman belaya sokan ünlü mizah yazarımız Aziz Nesin'in 1977 yılında kaleme aldığı bu oyun önce radyo oyunu olarak dinleyiciyle buluşmuş, sonra roman olarak yayınlanmış ve son olarak da tiyatro eseri olarak sahnelenmiştir. Elli yıl önce yazılan bu oyunun bugün hala aynı değeri ve canlılığı koruması ve aynı coşkuyla sahnelenmesi toplumumuzda bazı şeylerin değişmediğini de gözler önüne sermektedir. İşte Kenan Işık'ın yönetmenliğinde bir başka toplum eleştirisi...

Tüm devlet biçimleri adı ne olursa olsun bireyin ve bireylerden oluşan toplumun mutluluğu ve huzuru için örgütlenir. Aslında doğru olan budur. Fakat Yaşar'ın

yaşadığı kasabaya bu kural en başından hiç uğramamış gözüküyor. Bu küçük kasabada mutlu bir yaşam süren Yaşar, hükümet okullarının açılmaya başlamasıyla babasının elini tutarak soluğu Müdüre Hanım'ın odasında alır.

O vakit nüfus cüzdanının olmadığını ve her bireyin sahip olması gereken o belgeyi alması gerektiğini fark eder. Nüfus cüzdanı almak kadar basit bir işlem olabilir mi? Ama bu işlem Yaşar'ın tüm yaşamına mal olur. Aslında daha doğmadan iki kere vatan için şehit düşmüştür. O günden sonra bürokrasinin gölgesinde çileli bir koşuşturma başlar. Ta ki Yaşar "Kara Kaplı Nizami"ye dönüşene kadar...

Yaşar ilk sahnede bir suçla yargılanmış ve hapse girmiştir. Fakat suçunun ne olduğunu bilmez. O da derdini koğu arkadaşlarına anlatmakla başlar işe. Sekiz yaşındayken okumak ister, ama nüfus cüzdanı yoktur okula almazlar; zaten ölü biri nasıl okula gidebilir? Askere gitmek ister, ama oraya da almazlar. Evlenmek ister, lakin nüfus cüzdanı olmadan nikâh düşmez. O da düşer bu işin peşine. Gitmediği devlet dairesi, çalmadığı kapı kalmaz. Günler geceleri, duruşmalar duruşmaları kovalar ama Yaşar hala yaşamıyordur devletin nezdinde. Sevdiği kadına bir söz vermiştir ve evlenecektir onunla. Her türlü fedakârlığı yapar hatta bir de çocuk yapar ama nikâh yapamaz işte Yaşar...

Umudunu kaybetmez devam eder mücadelesine. Ölü olduğu için okula almazlar ama askere alırlar, ölü olduğu için babasının mirasını vermezler ama vergi borcunu ödettirirler... En sonunda dayanamaz Yaşar gördüğü işkenceye ve devlet memuruna hakareten içeri girer. İşte orada her şey değişir. Gidemediği hükümet okulundan ziyade hayat okulunda yapar ihtisasını ve adam olur... Diğer bir deyişle "Kara Kaplı Nizami". Pejmürde üst başla girdiği ceza evinden ipek gömlek, beyaz takım, deri ayakkabılar, yirmi dört ayar altın kolye ve dört bavul eşya ile çıkar. O artık düzenin adamı olmuştur. Çünkü buna mecbur kalmıştır. Başka türlü yaşayamadığını hatta yaşamaya hakkı olmadığını öğrenmiştir. Yaşadığını ispatlamak için girdiği demokrasi girdabına hiç ihtiyacı olmadığını böyle öğrenir Yaşar. Çünkü devlet kapılarındaki onca bekleyiş yerine belinde taşıdığı bir silahın yeterli olduğunu da. Geniş kadrosuyla başarılı bir görsellik sunan oyunda Yaşar rolünde izlediğimiz Mert Turak gelecek vaat eden bir oyuncu olduğunu kanıtıyor bu karakter geçişlerini sahnelerken.

Ölü olduğu için okula almazlar ama askere alırlar, ölü olduğu için babasının mirasını vermezler ama vergi borcunu ödettirirler...

Müthiş bir görsel ve işitsel şölen sunan oyunun içinde bazı aksaklıklar olduğunu da belirtmeden geçmemek gerektiğini düşünüyorum. Bazı sahnelerde oluşan duraklamalar ve uzun süren replikler oyunun tam üç saat sürmesine neden oluyor. Bunun bir nedeni de kadronun kalabalık olması ve kırk beş ayrı karakteri farklı sahnelerde görüyor olmamız.

Hikâyenin uzun olmasından kaynaklanan, üç saat içerisinde aynı sözler, nidalar, eleştiriler çerçevesinde dönüp duruyor oyun. Bu nedenle ilk sahnelerde hararetle alkışladığınız bir replik sonlara doğru yüzünüzde küçük bir tebessüm bırakmakla yetiniyor. Çünkü eserin içerisinde sözlerle yer bırakmayacak kadar çok metafor olduğu halde, bir de eleştirel söylemlerin eklenmesi ve defalarca tekrarlanması kimi yerlerde 'kör göze parmak' olabiliyor. Anlatıcının karakterlerle konuşması onları yönlendirmesi ve aynı zamanda izleyiciye de derdini anlatmaya çalışması seyircinin oyunun içine girmesine yardımcı oluyor. Bu sayede epik bir anlatıma dönüşüyor.

Ana karakterin yolculuğunu izlerken kafalarda oluşan bazı sorular oluşmuyor değil. Örneğin bu kadar mazlum ve garip bir insan olan Yaşar iş kurmak için sevgilisi Ayşe'den altınlarını istediği (kızın istediği hiçbir şeyi de kabul etmediği) sahnede fırsatçı bir adama dönüştüğü gibi, ne karakterine ne de kendi tipine uygun düşüyor. Oyunun dansları görsel bir şölen gibi işleniyor hatıralarda. Ciddi bir emek harcanan danslara Timur Selçuk'un eşsiz müzikleri eşlik ediyor ve ortaya içinde yaşadığımız düzeni tatlı bir dille eleştiren hoş bir oyun çıkıyor. Dansların eşsiz uyumu ile daha canlı ve eğlenceli bir hal alan ikinci perde keyifli bir tiyatro izlemiş olmanın tebessümüyle izleyenleri uğurluyor.

Bu oyunu tüm tiyatro severlere tavsiye ediyor ve iyi seyirler diliyorum. ■

SAĞLIK
Dr. Moris YAŞA*

Hamilelikte doğru beslenme

Gebelik d6nemi, bazı kadınların kilo almaktan en çok korktukları d6nemdir. Diğer bir kesim ise bu d6nemin kendileri için imtiyazlı olduğunu ve canlarının çektiği hemen her Şeyi serbestçe yiyebileceklerini d6Őün6rler. Oysa bu d6nemde alınan kiloların bebeğin gelişimi için gerekenden fazla olmasının anne adayı için hiçbir yararı yoktur.

Gebelikte beslenme

İlk 3 ay bebeğin iç organları şekillenir, bu nedenle bu dönemde anne adayının hiç ilaç kullanmamasının yanısıra gıdasına da azami özen göstermesi gerekir. Bebeği her türlü toksin etkiden korumak amacıyla katkı maddesi içermeyen, hormonsuz ve antibiyotiksiz gıdalar seçilmeli sebze ve meyvalar hiçbir dönemde olmadığı kadar titizlikle yıkanmalıdır. Anne adayının aşırı bulantı-kusması (hiperemesis gravidarum) mevcutsa mide asit salgısını nötralize etmeye yönelik gıdalar tercih edilmeli, mide mukozasının tahrişi önlenmelidir.

Kan şekeri ölçümleri çok önemli

Gebeliğin 28. haftasında rutin olarak kan şekeri ölçümleri yapılmaya başlanır. Burada amaç bebeğin vücudunun nihai şeklini almak üzere süratle ağırlığının arttığı bu dönemde annenin glukoz metabolizmasının bu artan yüke verdiği yanıtı tespit etmektir. Çünkü bebeğin gelişimi için mutlak gerekli olan ve plasentadan özellikle geceleri salgılanan bir hormon ne yazık ki anne adayının diyabete bir eğilimi varsa, kan şekerini gebelik için kabul edilemez seviyelere çıkarır. Nitekim ilk açlık kan şekeri ölçümü 100 mg üzerinde bulunan gebelere Oral Glüköz Yükleme testi (OGTT) uygulanır. Anne aday ve bebeğinin sağlığı için açlık kan şekeri hiçbir ölçümde 100 mg/dl'nin üzerinde çıkmamalı, tokluk şekerleri de asla 140 mg/dl'nin üzerinde ölçülmemelidir. Gebeliğin son trimestrinde anne rahminde bebek ölümlerinin en önemli nedeni gebelik diyabetidir (gestasyonel diabet). Yukarıda belirtilen aralıklarda tutulamayan kan şekeri değerleri anne adayı ve bebeğin hayatını tehdit eder. Gestasyonel Diyabet mutlaka uzman kontrolünde takip ve tedavi edilmelidir.

Anne adayının beslenmesi, kendi vücudunun fizyolojik gereksinimlerini karşılamasının yanında, taşıdığı bebeğinin de sağlıklı gelişmesi açısından önem taşır

Bu bölümde yeniden insan için zararlı keskinleşmiş rafine şekerden (sofra şekeri) bahsetmek doğru olur kanaatindeyim. İhtiyacımız olan karbonhidratı tahıl, sebze ve meyvelerden almalı, şeker kamışı, pancarı ve mısırdan elde edilen işlenmiş şekerle üretilmiş gıdalardan kesinlikle uzak durmalıyız. Rafine şeker insan vücudunun bir numaralı düşmanıdır. Genetik olarak metabolizmamız henüz bu ürünlere uygun şekilde evrilmeye fırsat bulamamıştır, bu nedenle kendimize ve dünyaya getireceğimiz henüz ana rahmindeki yavrularımıza zarar vermemeliyiz. Anne adayının beslenmesi tatlılar, beyaz undan ürünler, şarküteri ürünleri, kahve, kızarmış et ve başka rafine edilmiş (işlenmiş) ürünlerden oluşuyorsa bebek doğumdan itibaren sağlık sorunlarıyla karşılaşacak demektir.

Gebelikte sağlıklı kilo alımı

Gebelik dönemi için ideal kilo alımı şu şekilde olmalıdır: Gebeliğin ilk üç ayında (birinci trimester) ayda ortalama 0.5 kg, gebeliğin ikinci 3 ayında (ikinci trimester) ayda ortalama 1 kg. ve gebeliğin bebeğin vücudunun gelişerek yağlandığı son 3 ayında (üçüncü trimester) ise ayda 2 kg. Bu durumda gebelik süresince alınan toplam kilo 10.5 kg. (9-12kg.) da kalacaktır. Biz hekimler sağlıklı bir gebelikte en çok 14 kg alınmasına izin veriyoruz.

Doğum sonrası kilo verme

Doğum sonrası kilo kontrolü de ayrıca önemlidir. Bebeğin gelişimi için gereken kaloriden fazlası annede yağlanmaya sebep olur ve ne yazık ki halk arasındaki yaygın ve yanlış inanışla emzirme döneminde kilo kaybedilmesinin annenin sütünün kesilmesine neden olacağı düşünülür. Oysa tam aksine anne fizyolojik olarak doğumu takiben fazla kilolarından kurtulma eğilimindedir ve süt yapımı için de sadece bol miktarda su içilmesi yeterlidir. Bebeğini emziren anne her gün düzenli spor yapmakta olan bir insan kadar ekstra enerji sarf eder. Doğumdan sonra ilk 6 ayda doktor kontrolünde uygulanan bir diyetle gereksiz kiloların tamamından kurtulmak mümkün olduğu gibi süt kalitesinde bir bozulma olması söz konusu bile değildir. ■

*İç Hastalıkları Uzmanı

EPOIR Bilimsel Zayıflama ve Beslenme

SEVGİLİ ANNELER VE BABALAR

Çocuklarınızın mutlulukları, iyi bir eğitim ve öğretim fırsatını onlara verebilmek sizlerin elinde. Hayattaki en değerli varlığınıza özel öğrenme güçlüğü, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğu, asperger sendromu veya otizm teşhislerinden biri konmuş olabilir.

Çocuğunuz için neler yapmanız gerektiğini öğrenip harekete geçene kadar olan süre, sizler için belki de hayatınızın en zorlu dönemidir.

Ancak onların tüm bu farklılıkları ve özellikleriyle hayata tutunan, günlük ihtiyaçlarını yerine getirebilen, sosyal ilişkiler kurabilen, kendi özelliklerini tanımış ve bunları nasıl kullanabileceğini öğrenmiş, iş hayatında veya icra ettiği meslekte başarıyı yakalamış ve tabii ki her şeyden önemlisi mutlu olmayı başarmış birer birey olabilmeleri doğru yönlendirme yapıldığı zaman kesinlikle mümkündür.

AMACIMIZ VE FARKIMIZ

Happy Teens and Kids olarak amacımız; siz sevgili anne ve babalara çocuklarınızın içinde bulunduğu sistemde yaşadığı zorlukların başarısızlıkların üstesinden gelebilmeleri için alternatif yolların olduğunu göstermektir. Bize göre hiç bir genç ya da çocuk "başarısızlığa ve mutsuzluğa" mahkum değildir, yeter ki doğru zamanda en uygun eğitim ve öğretim imkanı verilsin. Çocuklarınızın içinde bulunduğu sistemde "yapamıyor", "yaramaz", "anlamaz", "başarısız" gibi sıfatlarla anılması ve başarılı olacağı şekilde eğitim alamaması, yeteneklerinin bir türlü ortaya çıkarılmaması onun başarısızlığı ve sorumluluğu değildir ancak ne yazık ki bu aksaklıklar sonucu ortaya çıkan sorunlar bu özel çocukların sırtına yüklenmektedir. Biz, size yardım ederken, şu noktadan hareket ederiz; her çocuk farklılıklarına ve özelliklerine en uygun akademik ortamı sağlayacak, onların bireysel gelişimine destek verecek, sosyalleşmelerini ve özgüvenlerinin artmasına katkıda bulunacak, fiziksel ve ruhsal gelişimine de destek verecek eğitim ve öğretim kurumlarında okuyabilmeli ve bu kurumlardan mezun olduktan sonra bir üniversite programına devam edebilmelidir.

HİZMETLERİMİZ

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, özel öğrenme güçlüğü, asperger sendromu veya otizm sendromu yaşayan gençlerin ve çocukların farklı ve özel ihtiyaçlarına cevap verecek yaz okullarına ve ya kamplarına katılımlarını sağlamak seçeneklerinizden bir tanesidir.

Diğer seçenek ise yukarıda belirtilen farklılıkları taşıyan gençlerin ve çocukların ihtiyaçlarına karşılıyan alanında uzmanlaşmış eğitimcilerden oluşan, akredite olmuş ve üniversiteye, yüksek okullara veya özel enstitülere yerleştirme garantisi veren yurt dışında yatılı okullardan birinin seçilmesidir.

Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu, özel öğrenme güçlüğü, asperger sendromu veya otizm sendromu gibi farklı özellikleri olan çocuklarımızın katılacağı kamplar ve okullar yurt dışındadır ve bu okullar/kamplar sınıf, yaş aralıklarına göre 4 gruba ayrılır:

- İLKOKUL 1-5 ARASI 7-11 YAŞ GRUBU
- ORTAOKUL 6-8 ARASI 12 - 14 YAŞ GRUBU
- LİSE 9-12 ARASI 15-18 YAŞ GRUBU
- ÜNİVERSİTE HAZIRLIK DÖNEMİ YAZ OKULLARI VE KAMPLARI, MESLEK EDİNME SERTİFİKA PROGRAMLARI 18-22 YAŞ GRUBU

HAPPY TEENS & KIDS
ITIR AYDIN EĞİTİM
DANIŞMANLIĞI

Ağaoğlu My Prestige Barbaros Mah.
İhlamur sok. No:1 Kat:16 D:141 Ataşehir/İst.

0216 688 40 52

MODA

Viket PENSO

www.trendtastic-ny.com

‘IN GIRL’

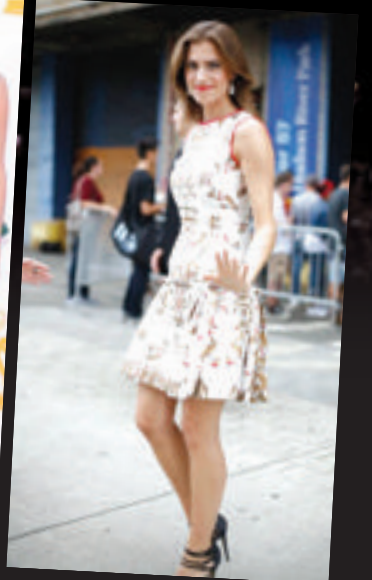
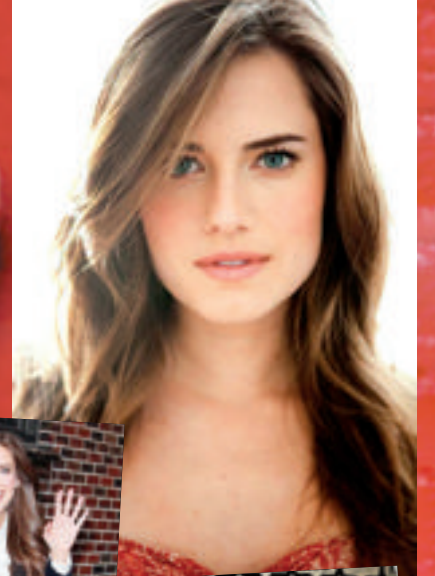
*Sıradışı, güzel
ve çekiciler...*

Bazen çok güzel bir film izlersiniz veya bir şarkı dinlersiniz, sonra da şaşırıp kalırsınız; o başarılı eserin arkasındaki isim adı sanı duyulmamış bu genç mi diye sorgularsınız. Ama işin gerçek yüzü aslında öyle değildir. O şarkı veya film için yıllardır çalışıyorlardır ama siz tanıyamıyorsunuzdur. 'It Girl' moda ve show dünyasının şöhret merdivenlerini yeni yeni çıkmaya başlayan genç kızlarıdır. Bazıları şirinlikleri ve güzellikleriyle bazıları da sıradışı olma özellikleriyle bu ünvana layık görülür. 'It Girl' olmanın kuralları yoktur. 'It Girl' olmak için adı üzerinde, gereken tek şey sıradışı çekiciliktir.

ALLISON WILLIAMS

NBC'nin başarılı haber spikerlerinden Brian Williams'in kızı olan Allison Williams hem çok güzel hem de bir o kadar akıllı ve yetenekli. Yale mezunu güzel oyuncu 'Mad Men' dizisinin jenerik şarkısı 'A Beautiful Mine' ile internette tüm dikkatleri üzerine çekmesi ona şimdi rol aldığı 'Girls' dizisindeki Marnie rolünü kazandırdı.

DSQ Phone

CARA DELEVINGE

22 yaşındaki İngiliz model Cara Delevingne'ye 2012 yılının mankeni dersek abartmış olmayız. 2012 yılında New York, Londra, Milano ve Paris'teki birçok defilede yer alarak çok yönlü bir manken olduğunu kanıtladı. Genç model 3 senelik kısa kariyerinde Burberry, Zara, Chanel, H&M gibi birçok markanın reklam yüzü oldu. Ayrıca İngiliz Vogue, Vogue Kore, Jalouse, i-D ve Style.com dergilerine de kapak oldu. Unutmadan ekleyeyim; Cara Delevingne aynı zamanda Victoria's Secret Meleği.

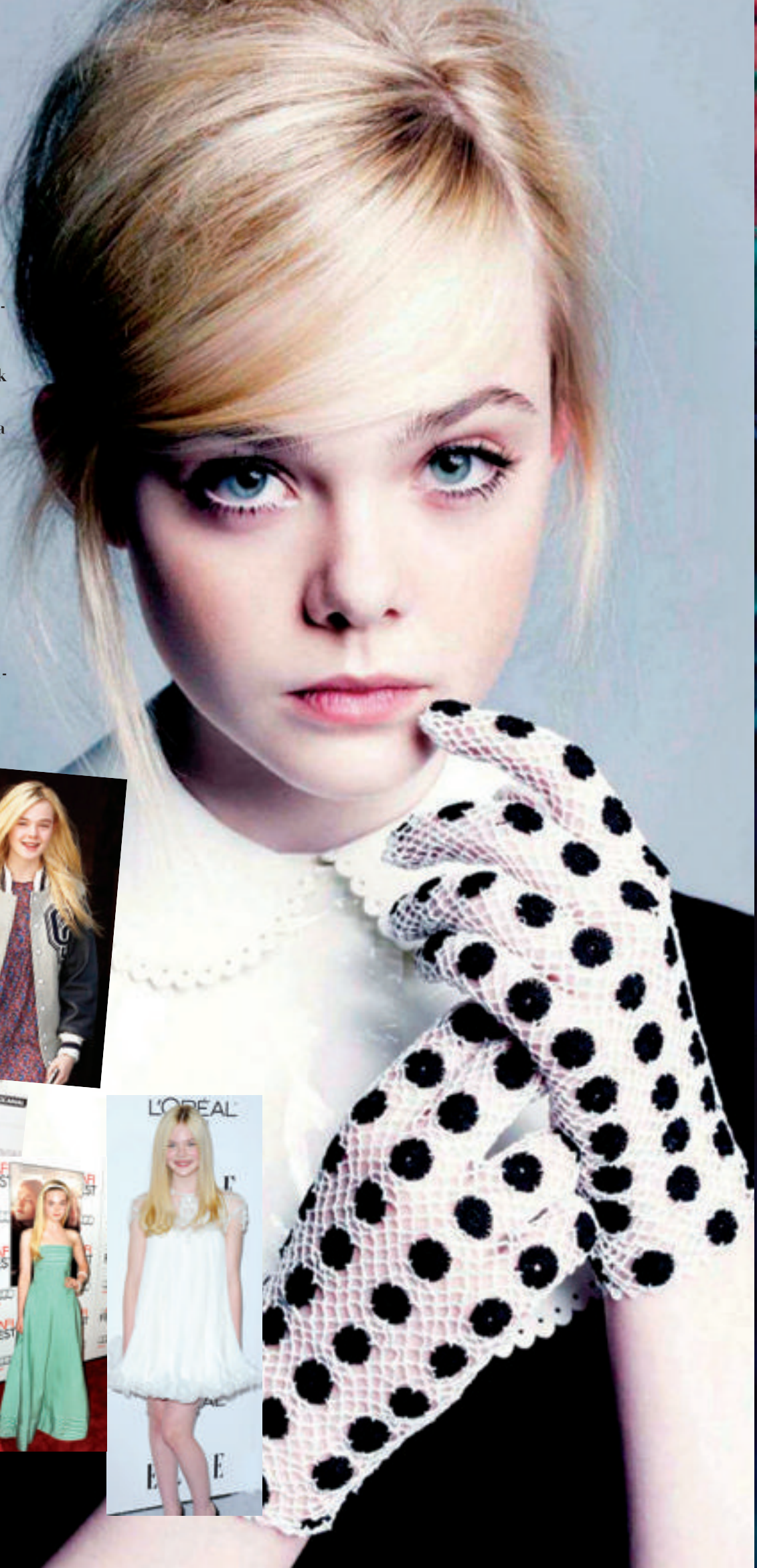
RİTA ORA

Rita Ora 1990 doğumlu İngiliz şarkıcı-söz yazarı ve oyuncudur. Rita ilk albümü Ora'yı 27 Ağustos 2012'de yayınladı ve albüm kısa sürede İngiltere'de 1 numaraya yükseldi. Ayrıca albümden çıkan 3 single "Hot Right Now", "How We Do (Party)" ve "R.I.P." de UK Singles Chart'da 1 numara oldu. Kendine her anlamda Gwen Stefani'yi örnek aldığını söyleyen sanatçı söz moda olunca çarpıcı tarzıyla Rihanna ile kıyaslanıyor.

ELLE FANNING

Listemizin en genç ve en ünlü ismi; Dakota Fanning'ın 14 yaşındaki kız kardeşi Elle Fanning. Elle henüz 3 yaşındayken ablası Dakota'nın küçüklük hali olarak Taken dizisinde ve 'I Am Sam' filminde rol aldı. Elle ilk başlarda ablasına benzerliğiyle dikkat çekmiş olsa da kendi yeteneğini çok kısa sürede kanıtlayarak sinema dünyasının önemli isimleriyle çalışmaya başladı. Elle Fanning henüz 14 yaşında olmasına rağmen sinema dünyası kadar moda dünyasını da kendine hayran bıraktı. Genç yıldız sadece 12 yaşındayken Marc Jacobs Sonbahar/Kış 2011 sezonun yüzü oldu, bir sonraki sezon ise onu Rodarte takip etti. Elle Fanning yaşı henüz çok genç olmasına rağmen moda evlerinin merceği altına girdi bile. Chanel'den Prada'ya, Prada'dan Louis Vuitton'a kırmızı halıda tasarımlarını bu genç yıldız üzerinde görmek için yarışıyorlar.

KARLIE KLOSS

21 yaşındaki Amerikalı manken, 2007 yılında daha henüz lise yıllarındayken keşfedildi. 2008'de bir sezonda New York, Paris, Londra ve Milano'da 64 defileye çıkarak moda dünyasının en çok aranan mankeni oldu. Geçen 5 senede Karlite Kloss sayısız dergi kapağında, reklam çekiminde ve defilede yer aldı.

NINA DOBREV

Nina Dobrev Bulgaristan'ın başkenti Sofya'da doğdu ve iki yaşında ailesiyle birlikte Kanada'ya taşındı. Onunki aslında çok tanıdık bir hikaye. Modellik ile başlayan kariyeri kısa süre içinde, reklamlar, çekimler derken genç yıldız kendini oyunculuk seçmelerinin içinde buldu. Birçok farklı sinema ve televizyon projesinde yer alan güzel yıldız asıl şöhret Vampir Günlükleri dizisindeki Elena Gilbert rolü ile geldi. Nina henüz 21 yaşındayken 2010 yılında 'Teen Choice' ödül töreninde En İyi Çıkış Yapan Kadın Sanatçı ödülünü aldı. Nina Dobrev hem kırmızı halı seçimleri hem de sokak giyimindeki tarzıyla 2013'te merakla izlenenler listesine girdi.

Dünyanın ilk günü, ilk gecesi,
ilk yıldızın keşfi ve aşkla sarhoş bakışların
gökyüzünde kayboluşu...

Bebe Rexha ile rock

İspanyol şarkı yazarı, aktris Bebe, "Pafuera Telaranas" (2004) adlı ilk albümüyle önemli bir çıkış yaptı. "Malo" ve "Ella" adlı şarkılarıyla dünya çapında üne kavuştu. 2006'da oyunculuğa odaklanmak üzere müziğe ara verdi. 2009'da "Y" adlı albümünü yayımladı. "Un Pokito de Rokanrol" adlı son albümü ise 2012'de dinleyicilerle buluştu. İspanyol usulü rock n' roll şarkıcısı Bebe konserini kaçırmayın.

15 Şubat Cuma/ Salon İKSV

Diva Monica Molina yeniden İstanbul'da

Yurtdışındaki röportajlarında Türkiye'yi öve öve bitiremeyen İspanyol diva Monica Molina, aşk dolu şarkıları, yumuşacık sesi ve tüm zerafetiyle yeni albümü "Mar Blanca"nın Türkiye prömiyeri için ülkemize geliyor.

İspanya'da her albümü ile 'platin' satış statüsüne ulaşan, Latin Grammy Ödülü adaylığı olan ve bunların yanı sıra birçok ödül kazanan Monica Molina, Copla şarkılarının efsane şarkıcısı ve öz babası olan Antonio Molina'dan aldığı bayrağı hayatın içinden ve hayatı bilen şarkılarla aktarmaya devam ediyor.

Bugüne kadar 18-19 kadar yapımda rol alan Monica Molina şarkıcı olmanın yanı sıra tıpkı kız kardeşi gibi ailenin oyuncu üyelerinden biri. Rol aldığı ve ses getiren oyunlar arasında Oscar Wilde'dan uyarlanan bir tiyatro oyunu da var. Dinleyenlerin içini ısıtan, bir parça melankolik, bir parça umut dolu, ama her zaman romantik bir ses. Değişik ve kendine özgü vokali onu eşsiz kılıyor.

2013'de babasının efsaneleşen şarkılarını "Mar Blanca" adında bir CD'de toplayan Monica Molina, albüm çalışmaları ve konserleri dışında Candela isimli kız çocuğunu büyüterek sanatçı bir anne olmanın keyfini sürüyor.

27 Şubat Çarşamba/ CRR Konser Salonu

Bugünlerde filozof bir müzisyen ve gerçek bir piyano virtüözü ortalığı kasıp kavuruyor. 1977 Leningrad doğumlu Alexei Volodin, New York Filarmoni, Londra Senfoni, Scala Filarmoni Orkestrası, NHK (Japon), Rus Ulusal Orkestrası, Tokyo Senfoni Orkestrası, Fransa Ulusal Orkestrası gibi dev orkestralarla ve Valery Gergiev, Carlo Rizzi, Mikhail Pletnev, David Zinman ve Lorin Maazel gibi dünyaca ünlü şeflerle aynı sahneyi paylaştı. Japonya'dan Norveç'e, Mısır'dan Hollanda'ya ve İsviçre'den NewYork'a uzanan dünya çapında resital ve konserler veren Alexei Volodin aynı zamanda Steinway & Sons'ın exclusive sanatçısı.

2011'de yayınlanan "Miroirs" adlı albümünde Schumann, Ravel ve Scriabin'in piyano çalışmalarını kaydeden Volodin'in albümleri, Almanya'da Live Classics, Avusturya'da ABC Classics ve Hollanda'da Challenge Records tarafından yayınlandı. Son albümünden sonra Volodin Challenge Classics sanatçısı oldu.

15 Şubat Cuma/ Sakıp Sabancı Müzesi - The Seed

Alexei Volodin İstanbul Resitaleri

Tuluyhan Uğurlu "Dünya Başkenti İstanbul"

Tuluyhan Uğurlu, Türkiye ve dünyada 300'ün üzerinde konserde seslendirdiği Dünya Başkenti İstanbul" isimli projesine yine İstanbul'un farklı mekânlarından birinde devam ediyor.

İki gün peşpeşe gerçekleştireceği konserlerle Uğurlu bu kez İstanbul'un yine farklı bir yüzünü, farklı bir semtini anlatmaya hazırlanıyor.

"Dünya Başkenti İstanbul", İstanbul'un tarihi, kültürü, geçmişi ve geleceği arasında yürüyen, her konserde kentin unutulmuş, bilmediğimiz ya da dikkat etmediğimiz farklı bir semtini, farklı bir yanını anlatan dinamik bir proje... Konserlerin gerçekleşeceği Meryem Ana Kilisesi Kompleksi - Mesrop Mutafyan Kültür Merkezi'nin inşa tarihi 1826'ya kadar uzanıyor.

23 Şubat Cumartesi-24 Şubat Pazar
Kumkapı Meryem Ana Kilisesi
Mesrop Mutafyan Kültür Merkezi

Jehan Barbur

Jehan Barbur "Uyan" ve "Hayat" albümlerinin ardından "Sarı" ile konserlere devam ediyor. Albümde kendi parçaları dışında, bir Bülent Ortaçgil şarkısı olan "Dalyan Deltası"nın yeni yorumu ile müziği Cahit Berkay'a ait olan "Kırık Bir Aşk Hikâyesi" Jehan Barbur'un sözleriyle yer alıyor. Hem yeni albümünden hem eski albümünden birçok parçaya yer verdiği bu konseri kaçırmayın.

28 Şubat Perşembe/ Ghetto

Carminho ile çağdaş Fado ziyafeti

Henüz genç yaşına rağmen çağdaş Fadonun en başarılı temsilcilerinden biri olarak gösterilen Carminho geleneksel Fadoyu Brezilya müzikleri, caz, pop ve rock gibi farklı türlerle buluşturmasıyla dikkat çekiyor. Gerçek şöhreti ilk kez İspanya'da, Pablo Alboran'ın "Perdoname" şarkısına eşlik ederek kazanan ve haftalarca 1 numarada satış rakamı yakalayan Carminho'nun yıldızı daha sonra çıkardığı "Fado" ve "Alma" albümleriyle Portekiz'de de parladı. İki albümünün de büyük başarısıyla uluslararası bir Fado yıldızı olarak Portekiz'in geleneksel müziklerini tüm dünyaya tanıttı. Pop rock efsaneleri Queen ve Beatles'la büyüyen ve müziğinde rock etkileri hissedilen Carminho kısa bir süre önce "Ruh" adını verdiği son albümünü yayınladı. Carminho'nun sıcak sesiyle seslendireceği muhteşem güzellikteki Fadolar Şubat ayında içinizi ısıtacak. Sezonun kesinlikle kaçırılmayacak konserlerinden biri...

22 Şubat Cuma/ İş Sanat Kültür Merkezi

Patricia Kopatchinskaja ve Champs- Elysées Orkestrası

İşte size bir Beethoven gecesi... İş Sanat, Moldova'nın yükselen yıldızı Patricia Kopatchinskaja'yı Beethoven Keman Konçertosu yorumuyla sahnesinde ağırlıyor. Philippe Herreweghe yönetimindeki Orchestre des Champs-Elysées ile gerçekleştirdiği Beethoven kaydı aynı zamanda The Strad dergisi tarafından "en otantik yorum" olarak tanımlanan Patricia Kopatchinskaja müzikal sınırları aşan bir yorum gücü ve derin ifade yeteneğiyle yeni neslin kendine hayran bıraktıran kemancılarından. 2008'de Fazıl Say'la Beethoven'ın Kreutzer Sonatı'nın yanı sıra Ravel, Bartók ve Say'ın eserlerini yorumladığı resital kaydı ile ECHO-Klassik ödülüne kayık görülen sanatçıya Orchestre des Champs-Elysées eşlik ediyor. Müziğe yenilikçi bir bakış getirme konusunda son derece tutkulu olan topluluğun şefliğini özellikle barok müziğe enerjik, otantik ve etkileyici yaklaşımıyla tanınan Philippe Herreweghe üstlenmekte.

20 Şubat Çarşamba/ İş Sanat Kültür Merkezi

St. Petersburg'da YASAK AŞK

*Bu romanda bir gizli ajanın
iç dünyasına tanık olacak ve umutsuzca
ayakta durmaya çalışan
bu büyük aşka kendinizi kaptıracaksınız.*

%100
Koton
Kitap

www.kotonkitap.com

TEK DAĞITIM
İKİ A YAYIN-DAĞITIM
TEL: (0212) 272 45 46
FAKS: (0212) 272 45 55

www.salom.com.tr

Artık her gün
yenileniyor!

twitter'da ŞALOM'u takip edin,
gelişmelerden haberder olun

twitter.com/SALOMgazetesi

facebook'da ŞALOM'u beğenin, haberler ve
köşe yazıları size daha yakın olsun

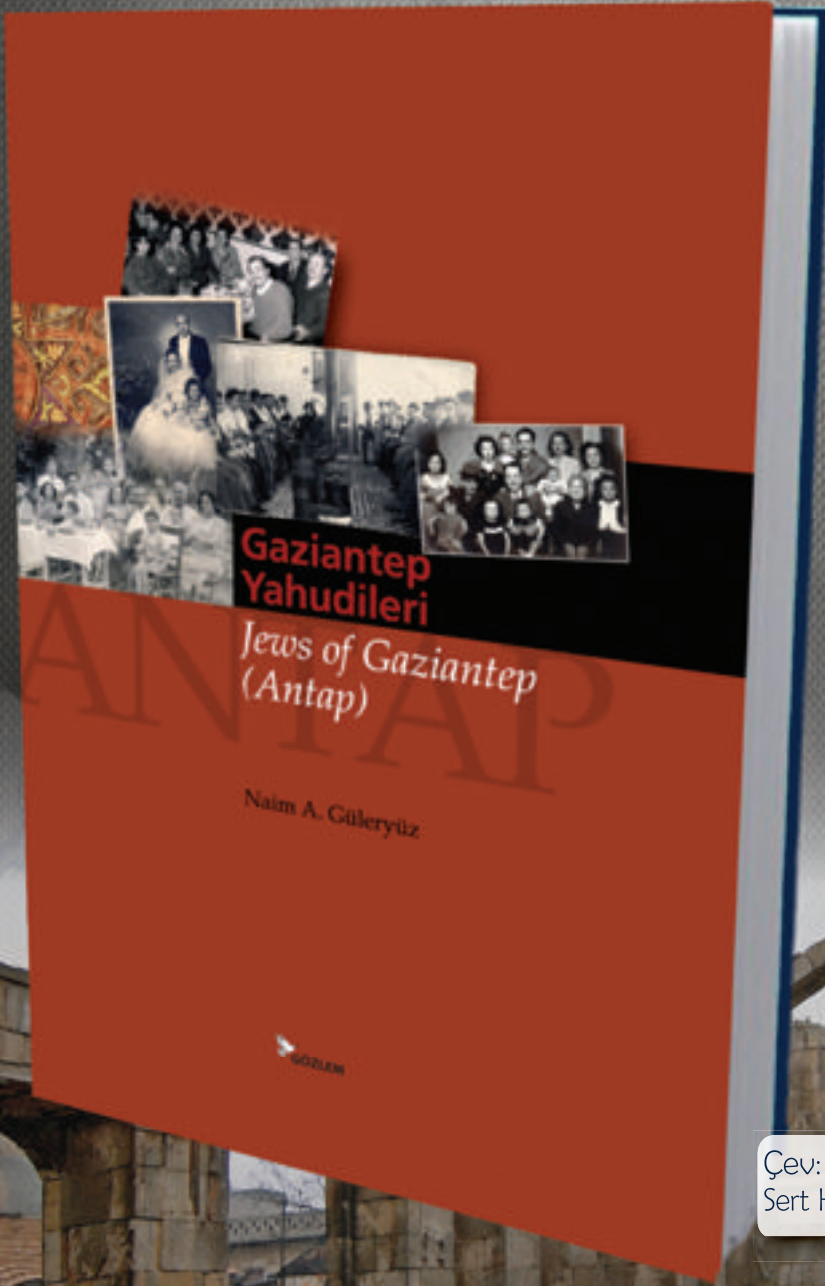
facebook.com/facesalom

Gaziantep Yahudileri

*Jews of Gaziantep
(Antap)*

Naim A. GÜLERYÜZ

Yüzyıllar boyu
Türkiye'de
yaşamış ve
toplumla
bütünleşmiş,
ancak değişik
nedenlerle göç
ettiklerinden,
bu kentimizde
artık mevcudu
kalmamış
Gaziantep
Yahudilerinin
gelenekleri,
yaşam
kültürleri...

Türkçe / İngilizce

Çev: Aylin Yengin
Sert Kapak - 304 sf

yeniler

BRAND VAN EGMOND TEPTA'da

1989 yılında William Brand ve Annet van Egmond tarafından kurulan Brand van Egmond Hollanda'nın en tanınan aydınlatma firmasıdır. Amsterdam'da bir mimar ile bir heykeltıraş işbirliğinde ortaya çıkan firma, yeni teknik ve farklı malzemeleri bir araya getiren, hem işlevsel hem de görsel bakımdan ayrıcalıklı ürünleri ile dikkat çekiyor. Hepsi el yapımı ürünler, tutku ve duygunun dışa vurumu olarak, akılda kalıcı ve çarpıcı eserlere dönüşüyor. Bu el yapımı özel üretimler, Four Seasons ve W gibi pek çok otel zincirini, Louis Vuitton ve Chopard gibi pek çok mağaza zincirini süslemekle birlikte, dünya çapındaki ünlü kişilerin evlerinin en nadide parçalarına dönüştüler. Hollanda'da 23 sene önce başlayan bu hikâye, New York'tan Beyrut'a, Tokyo'ya ve en sonunda Türkiye'ye ulaştı. Onlarca farklı tasarımdan ve bu tasarımların sarkıt-aplik-lambader gibi alt gruplarından oluşan geniş koleksiyon Tepta Showroomu'nda alıcısına ulaşıyor. www.tepta.com ■ 0 212 279 29 03

PORSELEN TUTKUSU

Rooms markasının birbirinden zarif Narumi marka porselen takımları arasında, bu sezon sınırlı sayıda üretilen yemek takımları koleksiyonları da yer alarak sofranızdaki şıklığa ortak oluyor.

Zevk sahibi kullanıcılar için setler halinde tasarlanan özel porselen yemek takımları, desenli ve düz seçeneklerde çalışılarak farklı zevklere hitap eden Narumi porselen yemek takımı koleksiyonları, şıklığı ile her daim sofralarınızda göz kamaştırıyor. İndigo tonlarının hâkim olduğu çiçek desenli yemek takımları, istendiği takdirde aynı serinin çay takımı ile birlikte sunularınızda şık bir bütünlük sağlıyor. İpeksi beyaz ve kemik rengi yemek takımları, modern kabartma tekniği ile tabakların kenarlarına işlenen çiçek desenleri, zarif bir efekt yaratıyor. Ekmek tabağı, pasta tabağı, sandviç tepsi, çay ve kahve fincanlarıyla zenginleşen yemek takımları mutfakların vazgeçilmez parçaları arasında yer almaya aday.

ROOMS HOME

www.roomshome.com ■ Tel: 0216 463 68 90

HER PIZZA'DA EĞİTİM VAR

Upper Crust
Pizza'dan
yedekçe mutlu
eden kampanya.

The Upper Crust Pizza'dan 14-17 Şubat arasında dükkanınızda yiyeceğiniz her XL Pizzanın 2.50 TL'si Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bağışlanacaktır. En büyük aşk paylaşılan aşktır, ne kadar çok pizza o kadar çok bağış.

SEVGİLİNİZİ ŞAŞIRTIN 14 Şubat'ta aşk ve pizzayı buluşturmayı amaçlayan The Upper Crust Pizza, Sevgililer Günü'ne özel kalp şeklindeki "Sevgilimin Pizzası"ni damak tadınıza sunuyor. Kalp şeklinde hazırlanan pizzanın içerisinde taze mozzarella, domates, fesleğen bulunuyor. Ama en önemlisi bu Pizza'nın içinde çocukların eğitimi için 10 TL bulunuyor. Her yediğiniz "Sevgilimin Pizzası"nın 10 TL'si Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı'na bağışlanacaktır.

Çırağan (0212) 227 5 227
Bebek (0212) 265 0 266
[facebook.com/theuppercrusttr](https://www.facebook.com/theuppercrusttr)

Beklentileri göklerde olanların tercihi "QUBBE İSTANBUL"

Qubbe İstanbul açıldığı günden bu yana ulusal ve uluslararası bir çok etkinlik ve özellikle kına, düğün davetleri için tercih edilen mekanlar arasında. Özellikle benzersiz atmosferi, hizmet içeriği ve 26.katta olması nedeniyle İstanbul manzarasına hâkim konumundan dolayı oldukça popüler.

BU YAZ ROMANTİK KIR DÜĞÜNLERİNİN YENİ ADRESİ "QUBBE BAHÇE"

Qubbe, yepyeni davet alanı Qubbe Bahçe ile unutulmaz kır düğünlerine ve doğayla içiçe davetlere ev sahipliği yapmaya hazırlanıyor. Şehrin yeni konser ve yaşam merkezi LIFE PARK bünyesinde yer alan Qubbe Bahçe, tarihin dokusunu taşıyan Bahçeköy Surlarının yanbaşıında, orman içinde doğanın tüm tonlarını barındıran romantik

"Qubbe
İstanbul
ağırhalk olarak
düğün, nişan ve kına
gecelelerinde alternatif
kutlamalar yapmak
isteyenlerin bir
numaralı
tercihi..."

kır düğünleri vaad ediyor. Şıklığın doğa ile buluştuğu, heykellerle

süslenen Qubbe Bahçe'de kurulan görkemli Osmanlı otağ çadırları ile yağmur riski de düşünülmedi. Qubbe'nin deneyimli ekibi tarafından tasarlanan düğünler, Osmanlı saray mutfagından esinlenen seçkin münölerle düğün yemeklerini bir lezzet festivaline dönüştürüyor.

www.qubbebahce.com ■ 0212 226 18 95

MSC DIVINA

Denizlerin Yeni Tanrıçası MSC DIVINA ile Türkiye Çıkışlı EGE & ADRIYATİK

İZMİR
&
İSTANBUL
BİNİŞLİ

EGE & ADRIYATİK

REHBERLİ

26 Mart - 30 Ekim 2013

7 gece | 8 gün

Her Salı İZMİR ve her Çarşamba İSTANBUL hareketli
26 Mart - 30 Ekim 2013 tarihleri arasında her hafta
Kişi başı 499,-€'dan itibaren

MSC DIVINA

GÜN	LIMAN	VARİŞ	HAREKET
1. Gün	★ İstanbul (Türkiye)	-	17:00
2. Gün	● Denizde Seyir	-	-
3. Gün	● Dubrovnik (Hırvatistan)	11:30	17:00
4. Gün	● Venedik (İtalya)	08:00	16:30
5. Gün	● Bari (İtalya)	10:00	15:30
6. Gün	● Katakolon (Yunanistan)	08:00	13:00
7. Gün	★ İzmir (Türkiye)	08:30	15:00
8. Gün	● İstanbul (Türkiye)	07:30	-

CTC "CRUISE & TOURISM CLUB İSTANBUL"
Cemil Topuzlu cad., Hasan Ali Yucel sok.,
As apt. A Blok No: 1 D.2 Ciftehavuzlar
Kadıkoy - İSTANBUL

Tel.: 90 216 385 4414

Fax.: 90 216 385 5669

www.ctc.com.tr

